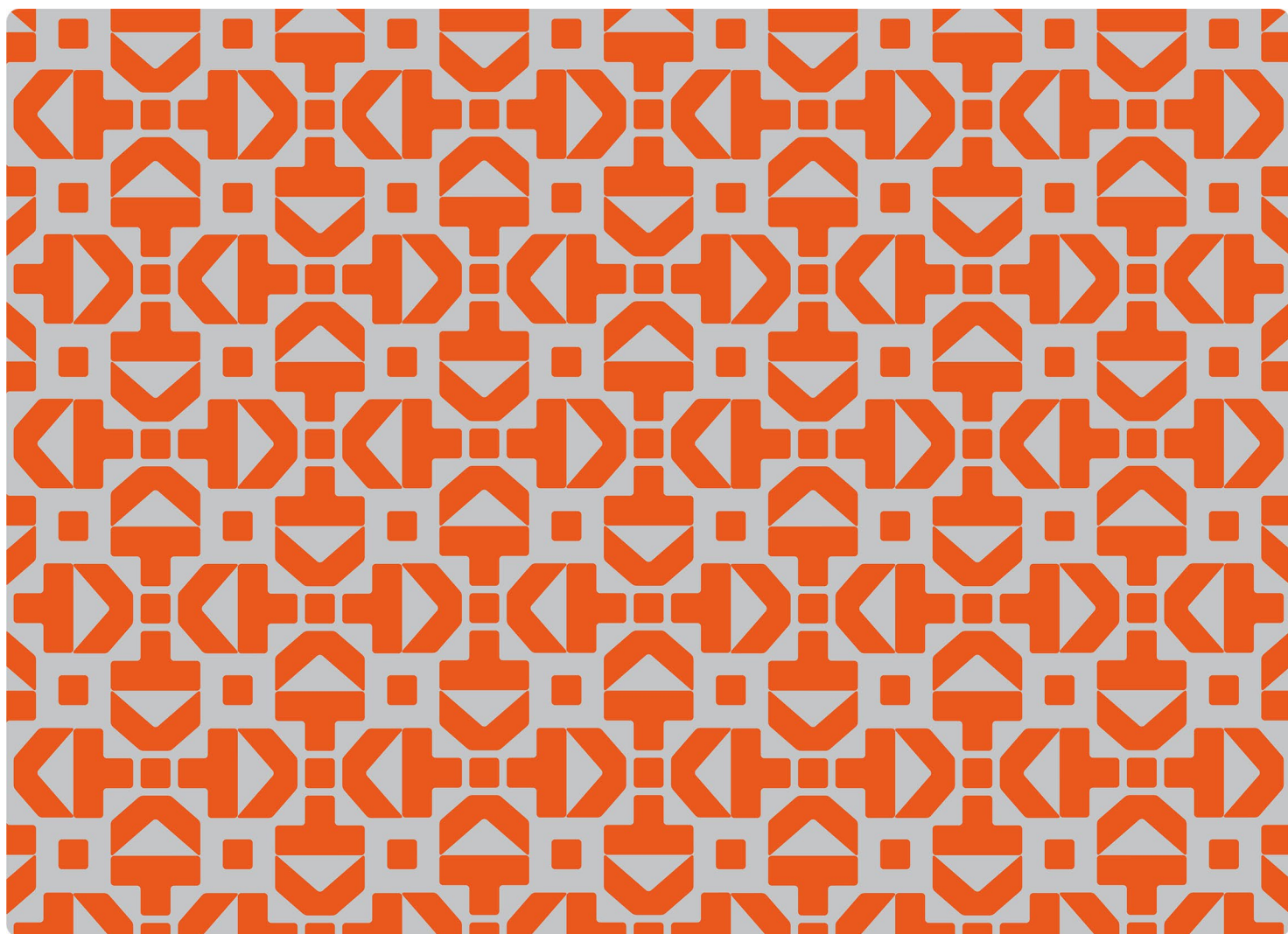

Tilstandsrapport for høyere utdanning 2025

Tilstandsrapport for høyere utdanning 2025

Redaktør:

Stig Helge Pedersen

Forfattere:

Arne Haugen

Trude Holme

Åsgeir Kjetland Rabben

ISSN: 2703-9102

Åpent tilgjengelig CC-BY 4.0

Forord

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse utgir hvert år Tilstandsrapport for høyere utdanning på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Rapporten er en del av grunnlaget for departementets etatsstyring av statlige universiteter og høyskoler, for dialogen med de private institusjonene, og skal gi et grunnlag for departementets budsjettarbeid og politikkutvikling. Rapporten tegner et øyeblikksbilde av tilstanden i høyere utdanning, og viser trender og utviklingstrekk som er relevante for en større målgruppe.

Med bakgrunn i en rekke ulike kilder presenterer Tilstandsrapporten statistikk og analyser om utdanning og forskning, og om institusjonenes menneskelige og økonomiske ressurser. En viktig del av rapporten er det digitale vedlegget med detaljert statistikk i tidsserier. Den viktigste kilden for rapporten er HK-dirs Database for statistikk om høyere utdanning (DBH). Øvrige data er levert av Statistisk sentralbyrå, Forskningsrådet, NOKUT, NIFU og Sikt.

I årets rapport har vi utnyttet det digitale publiseringsformatet ytterligere. For å gjøre innholdet lettere tilgjengelig for brukerne av rapporten, formidler vi mer statistikk enn tidligere i form av figurer. Vi har også knyttet rapportens innhold og vedleggs materialet tettere sammen, ved å samle relevante lenker under hvert kapittel. Utover dette har vi justert noe i utvalg av temaer vi omtaler for å konsentrere rapporten mer om de viktigste områdene. Alt i alt mener vi at Tilstandsrapporten med disse grepene blir en enda bedre kilde til kunnskap om status og utviklingstrekk i norsk høyere utdanning.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	3
Institusjonsoversikt	5
1 Høyere utdanning i 2024 – trender og utviklingstrekk.....	8
2 Søkere	16
3 Studenter tatt opp i 2024	20
4 Registrerte studenter	26
5 Fleksibel utdanning	34
6 Gjennomføring og frafall.....	44
7 Uteksaminerte.....	52
8 Utveksling.....	57
9 Internasjonalt utdanningssamarbeid	67
10 Gradsstudenter til og fra Norge.....	71
11 Studenter etter innvandringsbakgrunn.....	81
12 Språk	82
13 Forskerutdanning	85
14 Vitenskapelig publisering.....	93
15 Forskning og fagområder	98
16 Finansiering fra Forskningsrådet og Horisont Europa	101
17 Finansiering av UH-sektoren	108
18 Årsverk, stillingstyper og kompetanseprofil.....	113
19 Studiepoeng per faglig årsverk	119
20 Kjønnsbalanse blant ansatte.....	123
21 Midlertidighet	128
Sektorbildet i tall	133
Figurliste	136
Tabelliste.....	138
Referanser.....	139

Institusjonsoversikt

For informasjon om siste organisasjonsendringer, se nederst i denne oversikten. I tilstandsrapporten for høyere utdanning omtales i hovedsak statlige universiteter og høyskoler og private høyskoler med finansiering over statsbudsjettet fra Kunnskapsdepartementet. I tillegg finnes det en rekke andre akkrediterte høyskoler og høyskoler med akkrediterte studietilbud.¹ Noen av disse institusjonene er omtalt i rapporten og i vedleggstabeller, som PHS, FHS og ONH.

Universiteter

- Nord universitet (NU)
- Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
- OsloMet – storbyuniversitetet (OsloMet)
- Universitetet i Agder (UiA)
- Universitetet i Bergen (UiB)
- Universitetet i Innlandet (INN)
- Universitetet i Oslo (UiO)
- Universitetet i Stavanger (UiS)
- Universitetet i Sørøst-Norge (USN)
- Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT)

Statlige vitenskapelige høyskoler

- Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO)
- Høgskolen i Molde, vitenskapelig høgskole i logistikk (HiM)
- Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO)
- Norges Handelshøyskole (NHH)
- Norges idrettshøgskole (NIH)
- Norges musikkhøgskole (NMH)

¹ Andre høyskoler registrert i DBH: Politihøgskolen (PHS), Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter (KRUS), Forsvarets høyskole (FHS), Atlantis medisinske høgskole (AMH), Høgskolen for yrkesfag (HØFY), Lillehammer Institute of Music Production Industries (LIMPI), Noroff (NOROFF), Norsk barnebokinstitutt (NBI), Norsk gestaltinstitutt (NGI), NSKI Høyskole (NSKI), Oslo Nye Høyskole (ONH), Skrivekunstakademiet (SKA). Se også komplett liste over akkrediterte institusjoner på NOKUTs nettsider: <https://www.nokut.no/hogare-utdanning/akkrediterte-institusjonar/>

Statlige høyskoler

- Høgskolen i Østfold (HiØ)
- Høgskulen i Volda (HVO)
- Høgskulen på Vestlandet (HVL)
- Sámi allaskuvla / Samisk høgskole (SH)

Private vitenskapelige høyskoler

- Handelshøyskolen BI (BI)
- MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn (MF)
- VID vitenskapelige høgskole (VID)

Private høyskoler

- Ansgar Høyskole (ATH)
- Barratt Due Musikk institutt (BDM)
- Bergen Arkitekt høgskole (BAS)
- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning (DMMH)
- Fjellhaug Internasjonale Høgskole (FIH)
- Høgskulen for grøn utvikling (HGUT)
- Høyskolen for dansekunst (HFDK)
- Høyskolen for ledelse og teologi (HLT)
- Høyskolen Kristiania (HK)
- Lovisenberg diakonale høgskole (LDH)
- NLA Høgskolen (NLA)
- Steinerhøyskolen (RS)

Siste organisasjonsendringer

- Nordland kunst- og filmhøgskole er overført fra Nordland fylkeskommune til Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet.
- Norges dansehøyskole og Musikkteaterhøyskolen er fra 01.09.2019 fusjonert med Høyskolen Kristiania (HK). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon, men før 2017 inngår kun deler av virksomheten i datagrunnlaget. For tidligere Westerdals Oslo ACT inngår kun data for NITH før 2012. For Høyskolen Kristiania inngår kun data for Markedshøyskolen før 2015. I perioden 2015–17 ble rapportering fra HK utvidet til å gjelde hele virksomheten (studentdata f.o.m. 2015, personaldata f.o.m 2016 og økonomidata f.o.m. 2017).
- Westerdals Oslo ACT er fra 01.08.2018 fusjonert med Høyskolen Kristiania (HK). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon, men før 2017 inngår kun deler av virksomheten i datagrunnlaget (se over).

- Høgskolen i Sørøst-Norge er fra 04.05.2018 gitt universitetsstatus. Nytt navn er Universitetet i Sørøst-Norge (USN).
- Høgskolen i Oslo og Akershus er fra 12.01.2018 gitt universitetsstatus. Nytt navn er OsloMet – storbyuniversitetet.
- Kunsthøgskolen i Oslo er fra 12.01.2018 gitt status som vitenskapelig høyskole.
- Høgskolen Diakonova er fra 01.01.2018 fusjonert med VID vitenskapelige høgskole (VID). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon.
- Universitetet i Bergen og Kunst- og designhøgskolen i Bergen organiseres fra 01.01.2017 som ett universitet med navnet Universitetet i Bergen (UiB). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon.
- Høgskolen i Bergen, Høgskulen i Sogn og Fjordane og Høgskolen Stord/Haugesund organiseres fra 01.01.2017 som én høyskole med navnet Høgskulen på Vestlandet (HVL). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon.
- Høgskolen i Lillehammer og Høgskolen i Hedmark organiseres fra 01.01.2017 som én høyskole med navnet Høgskolen i Innlandet (HINN). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon.
- Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet, Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Harstad organiseres fra 01.01.2016 som ett universitet under navnet Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet (UiT). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon.
- Universitetet i Nordland, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Nesna organiseres fra 01.01.2016 som ett universitet under navnet Nord universitet (NU). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon.
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Ålesund organiseres fra 01.01.2016 som ett universitet under navnet Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Tall er oppgitt for fusjonert institusjon.
- Høgskolen i Buskerud og Vestfold og Høgskolen i Telemark var fra 01.01.2016 til 2018 én institusjon under navnet Høgskolen i Sørøst-Norge (HSN).
- Høgskolen i Innlandet gitt universitetsstatus av Kongen i statsråd 8. november 2024. Nytt navn er Universitetet i Innlandet (INN). Resultater for kalenderåret 2024 er innrapportert og vist under navnet Høgskolen i Innlandet i DBH.
- Bergen Arkitektelhøgskole gitt status som akkreditert høyskole av Kongen i statsråd 13. desember 2024.

Se også oversikt på nettsiden: <https://dbh.hkdir.no/datainnhold/institusjoner/institusjonsendringer>

1 Høyere utdanning i 2024 – trender og utviklingstrekk

En mangfoldig sektor med høy grad av arbeidsdeling

På et overordnet nivå er norsk høyere utdanning kjennetegnet av en høy grad av arbeidsdeling mellom institusjonene. Tilstandsrapport for høyere utdanning 2022 grupperte institusjonene etter resultatene av en klyngeanalyse basert på en rekke indikatorer (HK-dir, 2022). Denne karakteriseringen av institusjonslandskapet er fortsatt relevant. Flertallet av de statlige institusjonene denne rapporten omfatter, er universiteter og høyskoler som har sitt faglige tyngdepunkt innenfor utdanninger rettet mot nøkkelyrker for velferdsstat- og kommune. Ved de fleste høyskoler og nyere universiteter går mellom 40 og 60 prosent av studentene på lærerutdanninger eller utdanninger innen helse- og sosialfag (Figur 4.7). De fleste av disse er flercampusinstitusjoner, og samlet har de et omfattende geografisk nedslagsfelt. Det er også en relativt klar geografisk arbeidsdeling mellom disse institusjonene.

De eldste universitetene har en helt annen profil, med vekt på vitenskapelige disipliner og forskning. Særlig UiO og UiB framstår som klassiske breddeuniversiteter, lite endret av sammenslåinger og strukturendringer som har preget sektoren siste to tiår. De to andre eldre universitetene har en annen profil enn UiO og UiB. Både UiT og NTNU er i dag flercampusinstitusjoner etter sammenslåing med ulike høyskoler. NTNU er i tillegg en spesialisert institusjon med det teknologifaglige tyngdepunktet. Breddeuniversitetene rekrutterer i stor grad fra hele landet.

I en tredje gruppe finner vi de faglig høyt spesialiserte institusjonene. Her finner vi både statlige og private institusjoner, og institusjonene dekker fagfelt som blant annet kunst, arkitektur, økonomi, miljø og helse. I likhet med breddeuniversitetene har de spesialiserte institusjonene i stor grad et nasjonalt nedslagsfelt.

De mange indikatorene og resultatområdene denne rapporten presenter, synliggjør disse skillelinjene mellom institusjonene. Det gjelder ikke bare hvilke fagfelt institusjonene tilbyr, men på de fleste områder. Høyskoler og nye universitet har flere fleksible studier og eldre studenter enn breddeuniversiteter og spesialiserte institusjoner, mens de har mindre utveksling og internasjonalt samarbeid. Undervisning på fremmedspråk har en viss utbredelse på breddeuniversitetene, men et langt lavere omfang på de profesjonsrettede institusjonene. Forskjellen er også stor for indikatorer som måler omfang av forskning, som doktorgradsutdanning, publisering og ekstern forskningsfinansiering. Skillelinjene skal likevel ikke vektlegges for mye, og noen institusjoner representerer i mange tilfeller en mellomposisjon. Til

sammen representer disse tre gruppene av institusjoner like fullt en mangfoldig sektor med en relativt tydelig arbeidsdeling med tanke på både geografi, fagfelt og utdanningstyper. Et annet spørsmål er eventuell arbeidsdeling innad i de ulike gruppene av institusjoner, knyttet til bestemte utdanninger som eksempelvis lærerutdanning, helseutdanninger osv. For å vurdere arbeidsdeling på slike nivå trengs mer detaljerte statistikk og andre undersøkelser enn det denne rapporten rommer.

Private institusjoner i vekst

De siste ti årene har private institusjoner vokst mer enn statlige i relative tall. Særlig kraftig er veksten ved HK, som økte fra 5 900 studenter i 2015 til 14 600 i 2024. Veksten ved HK er et eksempel på hvordan digitalisering og økte innslag av fleksibel utdanning endrer institusjonslandskapet. Mye av veksten ved HK er knyttet til nettstudier.

I likhet med BI har HK det faglige tyngdepunktet innenfor økonomi og administrasjon, og i 2024 var hadde private institusjoner flere studenter på dette fagområdet enn de statlige. Det blir derfor stadig viktigere å se private og statlige institusjoner i sammenheng i arbeidet for en best mulig dimensjonering av det samlede utdanningstilbudet. På andre fagfelt er det private tilbudet mer begrenset. Holder vi økonomiske og administrative utdanninger utenom, har de private institusjonene 8 prosent av studentene. Av alle registrerte studenter i 2024 hadde private institusjoner 16 prosent, en økning fra 14 prosent i 2015.

Også andre private institusjoner har hatt betydelig vekst de siste årene. Innenfor helsefaglige utdanninger er VID en betydelig nasjonal aktør med oppunder 6 000 studenter i 2024. I 2015 hadde institusjonen om lag 4 000 studenter. Også NLA har hatt sterk vekst, og passerte 3 000 studenter i 2024.

Når vi ser på studentenes opptaksgrunnlag, observerer vi at de private institusjonene gjennomgående har lavere karakterpoeng enn studentene ved de statlige institusjoner. Vi kan imidlertid ikke fastslå hva dette er et uttrykk for.

Flere tatt opp i 2024 – stabilt for grunnutdanningene, mastergrad vokser

I 2024 ble 62 500 studenter tatt opp til grunnutdanninger.² Det var en nokså liten økning fra 2015, da i overkant av 60 000 studenter ble tatt opp til grunnutdanninger.

² Gradsgivende utdanninger der annen høyere utdanning ikke er et opptakskrav. Dette inkluderer 3-årige og 4-årige bachelorgrader, 2-årige høyskolekandidatutdanninger, 5-årige integrerte mastergrader og 6-årige profesjonsutdanninger

Antallet opptatte i 2024 var derimot betydelig lavere enn i rekordårene under Covid-19-pandemien. Veksten de siste ti år har primært funnet sted innenfor nettstudier, og i stor grad ved private institusjoner.

Mens økningen i opptak til bachelornivå og andre grunnutdanninger har vært beskjeden siste ti år, har opptaket til toårige masterutdanninger økt kraftig. I 2015 ble noe mer enn 13 000 studenter tatt opp til toårige mastere. I 2024 var tallet nesten 20 000, en økning på nesten 50 prosent. Til sammenlikning økte opptaket til grunnutdanninger med bare 4 prosent i samme periode. Opptaket til erfaringsbaserte mastere var marginalt lavere i 2024 enn i 2015.

Sterkest vekst i økonomisk-administrative fag og informasjons- og datateknologi

I opptaket til grunnutdanningene i 2024 ble en flerårig trend brutt. Opptaket til lærerutdanningene sank betydelig fra 2020 til 2023, men i 2024 ble det tatt opp noen flere studenter til lærerutdanning enn året før. Også helse- og sosialfag økte i 2024 etter nedgang året før. Begge deler må ses i sammenheng med endrede opptakskrav i 2024.

I fordelingen mellom de store fagfeltene er det enkelte trekk som peker seg ut i et tiårs perspektiv. Humanistiske og estetiske fag har hatt betydelig nedgang i siste tiårsperiode. Særlig stor har nedgangen vært ved breddeuniversitetene UiO og UiB. For dette fagfeltet er det også verdt å merke seg at det har mange godt voksne studenter og stort innslag av nettstudier og ikke-gradsgivende utdanninger.

Størst vekst de siste ti årene har fagfeltet økonomi og administrasjon, framfor alt ved private institusjoner. Nest høyest vekst har naturvitenskap og tekniske fag. Veksten innen sistnevnte fagfeltet har i all hovedsak skjedd på utdanninger i informasjons- og datateknologi. På masterutdanninger har det vært en særlig stor økning på helse-, sosial og idrettsfag.

Flere tar nettutdanning – noen få institusjoner dominerer

De siste ti årene har andelen studenter på fleksible studieprogram økt fra 24 prosent i 2015 til 28 prosent i 2024. Utdanningene er fleksible ved at de er deltidsstudier og/eller har nettbasert eller desentralisert³ undervisning. Etter denne inndelingen er de fleste studier fleksible i kraft av at de er deltidsstudier. Det er imidlertid økende innslag av

³ Desentralisert undervisning er studier der studentene fysisk møter til undervisning utenom ordinære campuslokaliteter.

nettstudier som ligger bak veksten i antall studenter på fleksible utdanninger de siste årene. Andelen studenter registrert på programmer med nettbasert undervisning har steget fra 4 til 10 prosent i fra 2015 til 2024.

Andelen studenter på fleksible programmer øker jo færre studiepoeng programmet omfatter. Av studenter på ikke-gradsgivende programmer følger det store flertallet av studenter i 2024 en form for fleksible studier. For gradsgivende programmer er andelen langt lavere, men det er forskjeller mellom fagfelt og institusjoner.

Blant institusjonene med høyest andel fleksible studenter i gradsutdanninger er det mange høyskoler og nyere universiteter med relativt få studenter. Geografisk er de ofte plassert i mindre byer og tettsteder. HVO har høyest andel med 39 prosent, mens også INN, VID og NU har over 30 prosent av gradsstudentene i fleksible studieprogram.

Av studenter tatt opp på grunnutdanninger begynte 5,5 prosent på nettstudier i 2024, mot 3,3 prosent i 2019. HK er den klart største aktøren innenfor nettstudier. Samlet sett er 23 prosent av HKs gradsstudenter tatt opp på fleksible program. Av alle studenter på nettbaserte grunnutdanninger i 2024 studerte mer enn 40 prosent ved HK. Nest flest studenter på slike utdanninger hadde UiT med 14 prosent. Videre er det verd å merke seg at HVO som sto for kun 1 prosent av opptaket til grunnutdanninger i 2024, tok opp nesten 10 prosent av alle studenter på nettbaserte grunnutdanninger. For HK har nettstudiene representert en betydelig del av den sterke studentveksten de siste årene, og for HVO har nettstudentene bidratt til å snu nedgang i studenttallet.

Europeisering av utveksling og samarbeid

Veksten i utvekslingen til Norge fortsatte i 2024. Antallet studenter på utveksling til Norge er nå 44 prosent høyere enn for ti år siden, og antallet studenter på utveksling fra Norge er 36 prosent høyere. Til sammenligning har den samlede studentpopulasjonen økt med 15 prosent i perioden.

Som tidligere kommer det store flertallet (85 prosent i 2024) fra Europa. Tyskland er det store senderlandet, med i overkant av 2 300 utvekslingsstudenter i 2024. Hver femte utvekslingsstudent i Norge kommer fra Tyskland.

Antall studenter som reiste på utveksling fra Norge i 2024 var omtrent det samme som i 2023. Det er fortsatt stor forskjell mellom fagområder og dermed institusjoner i omfanget av utveksling. Flere reiser på utveksling i disiplinutdanninger enn i rammeplanstyrt profesjonsutdanninger. Som tidligere år er NHH den enkeltinstitusjonen som peker seg mest ut. Her hadde 60 prosent av uteksaminerte studenter i 2024 vært på utveksling i løpet av studiene. Andelen for alle uteksaminerte

studenter samlet var 17 prosent. Legger vi til norske studenter som tar gradsutdanning i utlandet, vil andelen studenter med utenlandsk studieerfaring øke ytterligere.

Som før covid-19-pandemien er Australia landet med klart flest norske utvekslingsstudenter. USA har historisk vært et viktig land for norske utvekslingsstudenter, og var det mest populære landet for ti år siden. Sammenliknet med 2015 var antall utvekslingsstudenter i USA halvert i 2024. De siste ti årene har utvekslingen til land i EU/EØS mer enn doblet seg, mens utvekslingen til prioriterte land utenfor Europa har en nedgang på 24 prosent.

Innføringen av studieavgift for studenter med statsborgerskap fra land utenfor EU/EØS eller Sveits har ført til stor nedgang i internasjonale studenter fra disse landene. En større andel av de internasjonale gradsstudentene kommer nå fra europeiske land.

Siden 2016 har det vært en årlig nedgang i antallet nordmenn som tar en grad i utlandet, og utviklingen fortsetter i 2024. Nedgangen har vært på totalt 22 prosent i tiårsperioden. En vesentlig årsak til endringen er reduksjonen i antallet nordmenn som studerer i Storbritannia. Som tidligere er det helse- og sosialfag som dominerer utdanningene norske studenter tar i utlandet. Én av fem nordmenn studerer medisin. Andre populære helseutdanninger inkluderer psykologi, veterinærmedisin, odontologi og fysioterapi.

Gjennomføring – både nedgang og oppgang i 2024

For andre år på rad er det i 2024 en nedgang i antallet studenter som gjennomfører bachelorgrad på normert tid. Nedgangen kommer etter en lang periode med økt gjennomføring. Andelen som har gjennomført på normert tid i 2024, er 53 prosent, mot 57 prosent i 2022. Kullene som ble uteksaminert i 2024 og 2023 hadde begge oppstart under covid-19-pandemien, og disse kullene er de største opptakskullene som noen gang er registrert på bachelornivå.

For femårige mastergrader var gjennomføringen i 2024 derimot høyere enn noen gang tidligere, med 55 prosent. Også for toårige mastergrader var gjennomføringen på normert tid i 2024 den høyeste som har blitt registrert. Blant de store institusjonene er det særlig ved OsloMet, NTNU, og UiO at andelen som gjennomfører en 2-årig mastergrad på normert tid har steget det siste året.

Ser vi på enkeltutdanninger er det en bemerkelsesverdig bedring i gjennomføringen for bachelorutdanninger i informasjons- og datateknologi. Her var utgangspunktet for ti år siden riktignok lavt, kun 29 prosent gjennomførte på normert tid i 2015. I 2024 var andelen steget til 50 prosent, nær gjennomsnittet for bachelorutdanninger samlet.

Som nevnt ovenfor, har antallet studenter i denne utdanningen økt kraftig i samme periode.

Rekordmange doktorgrader i 2024

Antall avlagte doktorgrader økte kraftig i 2024. Denne økningen var forventet med tanke på at mange ph.d.-kandidater søkte forlengelse under covid-19-pandemien. De økte opptakstillene til doktorgradsutdanningen i årene fram mot 2018 tilsa også at tallene på avlagte grader ville øke. Under pandemien var 2021 et historisk toppår for opptak til doktorgradsutdanning, mens tallene har sunket siden. I 2023⁴ var antallet nye doktorgradsavtaler det laveste siden 2016, med de konsekvenser det har for antall avlagte doktorgrader i årene framover.

Flertallet av doktorgrader avlegges ved de forskningstunge og disiplinrettede institusjonene. UiO og NTNU stod for mer enn halvparten av alle doktorgrader. Om vi inkluderer UiB, hadde de tre institusjonene to tredeler av alle avlagte doktorgrader i 2024. Dette er likevel en lavere andel enn for ti år siden. I 2015 stod de tre institusjonene for tre av fire avlagte doktorgrader.

Medisin- og helsefag har i hele tiårsperioden hatt høyeste antall avlagte doktorgrader, mens teknologi har hatt den sterkeste veksten. Her er antall avlagte grader mer enn fordoblet siden 2015.

Publisering – endrede insentiver, men publisering omtrent som før

Omfanget av publiseringspoeng inngår ikke lenger i finansieringsmodellen som fordeler midler mellom institusjonene. Universiteter og høyskoler har dermed ikke direkte økonomiske insentiver for å produsere et høyere antall publiseringspoeng. For den enkelte forsker vil publisering fortsatt være viktig for karriereutvikling, men insentivet for publisering vil ikke nødvendigvis være knyttet til flest mulig publiseringspoeng. De siste ti årene har tallet på publiseringspoeng per faglig årsverk vært nokså stabilt. Det steg noe fra 2015 fram mot et foreløpig toppår i 2021, mens de siste tre årene har det vært omtrent på nivå med årene før covid-19-pandemien. Det kan ta noe tid før eventuelle endringer i publiseringspraksis kan avleses i statistikk, så det er viktig å følge dette framover.

⁴ Foreløpig siste år med oppdaterte tall

Forskjellene mellom institusjoner følger langt på vei de hovedskillelinjene vi beskrev innledningsvis. De forskningstunge breddeinstitusjonene og mindre, spesialiserte institusjoner publiserer mest.

Finansiering – svakt synkende inntekter

Fra 2015 til 2021 vokste universitetenes og høyskolenes inntekter sammenhengende, også i prisjusterte beløp. I hvert av de tre siste årene siden 2021 har inntektene vært svakt synkende målt i prisjusterte verdier. Statstilskuddet utgjorde i 2024 74 prosent av alle sektorens inntekter. For statlige institusjoner samlet var andelen 77 prosent og for private 43 prosent.

Det er stor forskjell mellom institusjonene i hvor store inntekter de mottar fra eksterne konkurransebaserte finansieringskilder som Forskningsrådet og Horisont Europa. NMBU, UiO, NTNU og UiB mottok om lag 70 prosent av sektorens regnskapsførte inntekter fra Forskningsrådet i 2024. NHH, UiS og UiT utgjør et midtsjikt her som for flere andre indikatorer.

Omfanget av forskningsmidler universiteter og høyskoler mottar fra EU gjennom Horisont Europa, har økt de siste årene. Prisjustert til 2024-verdier er omfanget omtrent doblet siden 2018. Institusjonene som mottar mest fra Forskningsrådet, dominerer enda mer her.

Færre årsverk – flere studiepoeng

Som følge av redusert finansiering ble en langvarig vekst i antall årsverk ved universiteter og høyskoler brutt i 2023 og snudd til nedgang i 2024. Statlige institusjoner hadde en nedgang på 2,6 prosent i antall årsverk, mens det for de private var omtrent uendret fra året før.

Statlige institusjoner utførte i 2024 4 prosent færre faglige årsverk enn i 2022. Nedgangen var noe større for faglige enn for administrative årsverk. Dermed gikk de faglige årsverkenes andel av totalen ned fra 63 prosent i 2022 til 62 prosent i 2024. Også for de private institusjonene gikk tallet på faglige årsverk noe ned i 2024.

Breddeuniversitetene og spesialiserte institusjoner med særlig krevende infrastruktur har lavest andel faglige årsverk blant de statlige, mens høyskoler og nye universiteter har en høyere andel.

Reduksjonen i antall årsverk kombinert med økte studenttall kan være med å forklare at antall studiepoeng per faglig årsverk økte noe i 2024 sammenliknet med de to foregående årene. Over tid har likevel studiepoeng per faglig årsverk gått noe ned. For

noen institusjoner, som INN, har dette vært et eksplisitt mål i arbeidet med å endre tyngdepunktet mellom kjerneoppgavene utdanning og forskning. For andre institusjoner er det naturlig å se nedgangen som resultat av synkende studenttall samtidig som fagstaben utvides.

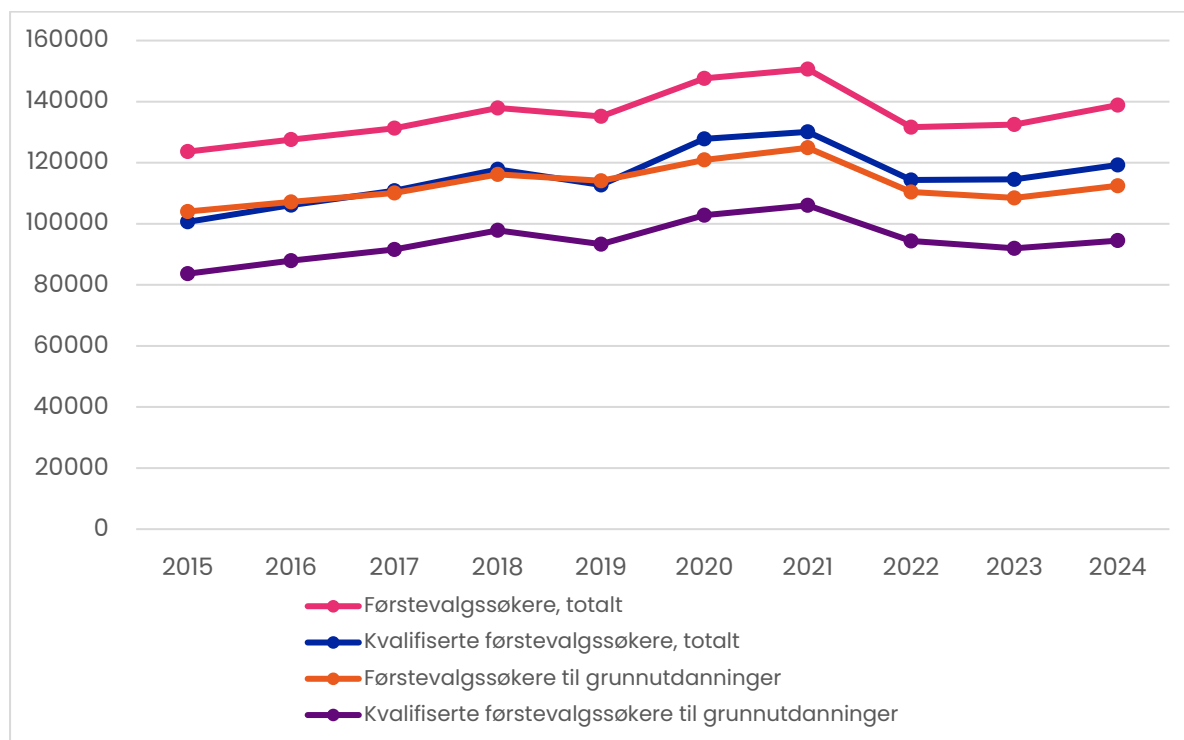
2 Søkere

Kapittelet viser statistikk om søkning til høyere utdanning gjennom Samordna opptak. Dette omfatter grunnutdanninger der opptaket er basert på videregående opplæring, i hovedsak bachelorutdanninger, integrerte masterprogrammer, 6-årige profesjonsutdanninger. I tillegg omfatter det årsstudium. Statistikken omfatter samlede søknadstall siste ti år og fordelingen på fagfelt. I tillegg vises hvordan søkningen til de ulike institusjonene har utviklet seg de siste årene.

Studieprogrammer der det kreves en grunnutdanning innen høyere utdanning i bunn, som masterprogrammer, har lokale opptak. Også noen grunnutdanninger, som studier med opptaksprøver og enkelte fleksible studier, har lokale opptak. Statistikken her omfatter både statlige og private institusjoner, men de to største private institusjonene, BI og HK, er ikke inkludert. Ingen av de to bruker Samordna opptak. Statistikk fra Samordna opptak gir derfor ikke helt komplett bilde på opptak til høyere utdanning.

Tallet på kvalifiserte førstevalgssøkere til Samordna opptak økte med 19 prosent fra 2015 til 2024 og med 4 prosent siste år (Figur 2.1).

Figur 2.1 Søkere 2015–2024, statlige og private institusjoner

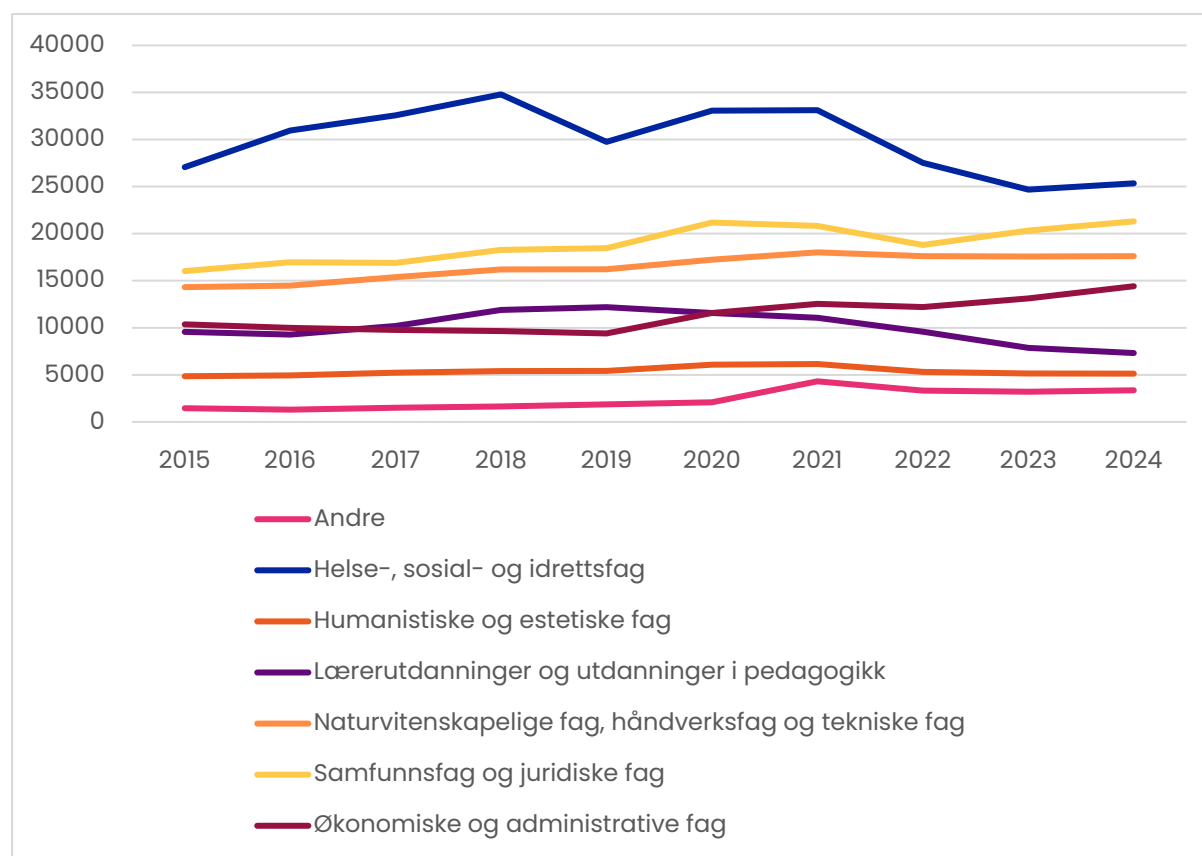

Merknad: Antall førstevalgssøknader gjennom Samordna opptak, både totalt og kvalifiserte

Kilde: HK-dir/DBH

Når vi ser hvordan søkertallene i Samordna opptak fordeler seg på fagfelt, er det viktig å være oppmerksom på begrensningene omtalt i innledningen ovenfor. En sammenlikning av kvalifiserte førstevalgssøkere til grunnutdanninger med tallet på opptatte studenter (Figur 3.4) avdekker noen store forskjeller. For det første reflekter det relativt lave tallet på søkere til økonomisk-administrative fag at de to store private tilbyderne BI og HK ikke er med i søknadsstatistikken. For det andre preges søknadsstatistikken av at attraktive enkeltfag med høy søknad og begrensede opptak kan påvirke tallene for et større fagfelt. Dette kan for eksempel gjelde søkningen til jus-utdanninger som del av det samlede fagfeltet samfunnsfag og juridiske fag. Figur 2.2 viser likevel dominerende trender i søknadsutviklingen siste ti år med vekst og senere nedgang i helse- og sosialfag og den markante nedgangen i lærerutdanninger. Videre har økonomisk-administrative fag hatt markant vekst siste fem år også blant institusjonene i Samordna opptak.

Figur 2.2 Kvalifiserte førstevalgssøkere til grunnutdanninger gjennom Samordna opptak per fagfelt, 2015–2024

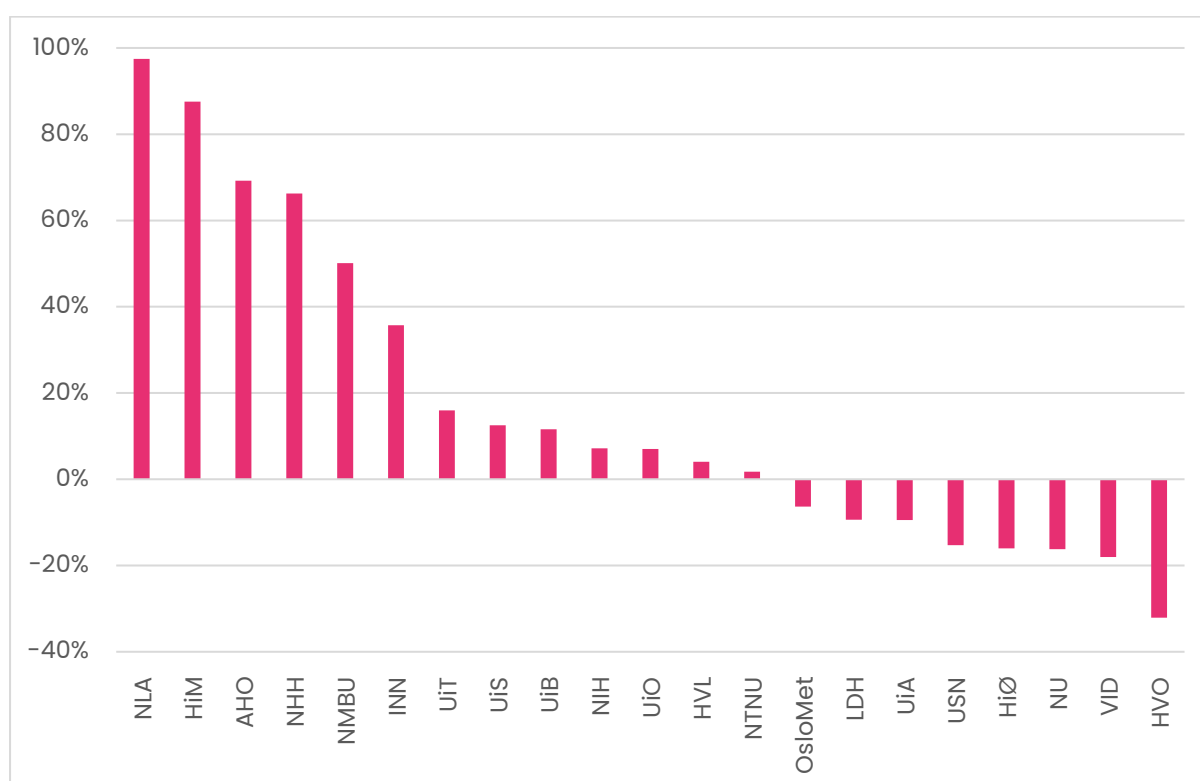
Kilde: HK-dir/DBH

En enkeltinstitusjon peker seg ut med særlig sterk vekst i 2024. Ved NLA økte antallet kvalifiserte førstevalgssøkere fra om lag 1000 i 2023 til nesten 1800 i 2024. Det utgjorde

om lag 75 prosent. Veksten ved NLA skyldes blant annet institusjonens satsing de siste årene på utvidede studietilbud innen økonomi og administrasjon ved Hauge School of Management (Figur 2.3). NLA sikter også mot ytterligere utvidelse på området, og etablerer denne type studietilbud også i Stavanger fra 2025. Den sterke ekspansjonen av private utdanningstilbud innen økonomisk-administrative fag, er et tydelig kjennetegn ved norsk høyere utdanning de siste årene.

For institusjoner med sterkest søknadsvekst mellom 2019 og 2024 er økningen knyttet til nettbaserte årsstudium. Ved HiM stod årsstudium i IT for mye av økningen, mens NMBUs nettbaserte årsstudium i bærekraftig ledelse var en hovedkilde til økt søkning. Blant institusjonene med nedgang i søknad siste fem år finnes institusjoner med mye lærer- og sykepleierutdanning (HK-dir, 2024a). Sterkest er nedgangen ved HVO. Lokale suppleringsopptak uten karakterkrav for lærer- og sykepleierutdanninger gjorde imidlertid at antallet som ble tatt opp til disse studiene var betydelig høyere enn tallene fra Samordna opptak alene skulle tilsi (se kapittel 3).

Figur 2.3 Prosentvis endring i antall kvalifiserte førstevalgssøkere 2019–2024

Merknad: Se merknad til figur 2.1

Kilde: HK-dir/DBH

I 2024 var det 1,9 kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass ved statlige institusjoner samlet. Tallet har vært stabilt i tiårsperioden, men var noe høyere under

covid-19-pandemien. Det er stor forskjell mellom institusjonene for denne indikatoren (Figur 2.4). Spesialiserte institusjoner ligger øverst, etterfulgt av de mest forskningstunge breddeinstitusjonene.

Figur 2.4 Kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass 2024. Antall

Merknad: Se merknad til figur 2.1

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V2.1 Totalt antall førstevalgssøkere, kvalifiserte førstevalgssøkere og møtt til studiestart per institusjon 2015–24](#)

[V2.2 Antall førstevalgssøkere per studieplass, lavere grads nivå og integrert master/profesjon. Kvalifiserte og alle, 2020–24](#)

3 Studenter tatt opp i 2024

Dette kapittelet presenterer statistikk om studenter tatt opp i høyere utdanning i 2024 og hvordan disse fordeler seg på institusjoner, fagområder og utdanningsnivå. I tillegg vises det hvordan studentens opptakskarakterer varierer mellom institusjonene. Kapittelet er i hovedsak et sammendrag av rapporten «Opptatte studenter», som publiseres sammen med Tilstandsrapporten og presenterer mer detaljert statistikk.

Det samlede antallet opptatte på grunnutdanninger⁵ (de høyeste søylene i Figur 3.1) var i 2024 62 500. Antallet lå like over 60 000 før 2020, og hadde et toppunkt i pandemiåret 2020, med 66 000 opptatte. Økningen fra 2015 til 2024 har i hovedsak skjedd på nettbaserte studier. Antallet opptatte på 2-årige og kortere mastergrader har vokst gjennom det meste av den siste tiårsperioden, og har topp-punkt i 2024 med rundt 23 000 opptatte. I 2015 var antallet 16 700.

Figur 3.1 Opptatte studenter på gradsutdanninger 2015–2024. Antall

Merknad: «Bachelorgrad» inkluderer 3-årige og 4-årige bachelorgrader i tillegg til 2-årige høyskolekandidatutdanninger. Om lag 99 prosent av studentene i denne kategorien er tatt opp på 3-årig bachelorgrad. «4- til 6-årige utdanninger» inkluderer 4-årig grunnskolelærerutdanning før

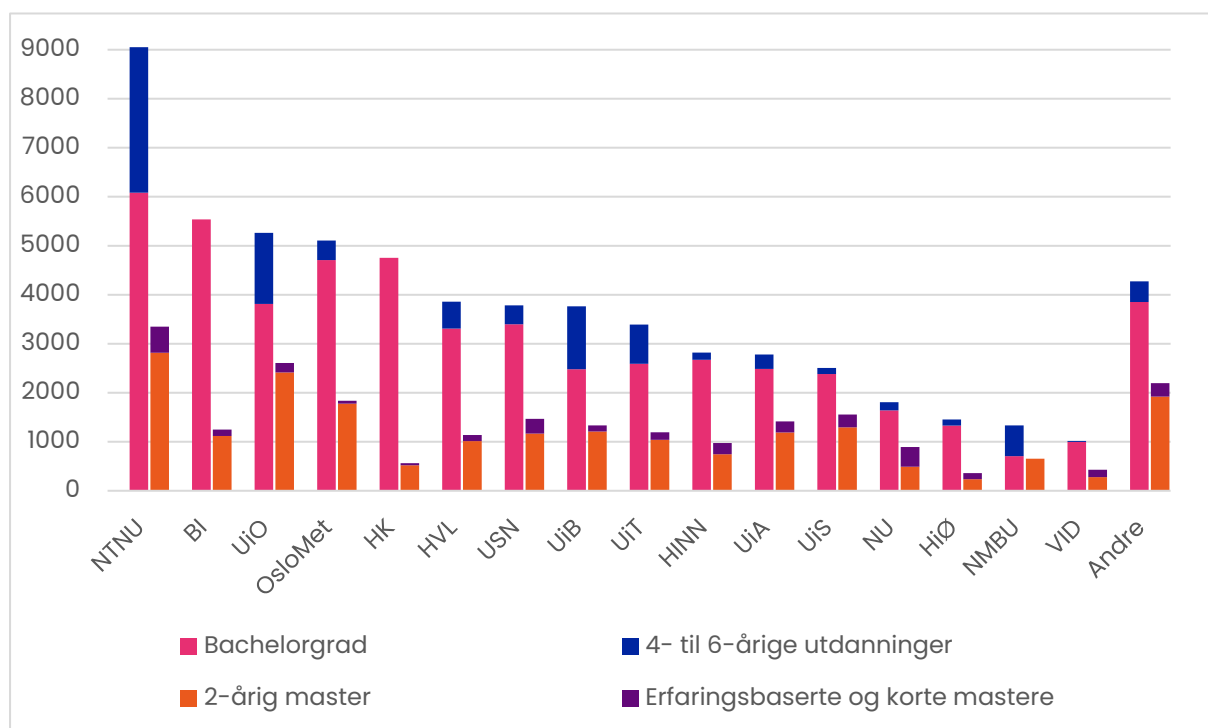
⁵ Gradsgivende utdanninger der annen høyere utdanning ikke er et opptakskrav. Dette inkluderer 3-årige og 4-årige bachelorgrader, 2-årige høyskolekandidatutdanninger, 5-årige integrerte mastergrader og 6-årige profesjonsutdanninger.

omleggingen til 5-årig utdanning i 2017, i tillegg til 5-årige integrerte mastergrader og 6-årige profesjonsutdanninger.

Kilde: HK-dir/DBH

NTNU var den institusjonen som tok opp klart flest studenter høsten 2024, både når det gjelder grunnutdanninger og toårige mastergrader (Figur 3.2). BI var den som tok opp nest flest på grunnutdanninger, utelukkende på bachelornivå. UiO og OsloMet tok imidlertid opp flere studenter når man legger sammen grunnutdanninger og masterutdanninger.

Figur 3.2 Opptatte studenter på gradsutdanninger i 2024 etter institusjon. Antall

Merknad: «Bachelorgrad» inkluderer 3-årige og 4-årige bachelorgrader i tillegg til 2-årige høyskolekandidatutdanninger. Om lag 99 prosent av studentene i denne kategorien er tatt opp på 3-årig bachelorgrad.

Kilde: HK-dir/DBH

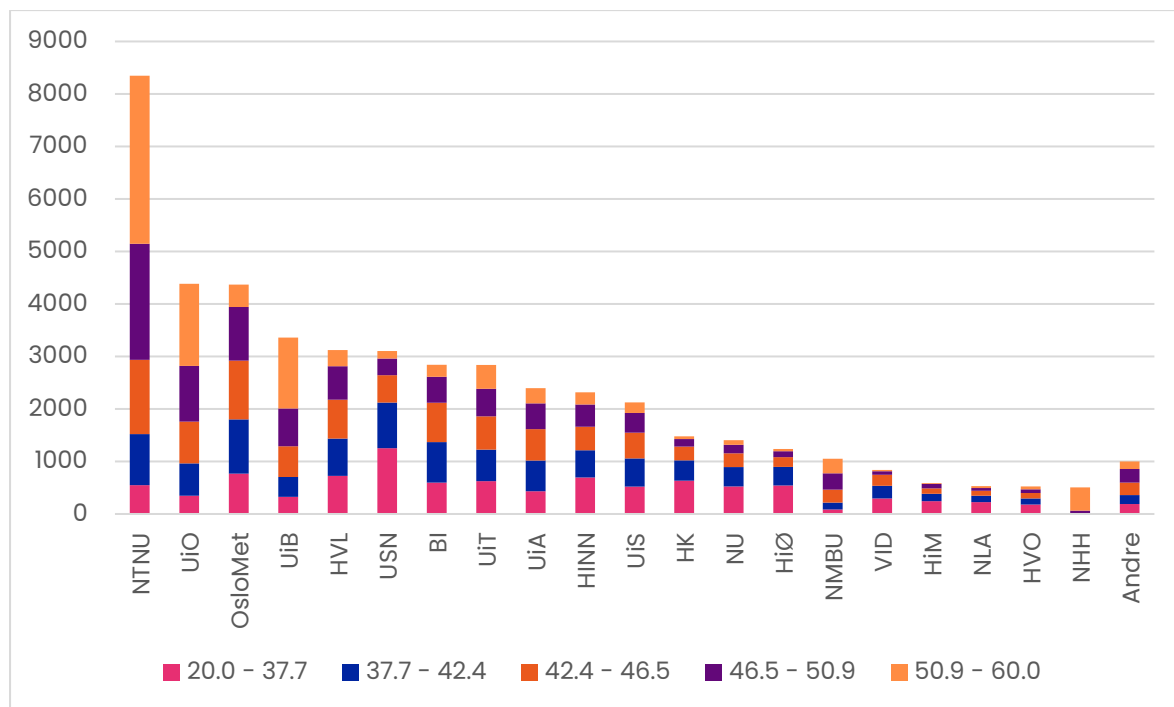
Store forskjeller i studentenes opptakskarakterer

I Figur 3.3 er studentene som ble tatt opp på grunnutdanninger i 2024, delt inn i fem like store grupper etter hvor mange karakterpoeng de hadde fra videregående skole.⁶ Gruppen med flest karakterpoeng fra videregående (50,9 – 60) er konsentrert ved noen få institusjoner. 33 prosent av disse begynte ved NTNU, mens totalt 63 prosent

⁶ Se merknad under figur.

begynte ved enten NTNU, UiO eller UiB. NHH var likevel den institusjonen der den største andelen av de som ble opptatt tilhørte den øverste karaktergruppen, med 87 prosent. Ved UiB, NTNU og UiO var andelen henholdsvis 40, 38 og 36 prosent. Blant de større institusjonene er andelen fra den laveste karaktergruppen særlig stor ved HiØ, USN og NU, med 43, 40 og 37 prosent.⁷

Figur 3.3 Møtte studenter på grunnutdanninger 2024 per institusjon gruppert etter karakterpoeng. Antall

Merknad: Figuren inkluderer studenter som er tatt opp på grunnutdanninger høsten 2024 og som har registrert opptakskarakter i DBH. Opptakskarakter er registrert for 90 prosent av dem som ble tatt opp gjennom Samordna opptak og 80 prosent av alle studenter samlet. Av store institusjoner er det særlig for BI og HK at karakterer mangler. Her er karakterene til litt under halvparten av de opptatte registrert i DBH, men disse er likevel inkludert i figuren. For NTNU, UiO og UiB er karakterer registrert for mer enn 90 prosent av de opptatte, mens andelen er mellom 80 og 90 prosent for de fleste øvrige institusjoner. For disse er det særlig for eldre studenter karakterer ikke er registrert.

Kilde: HK-dir/DBH

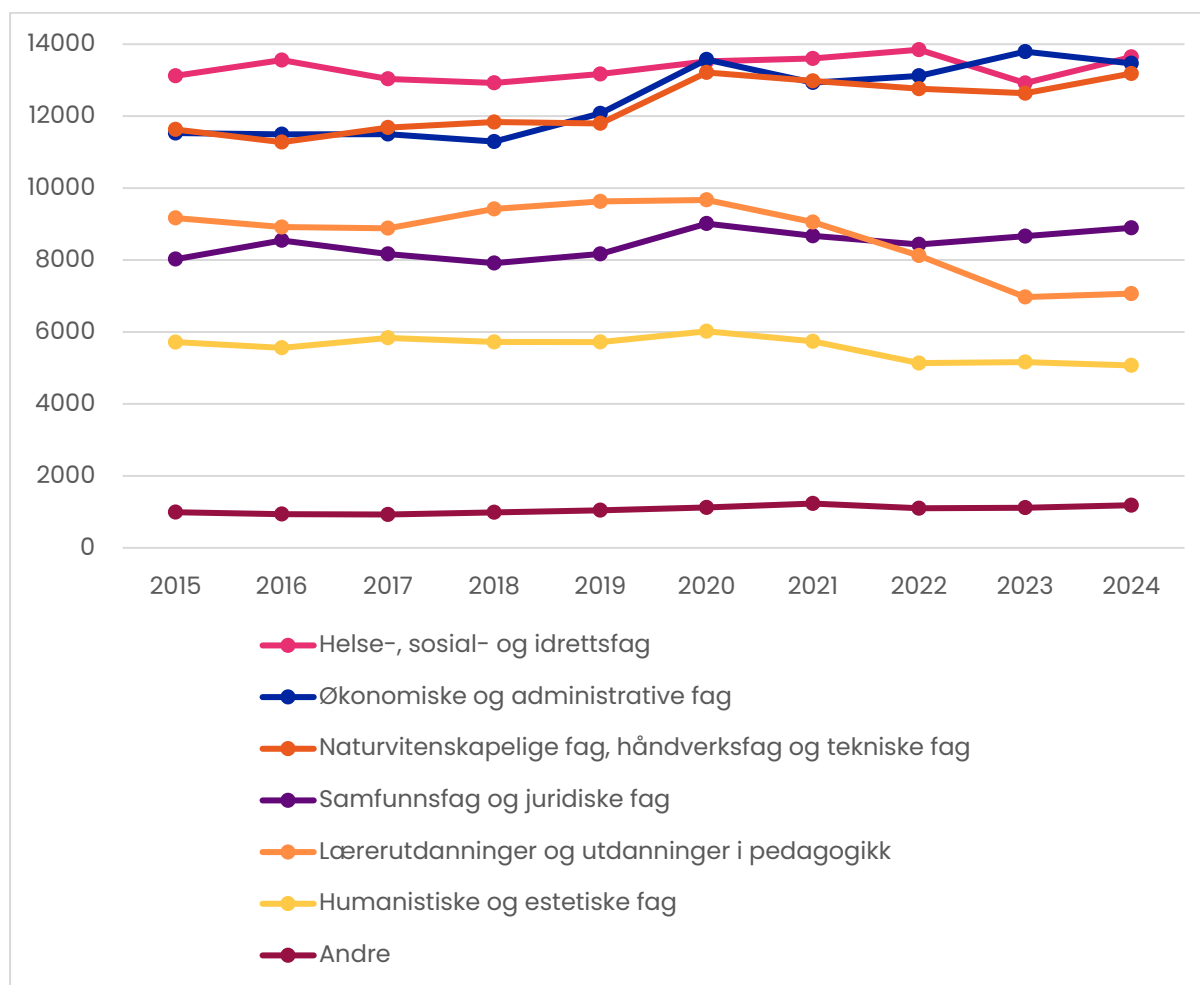
Sterk vest i informasjons- og datateknologi

I 2024 ble om lag to tredeler av studentene på grunnutdanninger tatt opp på fagfeltene Helse- og sosialfag, økonomiske og administrative fag og naturvitenskapelige og tekniske fag (Figur 3.4). Den største endringen i tiårsperioden er nedgangen på lærerutdanninger i tillegg til økningen på naturvitenskapelige og

⁷ Ved HK er andelen 43 prosent for den halvdel vi har karakterene til.

tekniske fag og økonomiske og administrative fag. Økningen på naturvitenskapelige og tekniske fag har i all hovedsak skjedd på informasjons- og datateknologi, og nedgangen på lærerutdanninger har i hovedsak skjedd på grunnskole- og barnehagelærerutdanningene.

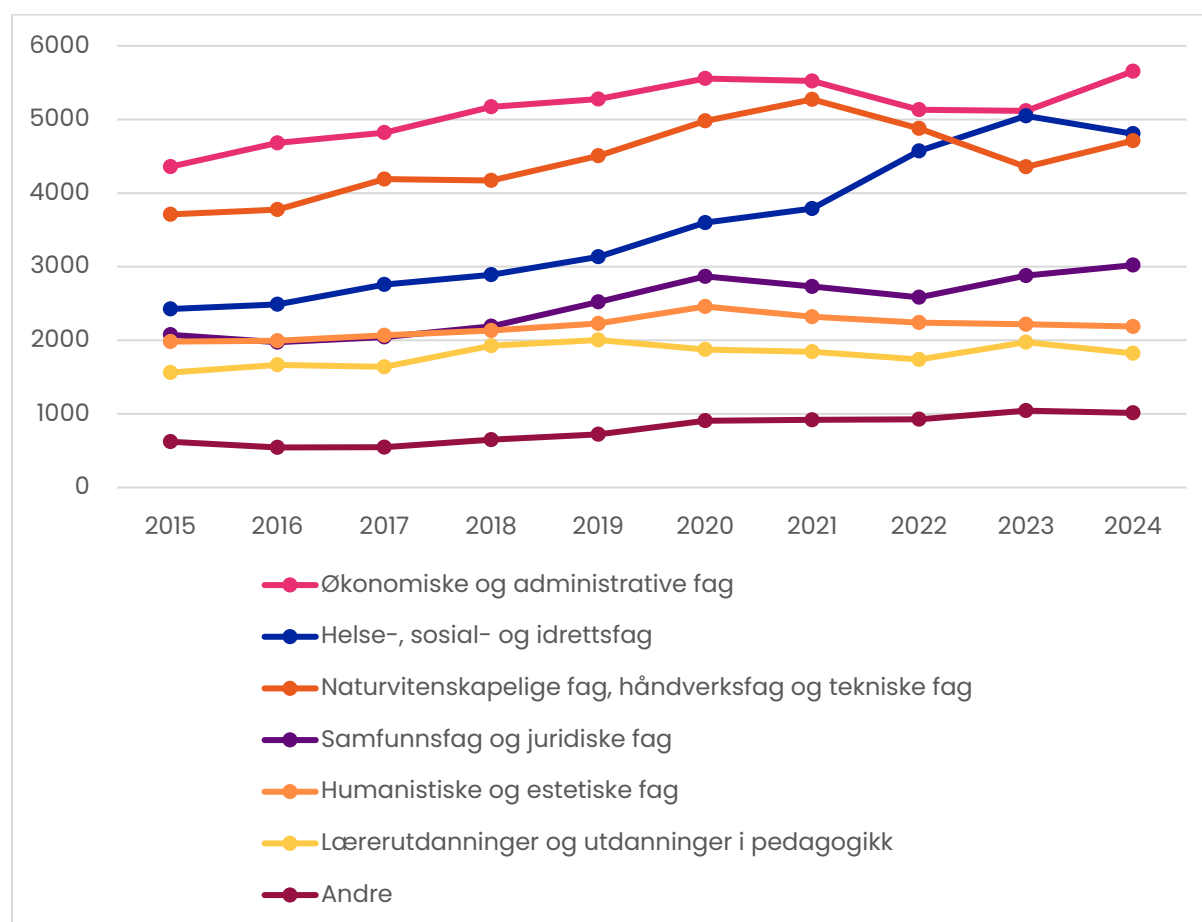
Figur 3.4 Opptatte studenter på grunnutdanninger per fagfelt, 2015–2024. Antall

Merknad: Figuren viser opptatte studenter på 3-årige og 4-årige bachelorgrader, 2-årige høyskolekandidatutdanninger, 4-årige yrkesutdanninger, 5-årige integrerte mastergrader og 6-årige profesjonsutdanninger.

Kilde: HK-dir/DBH

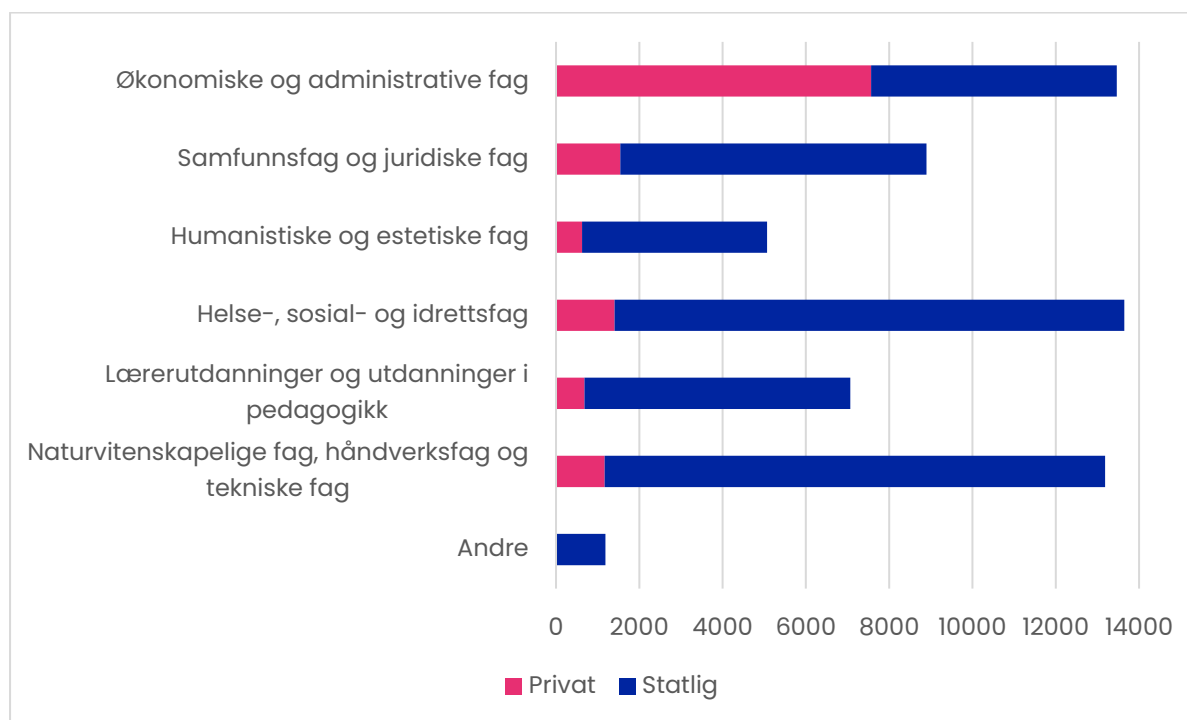
På masterutdanninger har det vært en særlig stor økning på helse-, sosial og idrettsfag (Figur 3.5), og denne økningen har skjedd ved en rekke ulike institusjoner. OsloMet er den største institusjonen på dette fagfeltet med 765 opptatte i 2024, og det er også her økningen har vært størst de siste ti årene, med 439. Flest opptatte studenter er det likevel på økonomiske og administrative fag, med 5 655 i 2024. Her er BI størst med 1 220 studenter, fulgt av NHH med 949.

Figur 3.5 Opptatte studenter på masterutdanninger per fagfelt, 2015–2024. Antall

Merknad: Figuren inkluderer opptatte på 2-årige mastere, 1,5-2-årige erfaringsbaserte mastere og 1-1,5-årige mastere.

Kilde: HK-dir/DBH

På økonomiske og administrative fag ble 56 prosent av grunnutdanningsstudentene tatt opp ved private institusjoner i 2024 (Figur 3.6). Dette er den klart høyeste andelen private på noe fagfelt. BI stod for 67 prosent av opptaket til private institusjoner på økonomiske og administrative fag, og HK stod for 29 prosent. Samlet sett ble 21 prosent av studentene tatt opp ved private institusjoner i 2024. I 2015 var andelen 17 prosent.

Figur 3.6 Opptatte studenter på grunnutdanninger i 2024 etter fagfelt og institusjonens eierskap

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V3.1 Opptatte studenter, per institusjon og nivå, 2024](#)

[V3.2 Studenter møtt til studiestart via samordna eller lokale opptak, 2024](#)

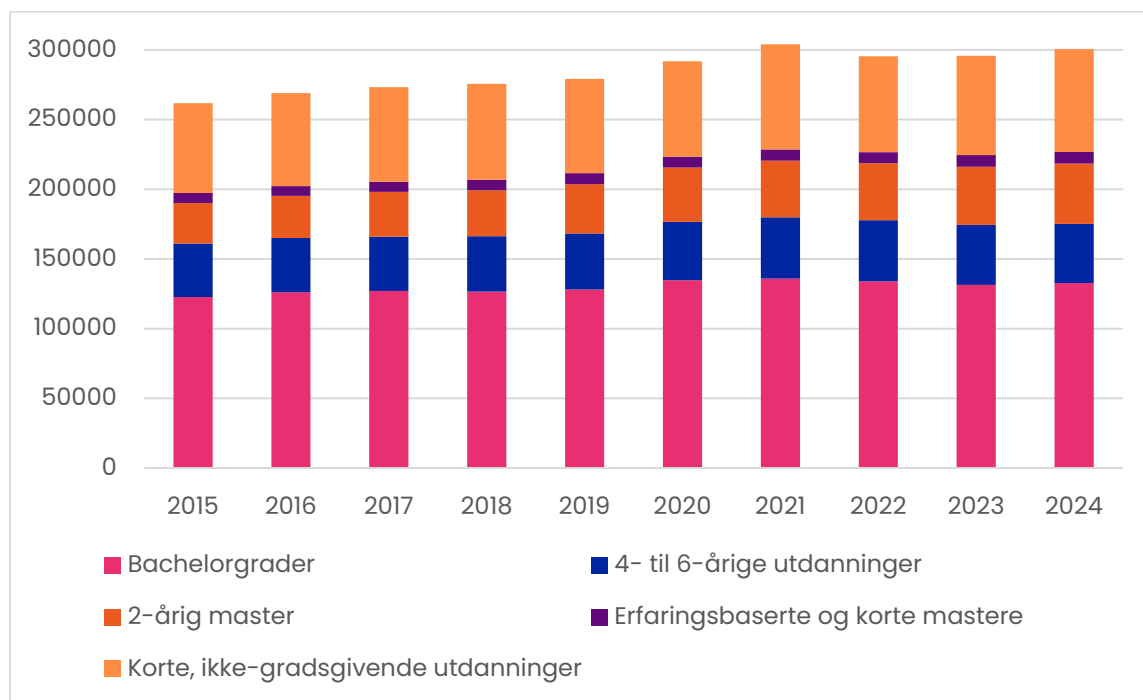
[V3.3 Poengsnitt for studentene som tas opp, per institusjon og fagfelt 2021–24](#)

4 Registrerte studenter

Mens foregående kapittel omhandlet studenter tatt opp i 2024, presenterer dette kapittelet statistikk om totaliteten av registrerte studenter og fordelingen på gradsnivåer, fagfelt og institusjoner. En mer detaljert gjennomgang av utviklingen i antall studenter finnes i notatet «Opptatte studenter», som publiseres sammen med Tilstandsrapporten og presenterer mer detaljert statistikk.

Det totale antallet studenter i 2024 er like over 300 000, noe som er litt høyere enn de foregående to årene, og 39 000 flere enn i 2015 (Figur 4.1 og Figur 4.2). Dette inkluderer alle studenter, uavhengig av om de går på et gradsstudium eller kortere kurs, om de studerer på heltid eller deltid og om de studerer fysisk eller på nett. Om lag 30 000 er registrert som nettstudenter i 2024, mot 10 000 i 2015. Rundt halvparten av økningen i antall studenter siden 2015 har med andre ord kommet i form av nettstudenter (se også kapittel 5).

Figur 4.1 Antall registrerte studenter etter gradsnivå. 2015–2024

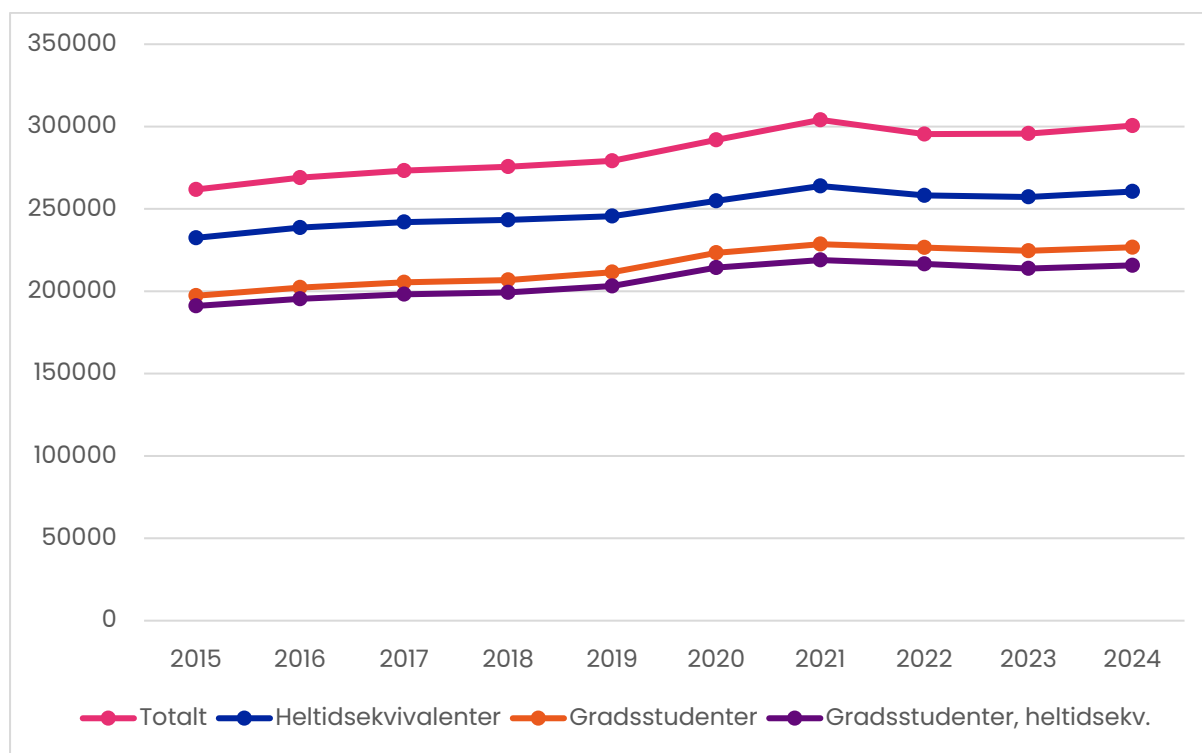
Merknad: «Bachelorgrad» inkluderer 3-årige og 4-årige bachelorgrader i tillegg til 2-årige høyskolekandidatutdanninger. Om lag 99 prosent av studentene i denne kategorien er registrert på 3-årig bachelorgrad. «4- til 6-årige utdanninger» inkluderer 5-årige integrerte mastergrader og 6-årige profesjonsutdanninger, i tillegg til den 4-årige grunnskolelærerutdanningen som ble lagt om til 5-årig mastergrad i 2017. Figuren viser registrerte studenter om høsten.

Kilde: HK-dir/DBH

Flere på deltid gir høyere studenttall

Siden mange studerer på deltid, er det stor forskjell mellom antallet studenter og antallet heltidsekvivalenter. Når flere studerer på deltid, betyr det også at flere må tilbringe lengre tid i utdanningssystemet for å bli ferdig med studiene. Dette er med på å drive opp antallet studenter. I Figur 4.2 ser vi at antallet heltidsekvivalenter i 2024 var 261 000, noe som er 28 000 flere enn i 2015. Videre er en betydelig andel av studentene registrert på korte, ikke-gradsgivende programmer. Antallet gradsstudenter i 2024 var 227 000, mens 74 000 var registrert på korte, ikke-gradsgivende programmer. Antallet gradsstudenter har økt med litt under 30 000 siden 2015, og litt under 25 000 målt i heltidsekvivalenter. Målt i heltidsekvivalenter var antallet gradsstudenter 216 000 i 2024. Økningen de siste ti årene er nokså jevnt fordelt mellom grunnutdanningsstudenter og masterstudenter. Denne økningen henger naturligvis sammen med utviklingen vi så i Figur 3.1.

Figur 4.2 Studenter 2015–2024 etter type studium. Antall og heltidsekvivalenter

Kilde: HK-dir/DBH

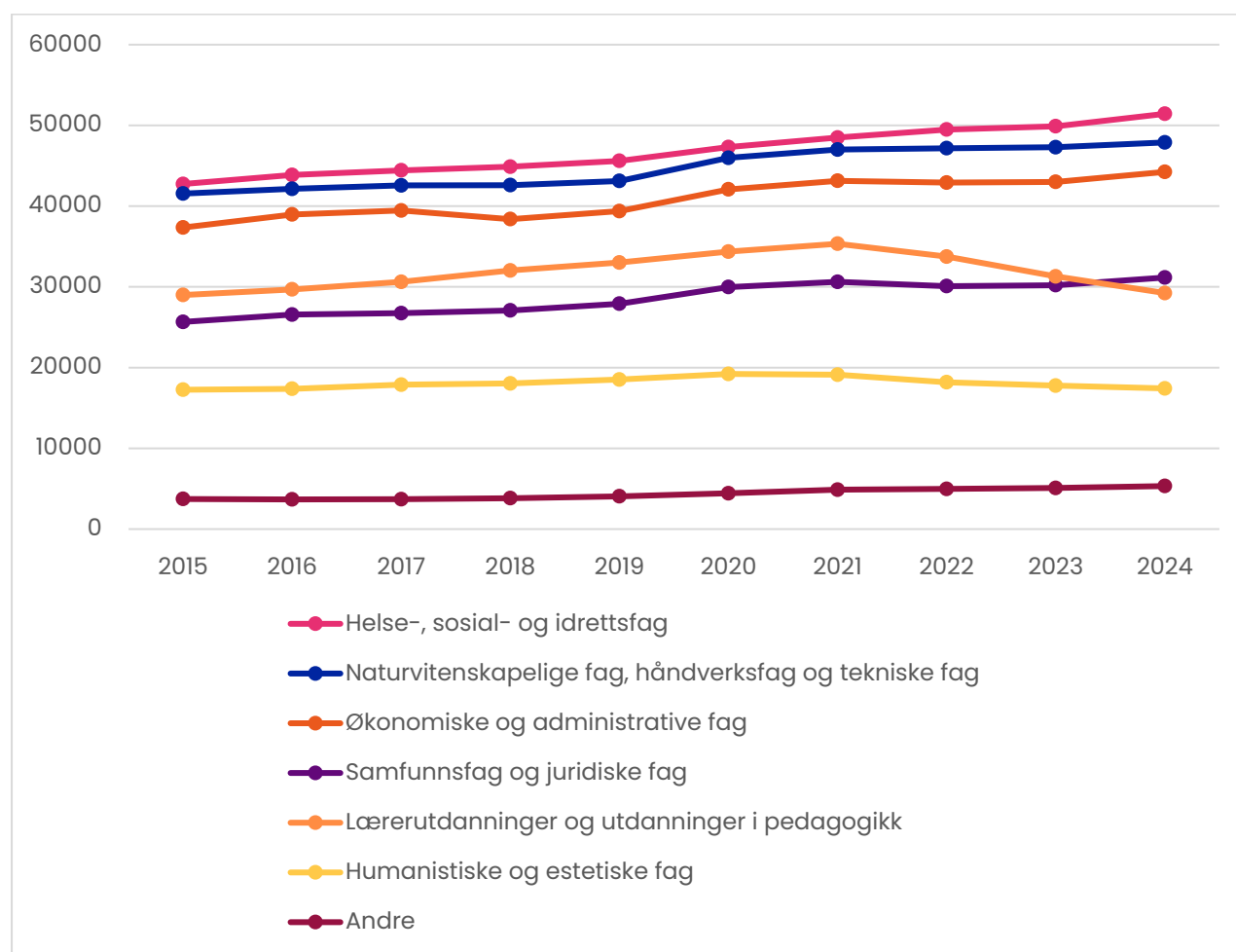
Flest gradsstudenter på Helse-, sosial og idrettsfag

Antallet gradsstudenter per fagfelt (Figur 4.3) henger nødvendigvis tett sammen med antallet opptatte studenter på gradsstudier (Figur 3.4 og Figur 3.5). De tre utdanningene som ligger på topp i antall gradsstudenter er de samme som har hatt

de høyeste opptakstallene de siste årene. Helse- og sosialfag ligger høyest med rett under 51 500 studenter, eller 23 prosent av gradsstudentene i 2024.

Naturvitenskapelige og tekniske fag er nest størst, med nesten 48 000 studenter. En god del av forskjellen mellom helse- og sosialfag og naturvitenskapelige og tekniske fag kommer av at andelen deltidsstudenter er størst på helse- og sosialfag, og at disse tilbringer lengre tid i utdanningssystemet. Målt i heltidsekvivalenter er forskjellen mellom de to fagfeltene bare om lag 800.

Naturvitenskapelige og tekniske fag og økonomiske og administrative fag har hatt veldig like opptakstall. Imidlertid skjer rundt 22 prosent av opptaket til naturvitenskapelige og tekniske fag på grunnutdanninger på femårige utdanninger, mot bare 1 prosent av opptaket på økonomiske og administrative fag. Det gjør at flere av de opptatte på naturvitenskapelige og tekniske fag tilbringer flere år i utdanningssystemet. Til sammen studerer 21 prosent av gradsstudentene naturvitenskapelige og tekniske fag, mens 20 prosent studerer økonomiske og administrative fag. Som på helse- og sosialfag blir antallet studenter på økonomiske og administrative fag drevet kraftig opp av et høyt antall deltidsstudenter.

Figur 4.3 Antall gradsstudenter per fagfelt 2015–24

Kilde: HK-dir/DBH

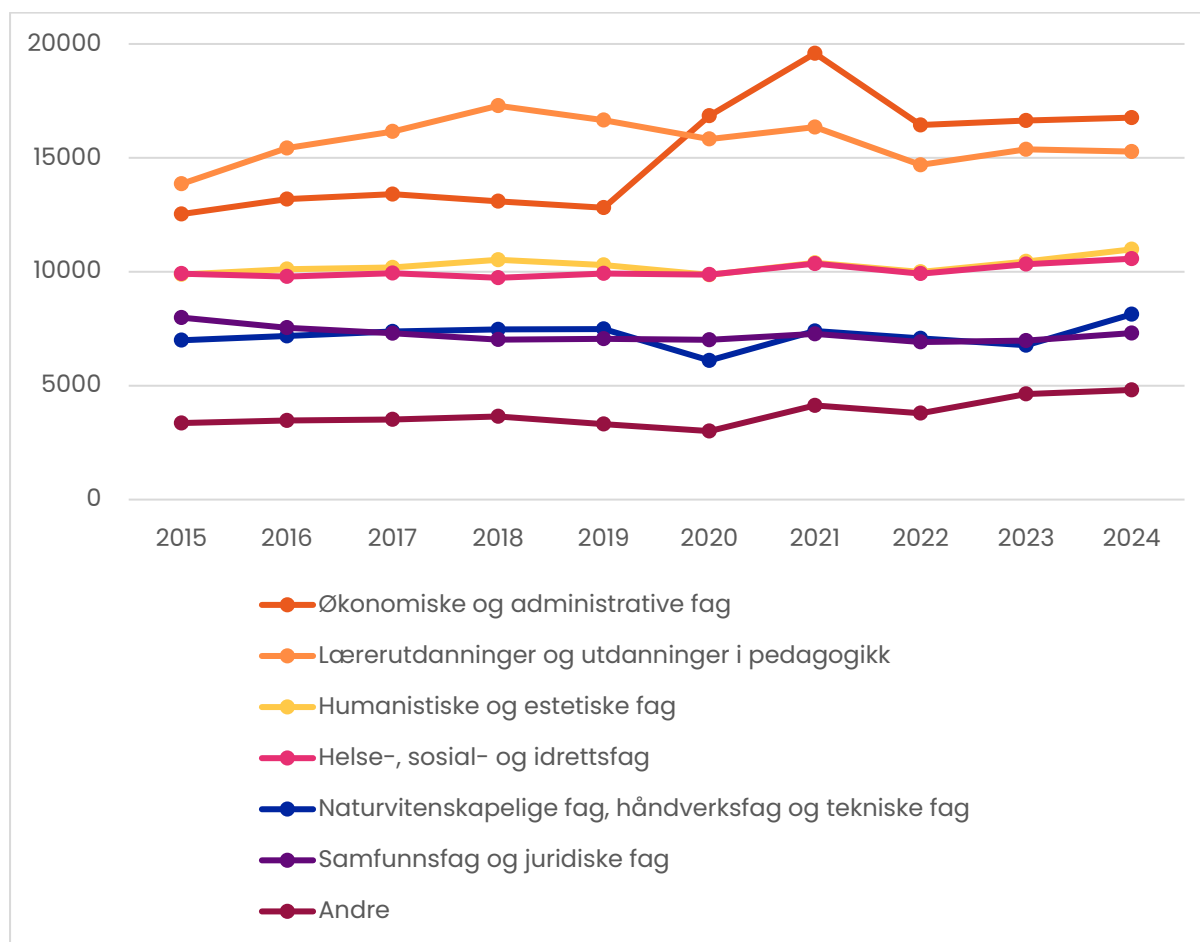
Ikke-gradsgivende programmer: Økonomiske og administrative fag størst

Korte, ikke-gradsgivende programmer inkluderer studenter på korte kurs, videreutdanninger, årsstudier og noen emnestudenter. Økonomiske og administrative fag er det største fagfeltet her, med 23 prosent, eller nesten 17 000 studenter i 2024 (Figur 4.4). Til sammen to tredeler er registrert ved BI, NMBU, INN og HK. På dette fagfeltet var det en stor økning i antall studenter under covid-19-pandemien, og antallet har siden ligget på et høyere nivå enn tidligere. Økningen har særlig skjedd ved de nevnte fire institusjonene.

På fagfeltet lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk er studentene i større grad spredd over flere institusjoner. På dette fagfeltet er studentene hovedsakelig registrert på ulike typer videreutdanning for lærere samt praktisk-pedagogisk

utdanning. Også på helse- og sosialfag tar studentene hovedsakelig videreutdanning, mens det på humanistiske og estetiske fag er registrert mange enkeltemnestudenter i tillegg til studenter på ulike typer årsstudium.

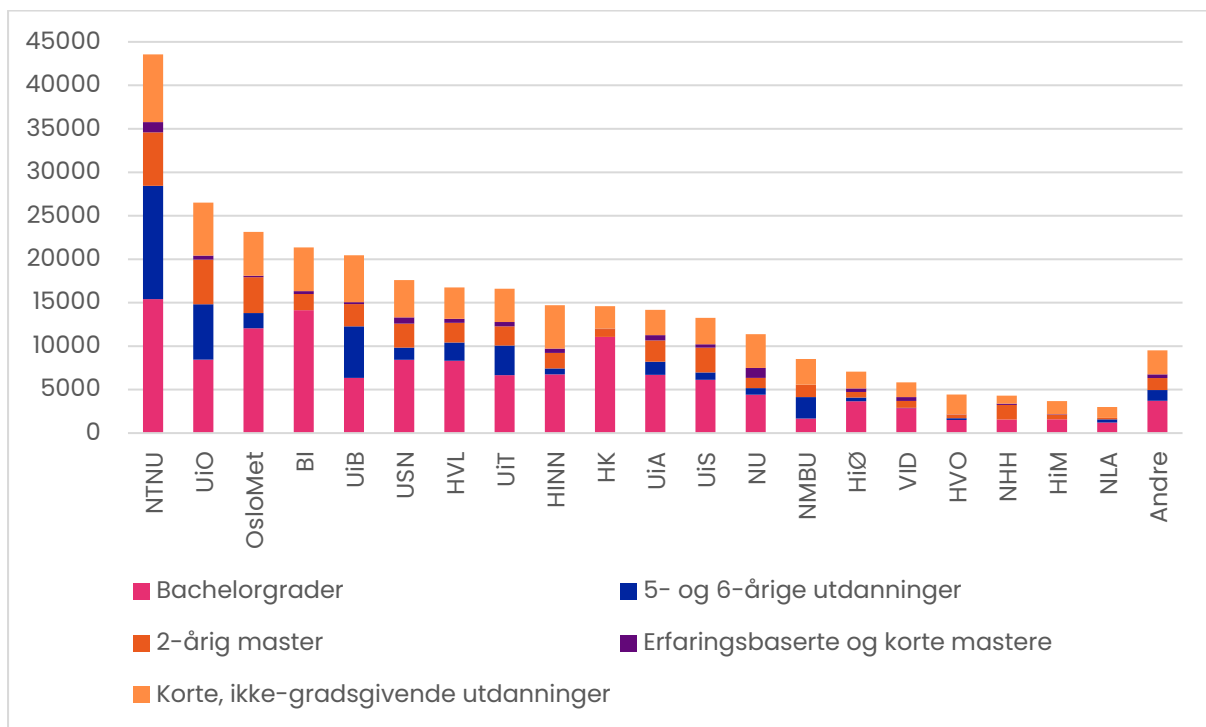
Figur 4.4 Studenter på korte, ikke-gradsgivende programmer per fagfelt 2015–2024. Antall

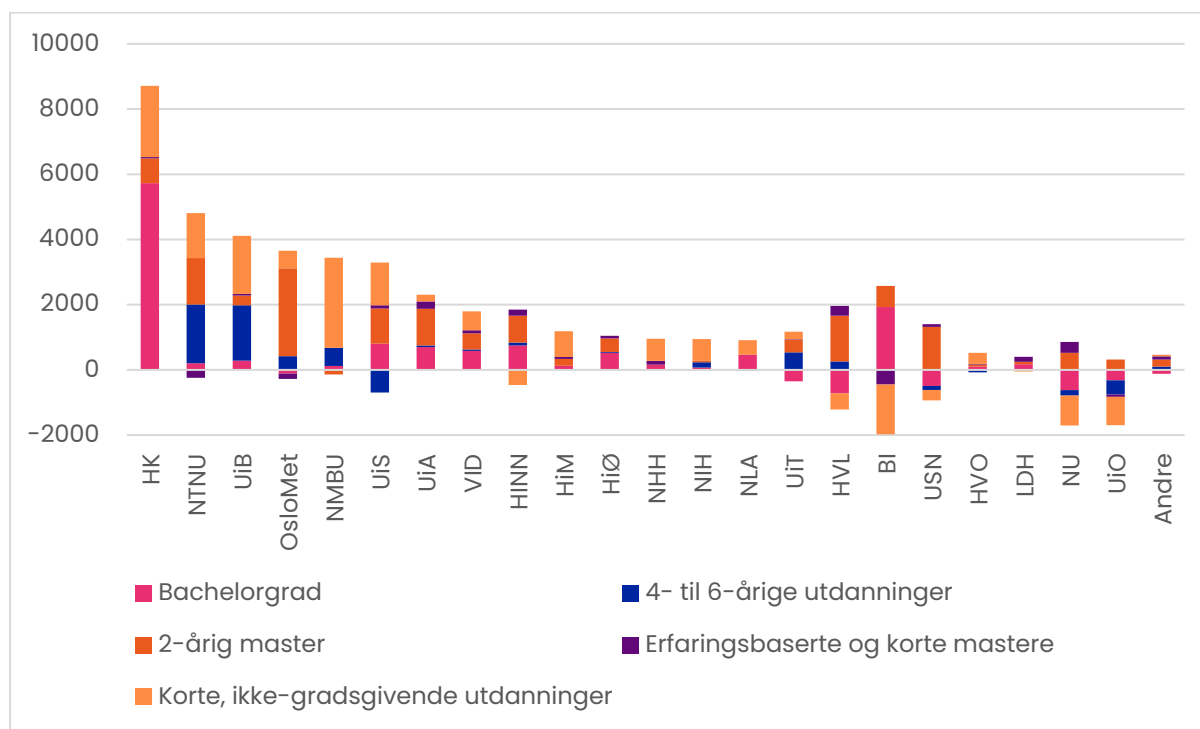
Kilde: HK-dir/DBH

Nesten halvparten av studentene samlet ved fem institusjoner

NTNU er den klart største institusjonen, med totalt 44 000 studenter, derav 36 000 på gradsutdanninger (Figur 4.5). 45 prosent av alle studenter, og 47 prosent av gradsstudentene, studerer ved de fem største institusjonene, det vil si NTNU, UiO, OsloMet, BI og UiB. Andelen på korte, ikke-gradsgivende utdanninger er høyest for noen av de små institusjonene. Ved HVO er litt over halvparten av studentene registrert på denne typen programmer, og også ved HiM og NLA er andelen over 40 prosent. Blant de større institusjonene ligger NMBU, NU og INN høyest, med over en tredjedel.

Figur 4.5 Studenter etter institusjon og gradsnivå 2024. Antall**Kilde:** HK-dir/DBH

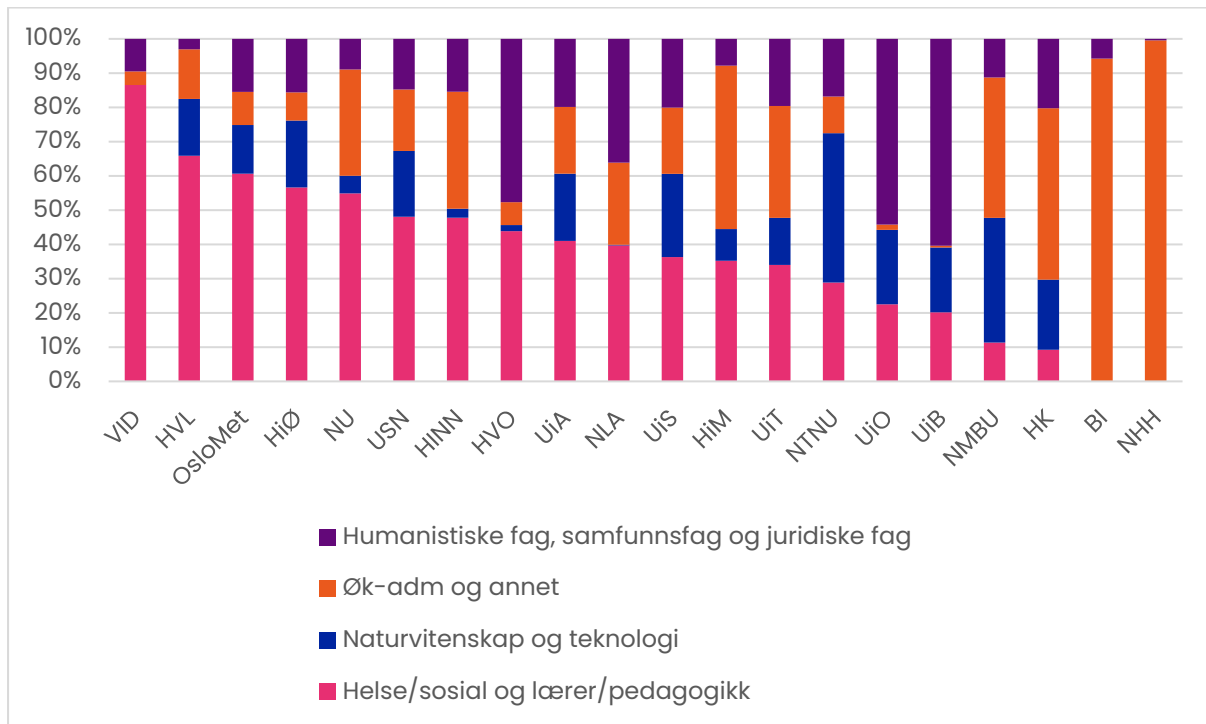
Den klart største økningen i antall studenter siden 2015 har kommet ved HK (Figur 4.6). Antallet studenter har der økt med nesten 9 000, noe som tilsvarer langt over en dobling. De institusjonene som har hatt den største prosentvise veksten etter HK, er NIH (73 prosent) og NMBU (63 prosent). I begge tilfeller har veksten hovedsakelig skjedd på korte, ikke-gradsgivende programmer. Også ved flere andre små institusjoner, som HiM, NHH, NLA og HVO, har mye av veksten kommet på denne typen programmer. Ved USN, NU og UiO er det derimot en nedgang både på korte, ikke-gradsgivende programmer, på bachelorgrader og på 4- til 6-årige utdanninger, men en økning i antallet studenter på mastergrader.

Figur 4.6 Endring i antall studenter etter institusjon og gradsnivå 2015–2024.

Merknad: Figuren viser endringer i antallet studenter på ulike gradsnivåer mellom 2015 og 2024.

Kilde: HK-dir/DBH

Høyskoler og nye universiteter preges av en høy andel studenter på helse- og sosialfag og Lærer/pedagogikk. Disse fagfeltene er slått sammen i Figur 4.7. Ved HVL er to tredeler av studentene registrert på disse fagfeltene. Også ved OsloMet, HiØ og NU er andelen høyere enn 55 prosent, og ved USN og INN like under 50 prosent. UiB og UiO har størst andel på humanistiske fag, samfunnsfag og juridiske fag, som her er slått sammen til én kategori, med henholdsvis 60 og 54 prosent. I ytterkantene av figuren finner vi spesialiserte institusjoner som nesten utelukkende har studenter på ett fagfelt.

Figur 4.7 Studenter etter institusjon og sammenslåtte fagfelt 2024. Andel

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V4.1 Antall studenter i høyere utdanning \(SSB\), per institusjon 2015–24.](#)

[V4.2 Antall studenter i høyere utdanning \(DBH\), per institusjon 2015–24. Alle studenter.](#)

[V4.3 Antall studenter i høyere utdanning \(DBH\), per institusjon 2015–24. Egenfinansierte studenter.](#)

[V4.4 Studenter per institusjon etter alderskategorier og kjønn 2024. Prosent og antall](#)

[V4.5 Antall studenter per fagområde 2015–24](#)

[V4.6 Studenter per fagområde etter alderskategorier og kjønn 2024. Prosent og antall](#)

[V4.7 Antall studenter ulike utdanninger, statlig og privat 2015–24](#)

[V4.8 Antall studieprogram fordelt på ulike nivåer, 2015–24](#)

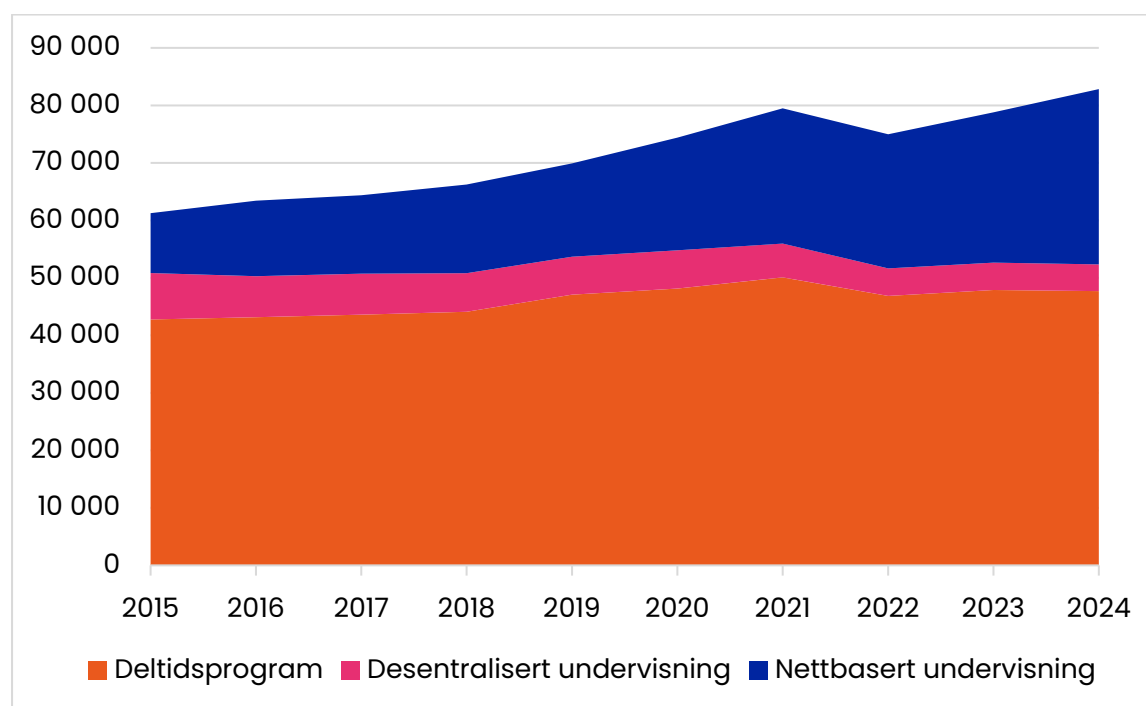
[V4.9 Antall studieprogram innenfor ulike fagfelt 2015–24](#)

5 Fleksibel utdanning

Her vises statistikk om fleksible studier. Det innebærer studieprogram organisert som nettstudier og programmer der undervisning foregår utenfor ordinær campus, såkalt desentraliserte studier. I tillegg omfatter fleksible utdanninger alle deltidsstudier uavhengig av hvor og hvordan undervisningen ellers er organisert. Statistikken viser hvordan tilbudene fordeler seg på ulike utdanningstyper og -nivå, fagfelt og institusjoner. Det publiseres ellers et eget notat som tar for seg opptak til fleksible grunnutdanninger på ulike studier og institusjoner, og som inkluderer samlingsbasert utdanning.

Nettstudier i vekst

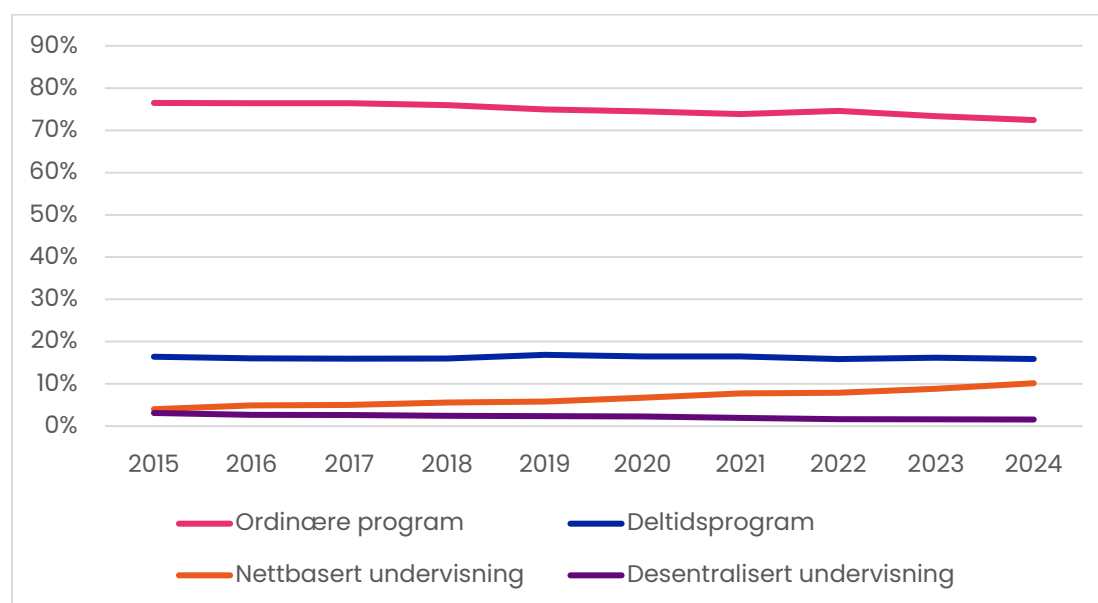
Veksten i antall studenter på fleksible studieprogram fortsatte i 2024, og antallet passerte pandemiåret 2021. All veksten kom i studieprogram med nettbasert undervisning (Figur 5.1). Sammenliknet med 2019 har antall studenter på studier med nettbasert undervisning økt med nesten 90 prosent. Studier med desentralisert undervisning har gått tilbake i samme periode, mens tallet på studenter i deltidsprogram uten desentralisert eller nettbasert undervisning var omtrent uendret mellom 2019 og 2024. Totalt var i 2024 i underkant av 83 000 studenter registrert på fleksible studieprogram. Det utgjorde om lag 28 prosent av alle studenter. I 2015 var tilsvarende andel 23 prosent.

Figur 5.1 Studenter på fleksible studieprogram 2015–24. Antall

Merknad: Desentralisert undervisning er studier der studentene fysisk møter til undervisning utenom ordinære campuslokaliteter. Nettbaserte undervisning kan være med eller uten fysiske samlinger. For presis beskrivelse, se: <https://dbh.hkdir.no/dbh-old/dokumentasjon/dokumentasjon/tabell.action?tabellId=347> Deltidsprogram i figuren omfatter kun programmer registrert med organiseringsform «undervisning ved institusjonen». Også blant studier med desentralisert eller nettbasert undervisning er det mange deltidsprogrammer.

Kilde: HK-dir/DBH

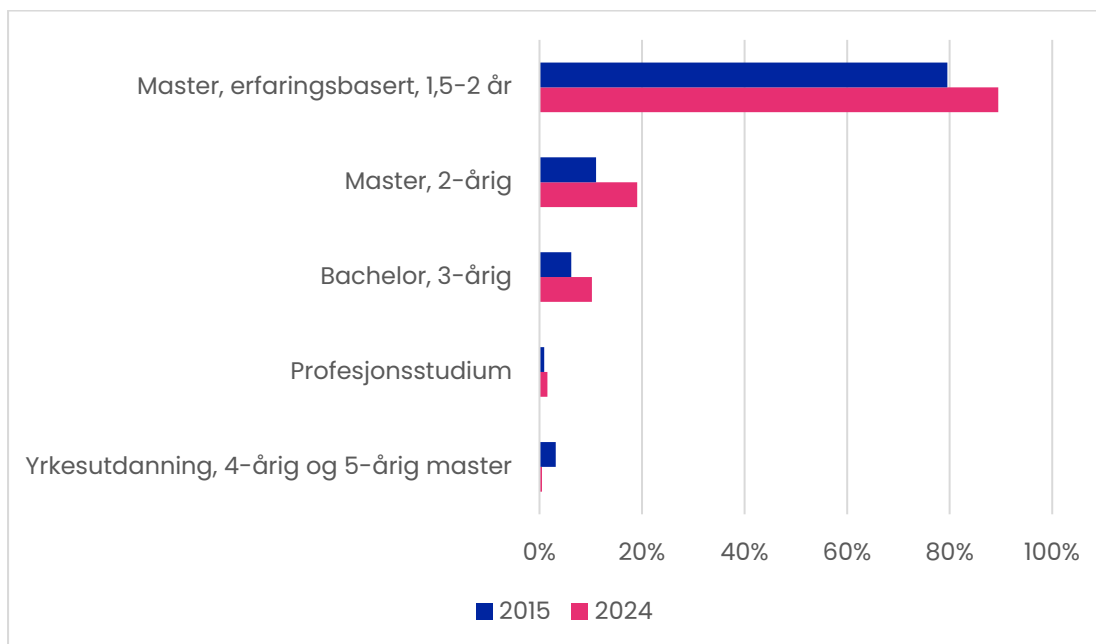
De siste ti årene har andelen studenter på ordinære studieprogram sunket fra 76 prosent i 2015 til 72 prosent i 2024 (Figur 5.2). Andelen studenter registrert på programmer med nettbasert undervisning har steget fra 4 til 10 prosent i samme periode.

Figur 5.2 Registrerte studenter etter organisering av studieprogrammet 2015–2024. Andel

Merknad: Se merknad til Figur 5.1

Kilde: DBH

Av studenter tatt opp til gradstudier i 2024 var 13 prosent på fleksible studier. Det var en økning fra 9 prosent i 2015. Figur 5.3 viser hvordan omfanget av fleksible utdanninger var fordelt på ulike gradsnivå. Erfaringsbaserte mastere var både i 2015 og 2024 for det meste fleksible utdanninger ved at det var organisert som deltidsstudier. For bachelorstudier og særlig toårige mastere økte andelen fleksible fra 2015 til 2024. For begge nivåer ble det totalt tatt opp flere studenter på både ordinære og fleksible utdanninger, og på bachelornivå var økningen størst for fleksible utdanninger. For toårige masterprogram har veksten i fleksible utdanninger primært skjedd innenfor helse- og sosialfag, som stod for to tredeler av økningen.

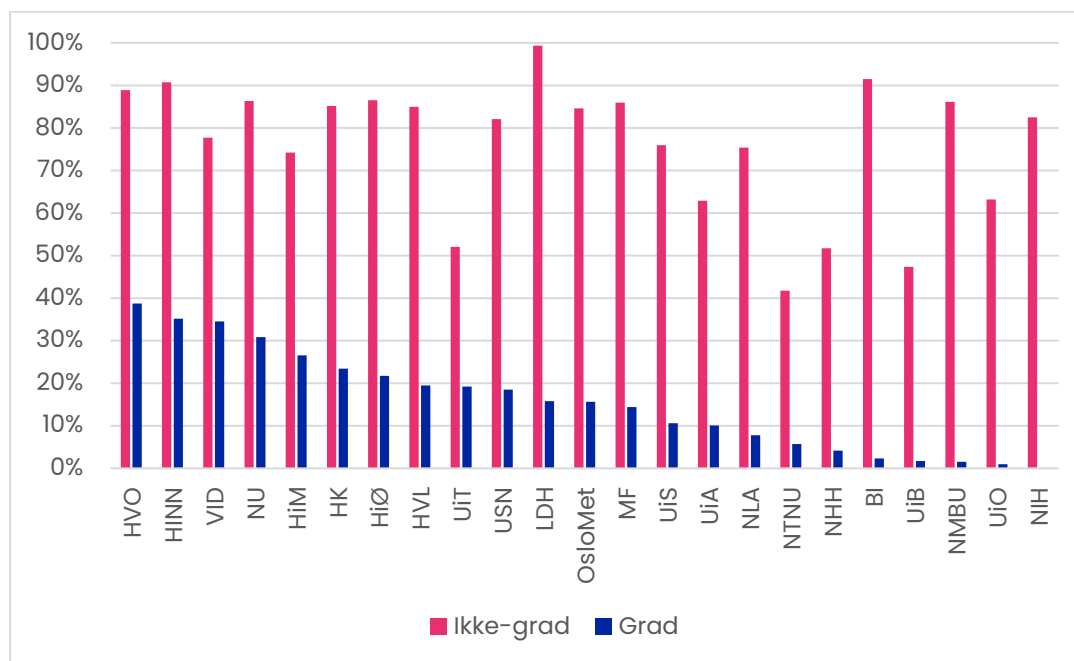
Figur 5.3 Studenter tatt opp på fleksible studieprogram per gradsnivå 2015 og 2024. Andel

Merknad: *Fleksible studieprogram er alle programmer med desentralisert eller nettbasert undervisning og alle deltidsprogrammer*

Kilde: HK-dir/DBH

Av studenter på ikke-gradsgivende programmer følger det store flertallet av studenter i 2024 en form for fleksible studier (Figur 5.4). Det er tydelige forskjeller mellom institusjonene. Institusjoner med mye profesjonsutdanning har flere av sine studenter på fleksible studier, og det gjelder både gradsgivende og ikke-gradsgivende programmer. Universiteter med hovedtyngden på disiplinfag har lavere fleksibel-andel på ikke-gradsgivende studier, og nesten ingen studenter på fleksible gradsgivende programmer.

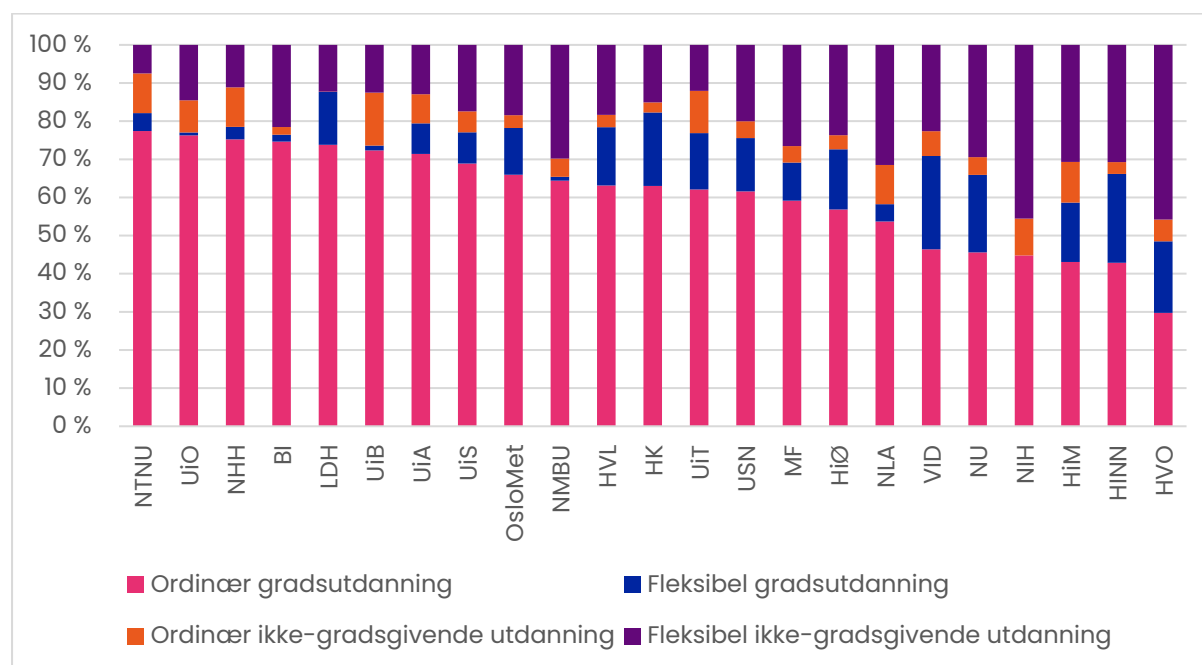
Figur 5.4 Studenter på fleksible studieprogram per institusjon, gradsgivende og ikke-gradsgivende programmer. Andel

Kilde: HK-dir/DBH

De to største institusjonene, NTNU og UiO har den høyeste andelen studenter på ordinære gradsutdanninger, med 77 og 76 prosent (Figur 5.5). Også UiB har en høy andel, med 72 prosent. Blant institusjonene med lavest andel studenter på ordinære gradsutdanninger har mange relativt få studenter og/eller ligger i mindre byer og tettsteder. HVO har klart lavest andel med 30 prosent, mens både INN, HiM, NIH og NU har mellom 43 og 46 prosent.

Figur 5.5 Fordeling av studenter på gradsgivende og ikke-gradsgivende, ordinære og fleksible utdanninger. Andel

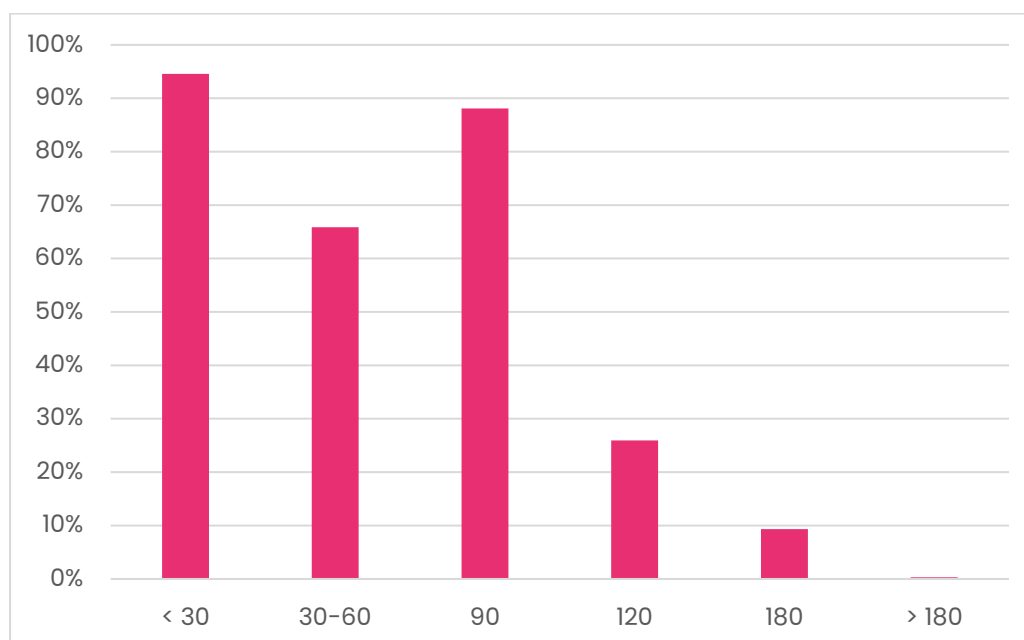

Kilde: HK-dir/DBH

Desto flere studiepoeng et studieprogram omfatter, desto lavere er andelen studenter i fleksible utdanninger (Figur 5.6). Unntaket herfra er programmer på 90 studiepoeng, hvor vi finner et stort innslag av erfaringsbaserte masterprogram og videreutdanninger i sykepleie. Her er nesten ni av ti studenter på fleksible programmer.

Også for toårige masterprogrammer er fleksibelandelen betydelig. Om lag en av fire studenter følger et fleksibelt program. Her er det lærerutdanninger (52 prosent) og helse-, sosial og idrettsfag (51 prosent) som trekker opp andelen (Figur 5.7). Holder vi disse to fagområdene utenfor, synker fleksibelandelen til under 10 prosent. Studentene på fleksible toårige masterprogram er i gjennomsnitt åtte år eldre (35 år) enn studentene på ordinære masterstudier (27 år).

Figur 5.6 Studenter på fleksible studieprogram etter studieprogrammets omfang i studiepoeng 2024. Andel

Kilde: HK-dir/DBH

Figur 5.7 Studenter på toårige mastergradsprogrammer 2024. Andel studenter på fleksible studieprogram, per fagfelt

Kilde: HK-dir/DBH

Nettbaserte programmer – noen få dominerer

Av alle registrerte studenter i 2024 var 10 prosent registrert på studieprogram med nettbasert undervisning (Figur 5.8). Her finner vi både utdanninger som er utelukkende nettbaserte og utdanninger som også er samlingsbaserte. Andelen varierer fra 19 prosent i lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk til 4 prosent i naturvitenskapelige og tekniske fag. Dette siste fagområdet er også det eneste der andelen studenter med nettbasert undervisning ikke har økt siste fem år.

Figur 5.8 Registrerte studenter 2019 og 2024 på nettbaserte studieprogram. Andel av studenter på fagfeltet

Kilde: HK-dir/DBH

Av studenter tatt opp på grunnutdanninger i 2024, begynte 5,5 prosent på nettbaserte studier (Figur 5.9). I 2019 var andelen 3,3 prosent. Økonomiske og administrative fag og humanistiske og estetiske fag skiller seg ut med andeler på henholdsvis 11 og 13 prosent. Den sterke veksten og høye andelen i humanistiske og estetiske fag skyldes framfor alt det høye opptaket på nettstudier i bachelorgrad i historie ved HVO i 2024. Institusjonen stod alene for mer enn halvparten av de om lag 580 studentene som ble tatt opp på nettbaserte grunnutdanninger innen humanistiske og estetiske fag. Innenfor økonomi og administrasjon stod HK i 2024 for om lag 1000 av de knapt 1 800 studentene som ble tatt opp til grunnutdanninger.

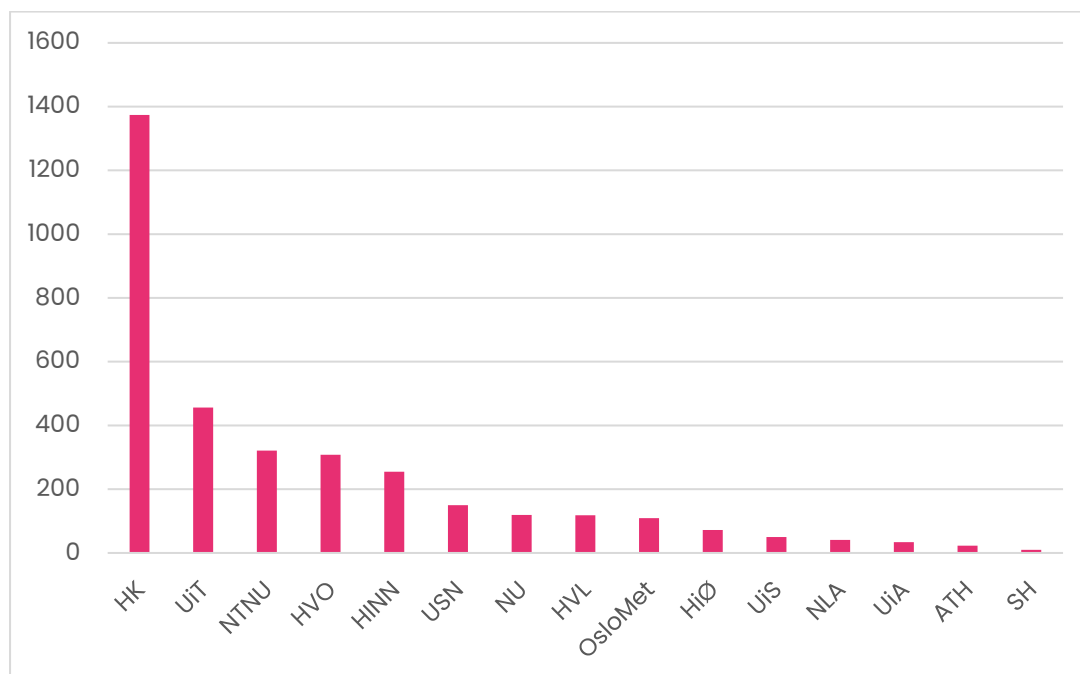
Ser vi på opptaket til nettbaserte grunnutdanninger i 2024 for alle fagfelt samlet, er HK i en særklasse med hele 40 prosent av totalen (Figur 5.10). UiT stod for 16 prosent av opptatte studenter på slike utdanninger, mens to institusjoner av så ulik størrelse som NTNU og HVO begge hadde en andel på 9 prosent hver. Mens NTNU stod for 15 prosent av det samlede opptaket til grunnutdanninger i 2024, var HVO sin andel kun 1 prosent.

Figur 5.9 Opptatte studenter på nettbaserte studieprogram, grunnutdanninger. Andel av opptatte studenter på fagfeltet 2019 og 2024

Kilde: HK-dir/DBH

Figur 5.10 Opptatte studenter på nettbaserte studieprogram, grunnutdanninger 2024, fordelt på institusjon. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V5.1 Antall fleksible studieprogram fordelt på ulike nivåer, 2015–24](#)

[V5.2 Studenter på fleksible studieprogram per institusjon etter alderskategorier og kjønn 2024. Prosent og antall](#)

[V5.3 Studenter på fleksible studieprogram per fagområde etter alderskategorier og kjønn 2024. Prosent og antall](#)

[V5.4 Studenter på fleksible studieprogram per institusjon 2015–24](#)

[V5.5 Andel studenter på fleksible studieprogram per institusjon. Totalt og etter finansieringskategori. Høst, 2024. Prosent](#)

[V5.6 Studenter på fleksible studieprogram per fylke 2015–24](#)

6 Gjennomføring og frafall

Dette kapittelet viser statistikk over gjennomføring og frafall over tid for ulike gradsnivåer og fagfelt. I tillegg vises detaljer for noen av de største bachelorutdanningene og integrerte femårige masterutdanningene.

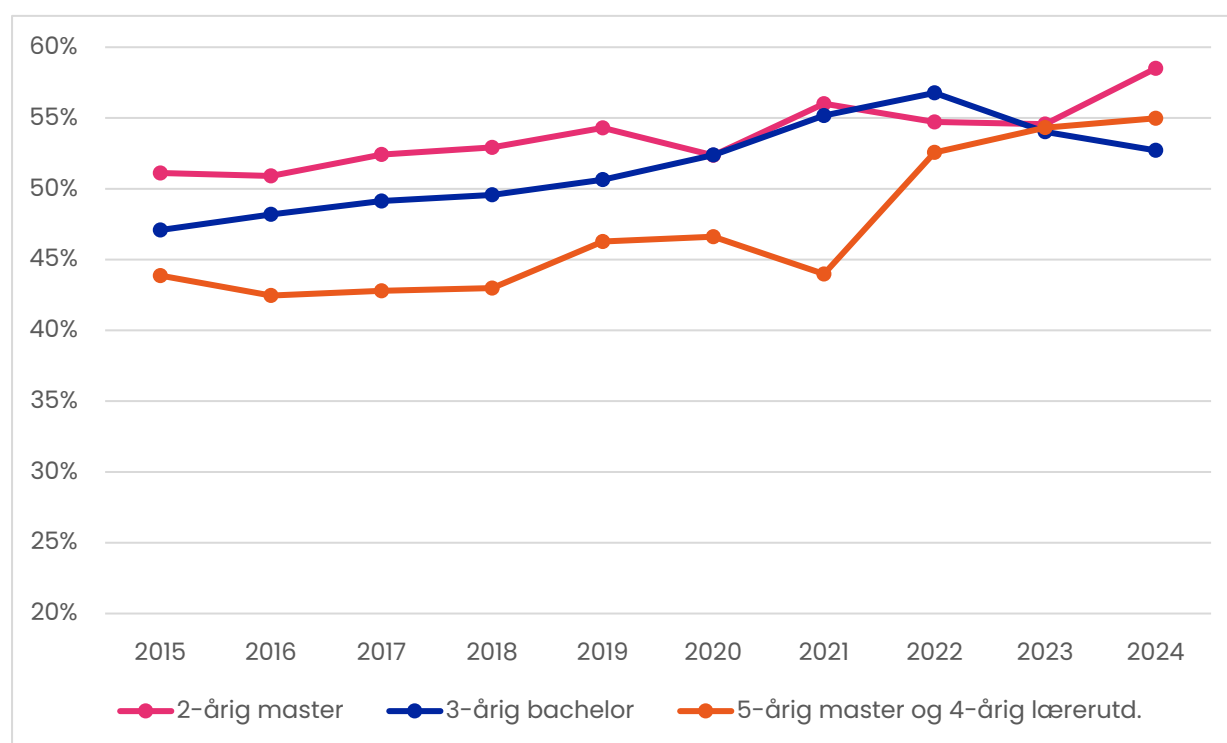
Økt gjennomføring for master – nedgang for bachelor

For andre år på rad er det nedgang i antallet studenter som gjennomfører bachelorgrad på normert tid i 2024 (Figur 6.1). Nedgangen kommer etter en lang periode med økt gjennomføring. Andelen som har gjennomført på normert tid i 2024 er 53 prosent, mot 57 prosent i 2022. Kullene som ble uteksaminert i 2024 og 2023 hadde begge oppstart under covid-19-pandemien, og disse kullene er de største opptakskullene som noen gang er registrert på bachelornivå.

Gjennomføringen på 5-årige mastergrader var på 55 prosent i 2024, noe som er det høyeste som er registrert. For de 5-årige masterutdanningene er det først i 2025 at det første kullet som hadde oppstart under pandemien, har normert gjennomføring. På grunn av endringer i lengden på grunnskolelærerutdanningene og følgene dette får for statistikken, bør man ellers studere utviklingen for de enkelte 5-årige utdanningene for seg (Figur 6.6).⁸

For 2-årige mastergrader var gjennomføringen på normert tid i 2024 den høyeste som har blitt registrert. Blant de store institusjonene er det særlig ved OsloMet, NTNU, og UiO at andelen som gjennomfører en 2-årig mastergrad på normert tid har steget det siste året (se [vedleggstabell V2.22](#)).

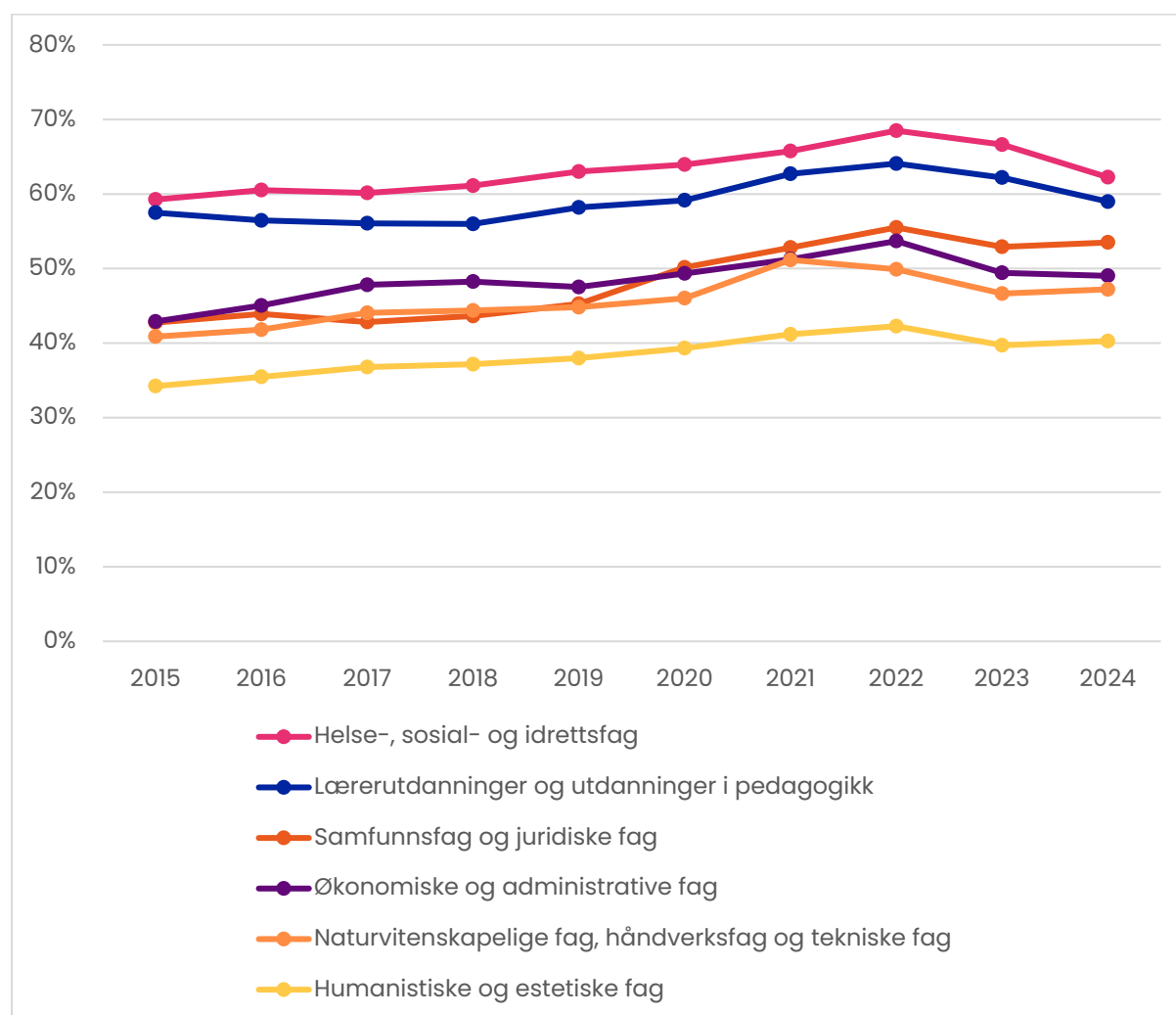
⁸ En konsekvens av omleggingen av grunnskolelærerutdanningene er at ingen studenter fra disse utdanningene hadde normert uteksamineringsår i 2021. Siden disse utdanningene har høyere gjennomføringsgrad enn øvrige 5-årige utdanninger, fører fraværet av uteksaminerte i 2021 til en det som ser ut som en nedgang i 2021 i Figur 6.1.

Figur 6.1 Gjennomføring på normert tid for heltidsstudenter 2015–24 etter gradsnivå. Andel

Merknad: Figuren viser gjennomføring på normert tid på sektornivå, dvs. uavhengig av om studenten bytter institusjon. For treårig bachelor er verdien beregnet ut fra studentene som møtte til studiestart 3 år før, for toårig master 2 år før osv. På grunn av omleggingen av grunnskolelærerutdanningen fra 4- til 5-årig i 2017 er den 4-årige grunnskolelærerutdanningen her slått sammen med de femårige masterutdanningene. Siste kull på 4-årig grunnskolelærerutdanning hadde normert fullføringsår 2020. Data for Handelshøyskolen BI er ikke tatt med i figuren.

Kilde: HK-dir/DBH

For bachelorutdanninger er det nokså stabile forskjeller i gjennomføringen mellom de ulike fagfeltene (Figur 6.2). Helse- sosial og idrettsfag og lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk har klart høyest gjennomføring, men utmerker seg også med en nedgang det siste året. Dette er fagfelt som er dominert av profesjonsutdanninger med høy gjennomføringsgrad. De fleste av disse profesjonsutdanningene har hatt en nedgang i gjennomføring på normert tid det siste året, inkludert de største. Innen helse- og sosialfag utgjør sykepleiestudentene om lag 45 prosent av startkullene på bachelornivå, og på lærerutdanninger er over 60 prosent av startkullene på bachelornivå barnehagelærerstudenter.

Figur 6.2 Gjennomføring på normert tid, 3-årig bachelorgrad etter fagfelt. Andel

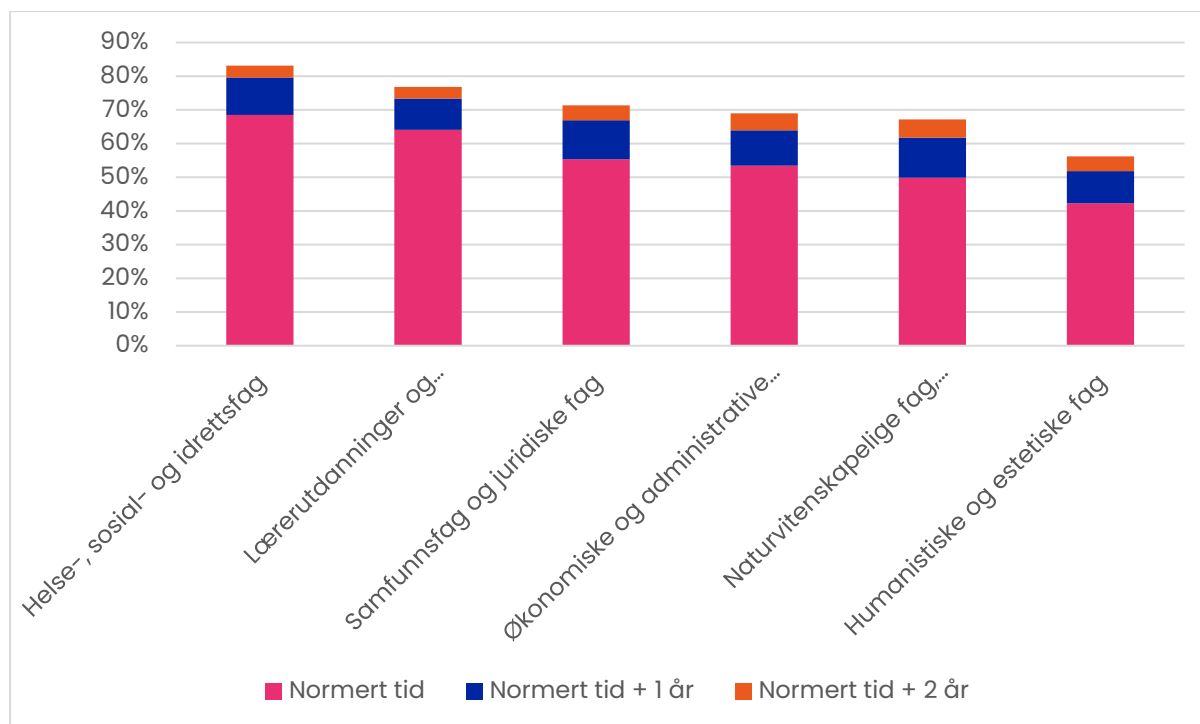
Merknad: Figuren viser gjennomføring på sektornivå, det vil si uavhengig av om studenten bytter institusjon eller fagfelt. Svært få gjennomfører en bachelorgrad på normert tid på et annet fagfelt enn det de begynte på.

Kilde: HK-dir/DBH

For årskullet som hadde normert gjennomføringsår i 2022, fullførte 15 prosent av studentene ett eller to år etter normert tid. Forskjellene mellom fagfelt er forholdsvis små på dette punktet (Figur 6.3).⁹ Den samlede andelen som har fullført en bachelorgrad når det har gått to år mer enn normert tid, er høyest blant dem som begynte på helse- og sosialfag (83 prosent) og lavest på humanistiske og estetiske fag (56 prosent).

⁹ Noen studenter kan ha gjennomført på et annet fagfelt enn det de begynte på. Se merknad til Figur 6.2.

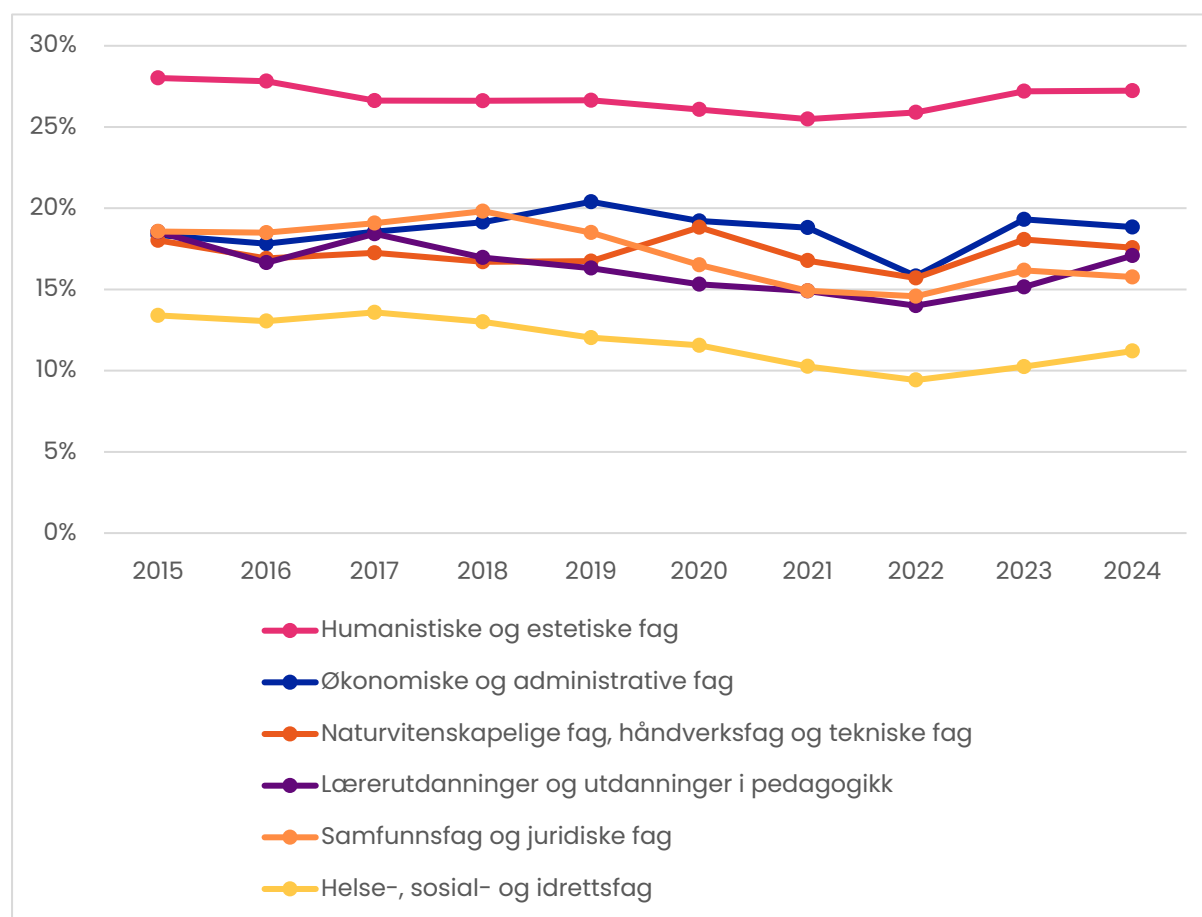
Figur 6.3 Gjennomføring etter normert tid + 2 år for kull med normert gjennomføringsår 2022. 3-årige bachelorgrader etter fagfelt. Andel

Merknad: Figuren viser gjennomføring på sektornivå, det vil si uavhengig av om studenten bytter institusjon eller fagfelt. Svært få gjennomfører en bachelorgrad på normert tid på et annet fagfelt enn det de begynte på, men forekomsten av dette er noe større blant dem som gjennomfører på ett eller to år mer enn normert tid. Omfanget er ikke undersøkt.

Kilde: HK-dir/DBH

Studenter som etter en gitt tidsperiode ikke er registrert med en fullført grad, og heller ikke er registrert som student, regnes som frafalt. Av dem som begynner på humanistiske og estetiske fag, er mellom 25 og 28 prosent ikke registrert som bachelorstudent på noe fagfelt, og har heller ikke fullført en grad når normert tid er utløpt (Figur 6.4). Klart lavest frafall er det fra helse- og sosialfag, med 11 prosent i 2024. De øvrige fagfeltene hadde alle en frafallsandel på mellom 18 og 19 prosent i 2015, og ligger i 2024 på mellom 16 og 19 prosent. Som for helse- og sosialfag hadde disse sin laveste frafallsandel i 2022. Det var samme året som gjennomføringsgraden på normert tid var høyest. Det siste året har frafallet på bachelornivå økt mest på lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk, fra 15 til 17 prosent. Denne økningen kommer hovedsakelig på grunn av en økning i frafall fra 17 til 19 prosent på den store barnehagelærerutdanningen. Det har også vært en økning fra 11 til 15 prosent på yrkesfaglærerutdanningen, men dette er en mindre utdanning der variasjonene fra år til år ofte er store.

Figur 6.4 Frafall etter normert tid. 3-årig bachelorgrad etter fagfelt, 2015–24. Andel

Merknad: Figuren viser frafall på sektornivå, det vil si at de som her regnes som frafalt ikke er registrert på noe bachelorprogram overhodet. Studenter som fortsatt studerer på et bachelorprogram tre år etter at de først begynte regnes her ikke som frafalt, selv om de har byttet institusjon, studium eller fagfelt.

Kilde: HK-dir/DBH

Sterk økning i gjennomføring på Informasjons- og datateknologi

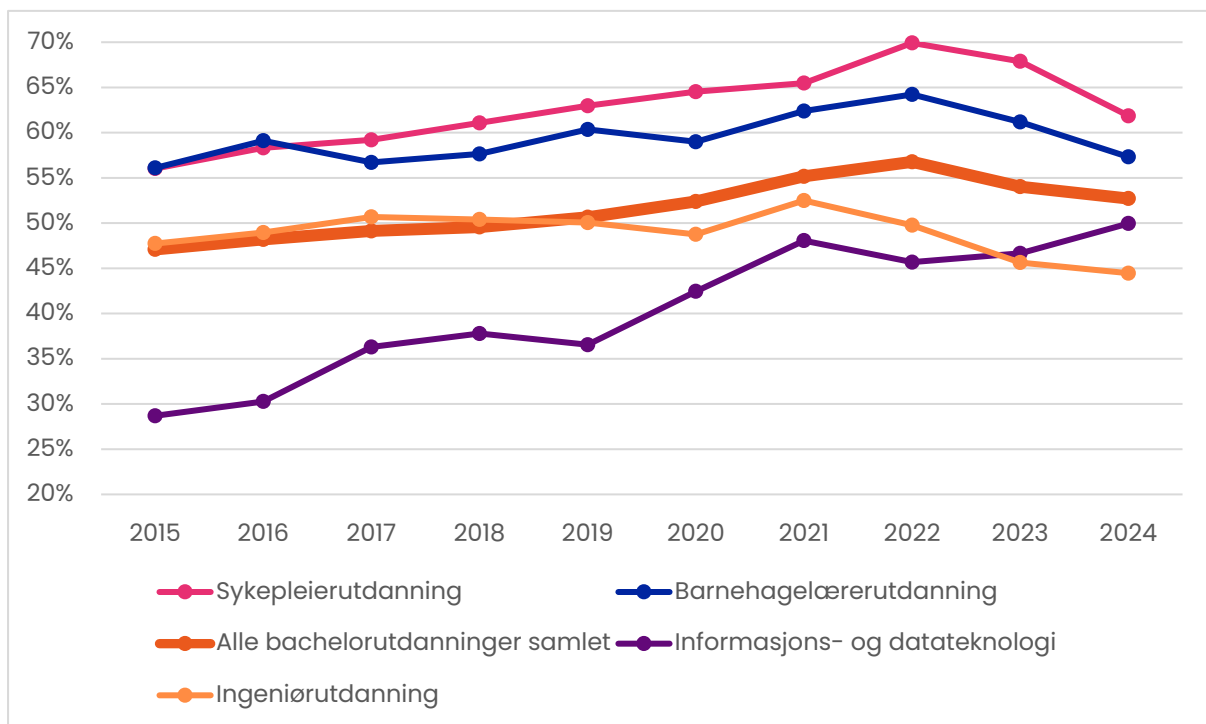
Det er interessant å se nærmere på utviklingen i gjennomføring innen noen av de største bachelorutdanningene på ulike fagområder.¹⁰ Innen informasjons- og

¹⁰ Bachelorutdanninger kan grupperes på ulike måter, og det er ikke nødvendigvis meningsfullt å snakke om «de største bachelorutdanningene» uten at man presiserer hvilket generaliseringsnivå man tar utgangspunkt i. Unntatt fra dette er de rammeplanstyrte profesjonsutdanningene, som skal ha et visst innhold uansett hvor de undervises. Sykepleieutdanningen og barnehagelærerutdanningen er de to største rammeplanstyrte profesjonsutdanningene målt i antall studenter. Ingeniørutdanninger og utdanninger innen informasjons- og datateknologi er to store utdanningsretninger som begge hører inn under naturvitenskapelige fag, men som har

datateknologi har gjennomføringen økt kraftig de siste 10 årene, fra et nivå som i utgangspunktet var lavt (Figur 6.5). Dette har skjedd samtidig med at antallet opptatte studenter har økt kraftig, se også eget notat om opptatte studenter. En vesentlig endring som har skjedd i løpet av denne perioden, er at studenter på informasjons- og datateknologi har hatt stadig høyere karakterer fra videregående opplæring. Samtidig er andelen som gjennomfører på normert tid høyest blant dem med høyest karakterer. Men det har også skjedd en markant endring i alle karaktergrupper i retning av at flere gjennomfører på normert tid. På ingeniørutdanningene har gjennomføringen gått ned i samme periode.

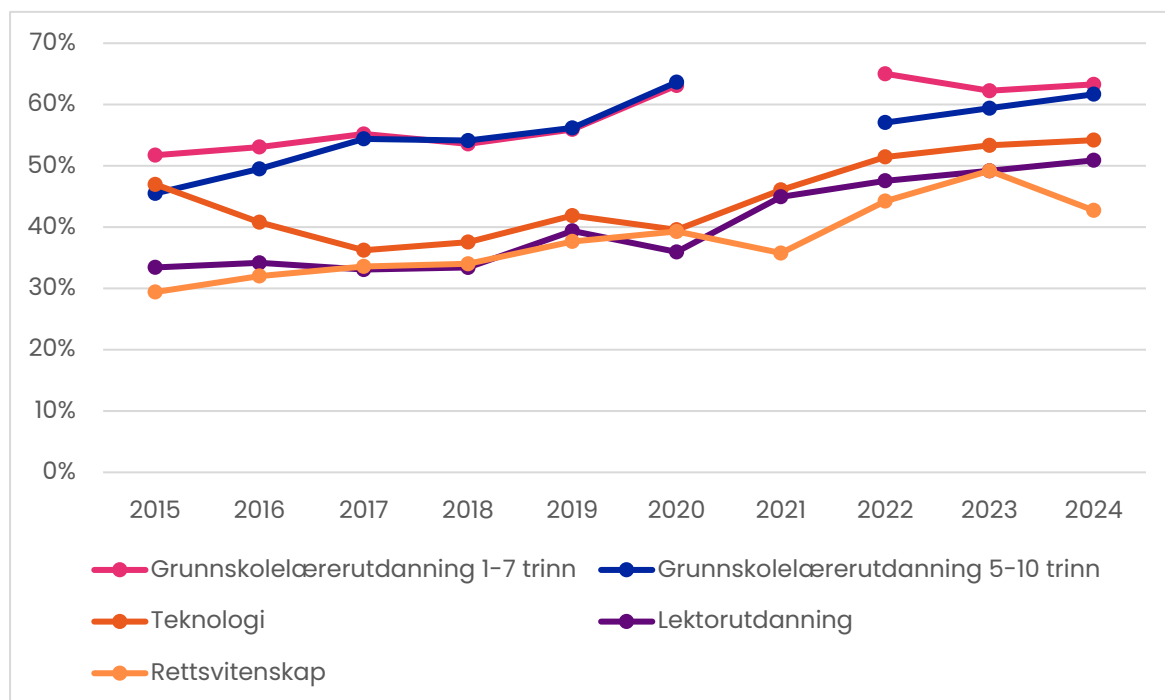
Sykepleieutdanningen og barnehagelærerutdanningen følger i hovedsak et likt mønster. Særlig sykepleieutdanningen følger den samme utviklingen som alle bachelorutdanninger samlet. Man må her være oppmerksom på at rundt 10 prosent av startkullene på bachelorutdanningene begynner på sykepleie, og at denne utdanningen derfor har stor påvirkning på totaltallene. Siden toppen i 2022 har andelen som gjennomfører sykepleieutdanningen på normert tid gått ned fra 70 til 62 prosent. På barnehagelærerutdanningen er nedgangen fra 64 til 57 prosent. For begge disse utdanningene ligger andelen i 2024 lavere enn i 2019, som var det siste året før covid-19-pandemien. For alle bachelorutdanninger samlet er andelen 53 prosent i 2024, altså noe høyere enn i 2019.

hatt svært ulik utvikling. For ulike grener innen f.eks. humanistiske fag og samfunnsvitenskapelige fag er forskjellene i nivå og utvikling mye mindre, og Figur 6.2 er således mer representativ for de ulike grenene innen disse fagfeltene.

Figur 6.5 Gjennomføring på normert tid på fire store bachelorutdanninger. Andel**Kilde:** HK-dir/DBH

Hovedtendensen for de 4- og 5-årige utdanningene de siste årene er en økning i gjennomføringen (Figur 6.6). For bachelorstudentene så vi at andelen som gjennomførte på normert tid var høyest for de kullene som hadde normert gjennomføring underveis i pandemien, mens den har gått ned for de påfølgende kullene som begynte å studere underveis i pandemien. For de 5-årige utdanningene har det første kullet som begynte å studere under pandemien normert fullføring først i 2025. I 2024 er gjennomføringen på teknologi og lektorutdanning den høyeste så lenge det finnes sammenlignbare data i DBH, det vil si siden kullet som hadde oppstart i 2008.

Figur 6.6 Gjennomføring på normert tid. 5-årige mastergrader og 4-årige lærerutdanninger etter studium. Andel

Merknad: Figuren viser de fem største femårige utdanningene. Grunnskolelærerutdanningen vises også for perioden da den var fireårig, altså t.o.m. normert fullføringsår 2020. På grunn av denne omleggingen var det ingen kull grunnskolelærerstudenter som hadde normert fullføringstid i 2021.

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V6.1 Gjennomføring og frafall for ulike utdanninger ved normert tid, ett og to år etter normert tid. Opptakskull 2016–2019. Prosent](#)

[V6.2 Andelen av et opptakskull som fullfører bachelorgrad på normert tid, per institusjon. Opptakskull 2019–21. Prosent](#)

[V6.3 Andelen av et opptakskull som fullfører mastergrad på normert tid, per institusjon. Opptakskull 2020–22. Prosent](#)

[V6.4 Gjennomføring i forhold til avtalt utdanningsplan, studiepoeng og prosent, per institusjon 2022–24](#)

7 Uteksaminerte

Dette kapittelet tar for seg noen sentrale trekk ved studentene som uteksamineres fra universiteter og høyskoler. Der det er relevant ses dette i sammenheng med antallet opptatte og gjennomføringsgrad.

Helse- og sosialfag har det høyeste antallet studenter som fullfører en grunnutdanning blant samtlige fagområder (Figur 7.1). Dette til tross for at omtrent like mange studenter har begynt på en grunnutdanning innen naturvitenskapelige og tekniske fag og økonomiske og administrative fag de siste årene (Figur 3.4). Årsaken er at helse- og sosialfag har høyest gjennomføring og lavest frafall på bachelornivå (se kapittel 6), som er det nivået der den klart største andelen studenter på disse fagfeltene begynner.¹¹ Også lærerutdanningene har en relativt høy gjennomføringsandel både på bachelornivå og for de lengre utdanningene med unntak for lektorutdanningene.¹² Dette gjør at antallet uteksaminerte på dette fagfeltet den siste tiårsperioden ligger langt nærmere antallet uteksaminerte på naturvitenskapelige og tekniske fag og økonomiske og administrative fag enn antallet nye studenter på de samme fagfeltene.

Fallet i uteksaminerte på helse- og sosialfag det siste året (Figur 7.1) henger sammen med fallet i gjennomføringen. Antallet uteksaminerte på helse- og sosialfag var 9 400 i 2024, noe som er 824 lavere enn i 2023. Det klart største fallet kom på sykepleieutdanningen, der antallet gikk ned med 546 til 3 852 uteksaminerte. Også på lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk er det en nedgang i antall uteksaminerte i 2024, men på langt nær like stor som på helse- og sosialfag. Nedgangen kommer hovedsakelig som følge av lavere gjennomføring på barnehagelærerutdanningen. De neste årene vil det trolig komme en nedgang i antall uteksaminerte på dette fagfeltet på grunn av den sterke nedgangen i antallet nye studenter på grunnskole- og barnehagelærerutdanningene.

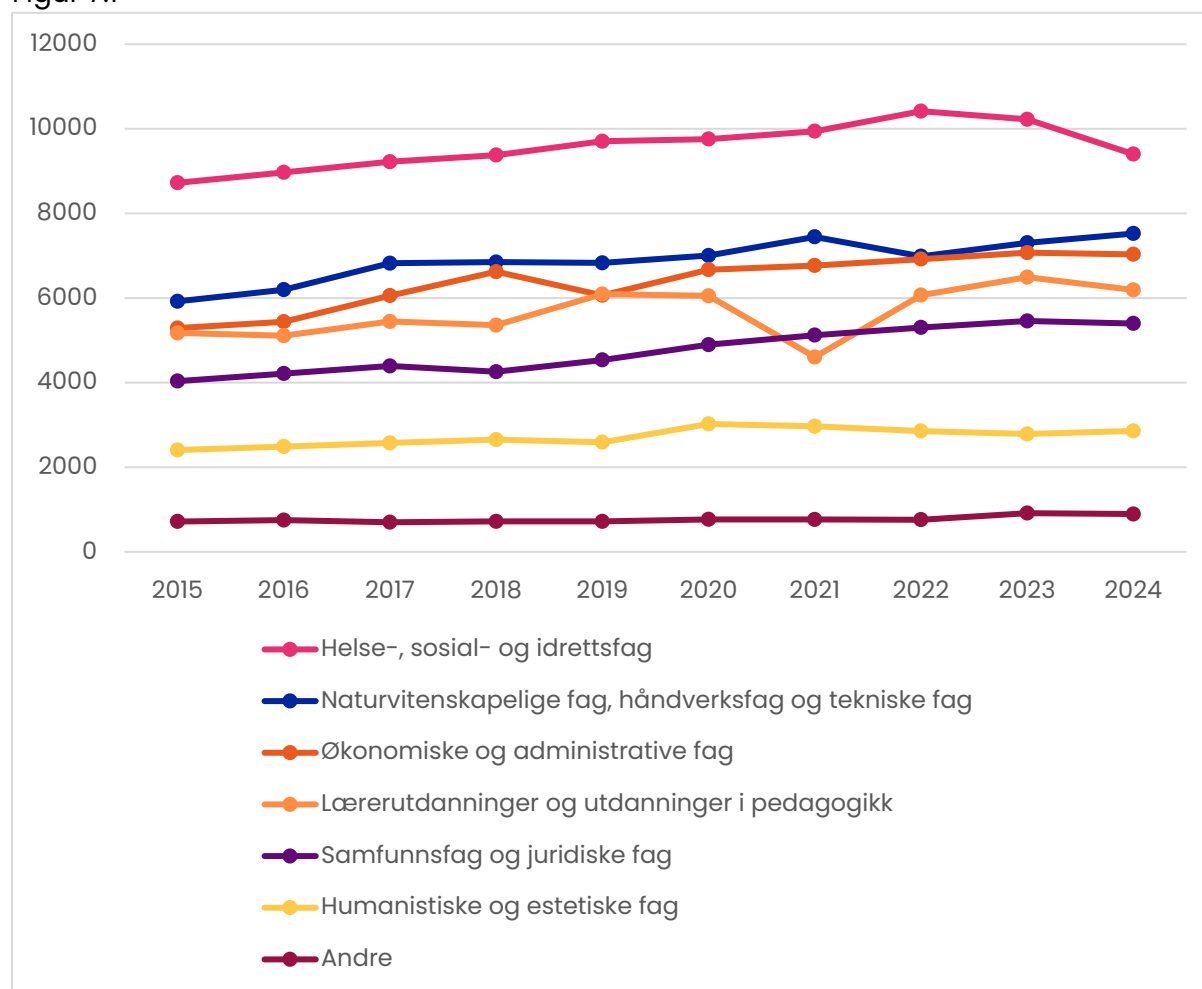
¹¹ Andelen av grunnutdanningsstudenter som begynner på en bachelorgrad ligger rundt 90 prosent for helse- og sosialfag, like under 100 prosent for økonomiske og administrative fag og noe under 80 prosent for naturvitenskapelige og tekniske fag. De som ikke begynner på bachelorgrad, begynner på 5-årig master eller 6-årig profesjonsutdanning, i tillegg til noen få på 2-årig høyskolekandidatutdanning. Ellers ser vi i Figur 6.6 at gjennomføringen på 5-årig master i teknologi, det klart største 5-årige studiet på naturvitenskapelige og tekniske fag, har vært litt høyere enn gjennomføringen på naturvitenskapelige og tekniske fag på bachelornivå de siste årene, og litt lavere årene før det.

¹² På dette fagfeltet begynner noe over halvparten av grunnutdanningsstudentene på 5-årige utdanninger, det vil si grunnskolelærer- og lektorutdanningene.

Samlet sett har antallet med fullført grunnutdanning gått opp fra om lag 32 000 i 2015 til 39 000 i 2025. På grunn av en betydelig økning i antallet opptatte studenter i årene før 2015, økte antallet særlig mye de første årene etter 2015.

Figur 7.1 Fullførte på grunnutdanninger etter fagfelt 2015–2024. Antall

Figur 7.1

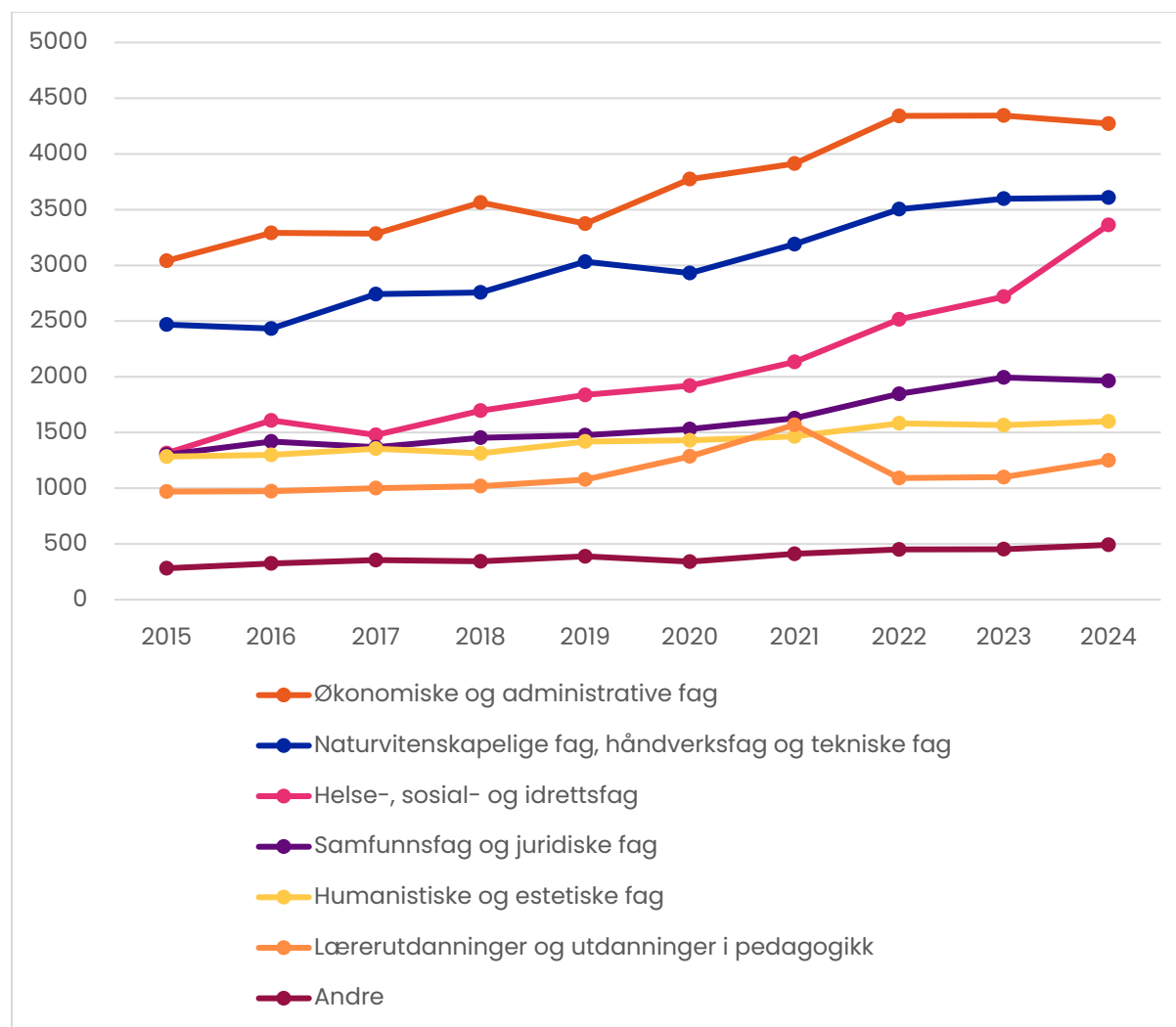
Merknad: Det midlertidige fallet på lærerutdanningene i 2021 skyldes omleggingen av grunnskolelærerutdanningen i 2017, som førte til at ingen kull grunnskolelærerstudenter hadde normert gjennomføring i 2021.

Kilde: HK-dir/DBH

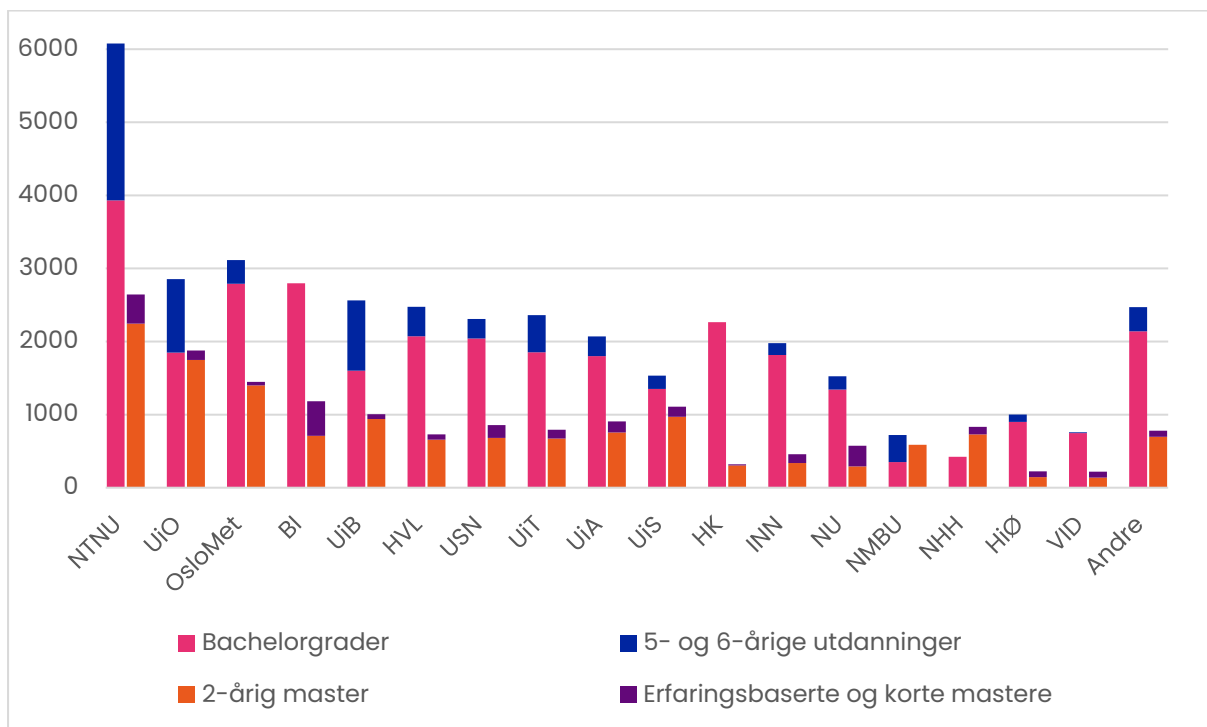
Antallet uteksaminerte med mastergrad har økt kraftig siden 2015 (Figur 7.2). Dette kommer som en naturlig konsekvens at antallet opptatte studenter har økt i den samme perioden (

Figur 3.1 og Figur 3.5). I 2024 fullførte totalt 16 548 en toårig eller kortere mastergrad, mot 10 662 i 2015. Av de 16 458 som fullførte i 2024, fullførte 14 008 en toårig mastergrad. Det er også på denne typen mastergrad det meste av veksten har vært. 2 273 studenter fullførte en erfaringsbasert masterutdanning, mens 267 fullførte en 1-1,5-års masterutdanning i 2024.

Figur 7.2 Fullførte på 1,5- og 2-årige mastergrader. 2015–2024. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

Figur 7.3 Uteksaminerte med fullført utdanning etter institusjon og gradsnivå 2024. Antall.

Merknad: Kategorien «Bachelorgrader» inkluderer 116 uteksaminerte med høyskolekandidatutdanning, og «5- og 6-årige utdanninger» inkluderer 36 uteksaminerte med 4-årig grunnskolelærerutdanning.

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V7.1 Antall uteksaminerte studenter etter institusjonskategori, per studienivå og totalt 2015–24](#)

[V7.2 Uteksaminerte studenter fra bachelorstudier 2015–24. Antall](#)

[V7.3 Uteksaminerte studenter fra masterstudier 2015–24. Antall](#)

[V7.4 Uteksaminerte studenter fra bachelorstudier per institusjon etter alderskategori og kjønn 2024. Prosent og antall](#)

[V7.5 Uteksaminerte studenter fra masterstudier per institusjon etter alderskategori og kjønn 2024. Prosent og antall](#)

[V7.6 Antall uteksaminerte studenter per studium 2015–24](#)

[V7.7 Uteksaminerte studenter etter fagområde, alderskategorier og kjønn 2024. Antall](#)

[V7.8 Uteksaminerte på helse- og lærerutdanningene med måltall per institusjon 2015–24](#)

[V7.9 Karakterfordeling etter fagområde 2024. Prosent](#)

[V7.10 Karakterfordeling alle studienivåer per institusjon 2024. Prosent](#)

[V7.11 Andel stryk per institusjon 2015–24. Prosent](#)

[V7.12 Antall studiepoeng, totalt per institusjon og per student i høstsemesteret, heltidsekvivalenter 2015–24](#)

[V7.13 Resultater fra nasjonal deleksamen i anatomi, fysiologi og biokjemi, gjennomsnittskarakter og antall kandidater 2019–24](#)

[V7.14 Resultater fra nasjonal deleksamen i matematikk for grunnskolelærerutdanningene \(GLU\), trinn 1–7 og 5–10, 2024](#)

8 Utveksling

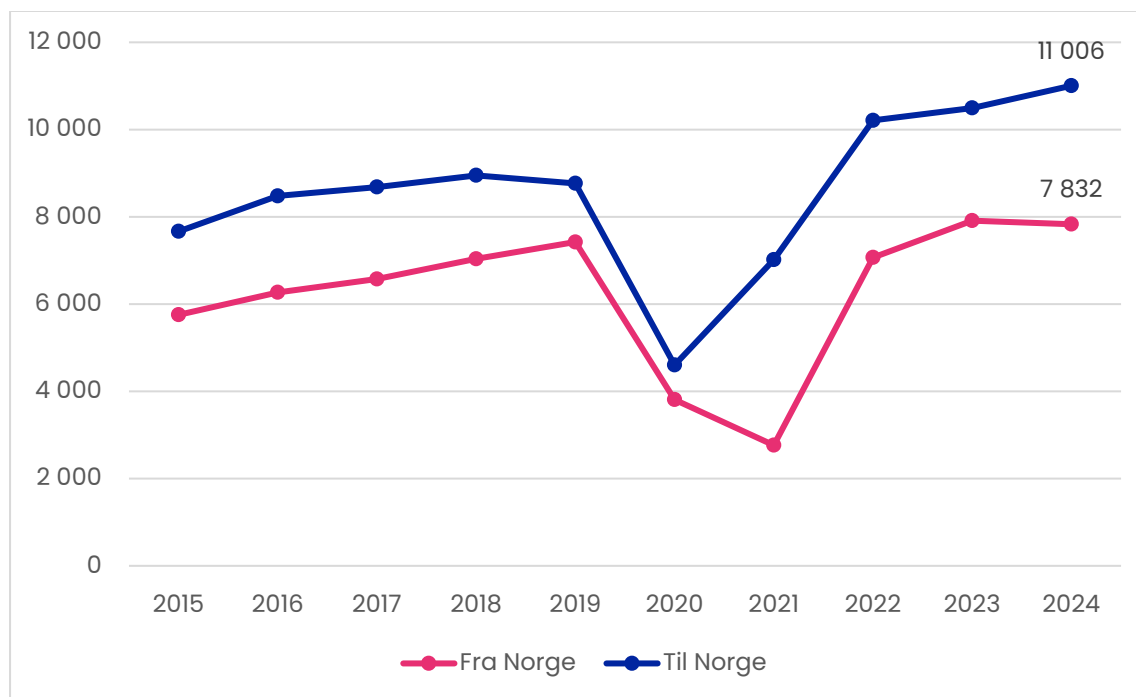
Dette kapittelet tar for seg studentutveksling til og fra Norge. Statistikken viser omfanget av utvekslingen, hvilke land studentene reiser til eller fra, varigheten av oppholdene og hvordan utvekslingen er fordelt på fagområder og institusjoner.

Antallet studenter som reiser på utveksling fra Norge er nokså stabilt i 2024 sammenlignet med året før, med kun en liten nedgang på 80 studenter. Samtidig kommer et rekordhøyt antall studenter, 11 000, til Norge på utveksling i 2024. Økningen blant de innreisende utgjør om lag 500 studenter i forhold til året før.

13 prosent av utvekslingen fra Norge er korttidsmobilitet med en varighet på mellom én og tre måneder. Korttidsmobiliteten til Norge utgjør derimot kun 3 prosent av alle utvekslingsopphold.

Hvis vi ser bort fra pandemiårene (2020–2021), har økningen i studentutvekslingen til og fra Norge vært nokså jevn det siste tiåret. Antallet studenter på utveksling til Norge er nå 44 prosent høyere enn for ti år siden. Antallet studenter på utveksling fra Norge har økt med 36 prosent i samme periode (Figur 8.1). Til sammenligning har den samlede studentpopulasjonen økt med 15 prosent i perioden, se kapittel 4.

Figur 8.1 Utvekslingsstudenter til og fra Norge 2015–24. Antall

Merknad: Utvekslingsopphold på tre måneder og over.

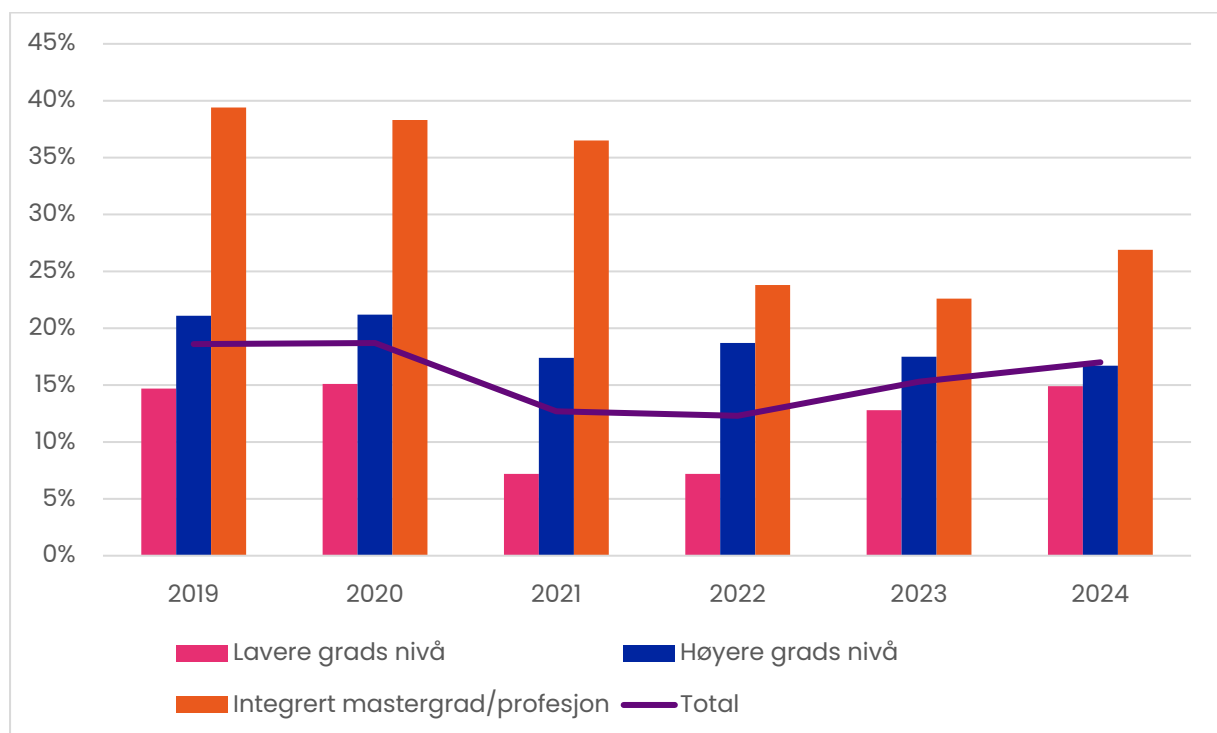
Kilde: HK-dir/DBH

Færre uteksaminerte med utveksling enn ønsket

Gjennom Bolognaprosessen forpliktet Norge seg til målet om at innen 2020 skulle 20 prosent av studentene som fullfører en grad, ha gjennomført et studie- eller praksisopphold i utlandet. På lenger sikt er den politiske ambisjonen at halvparten av alle som har avlagt en grad i Norge skal ha utvekslet under studiene (Meld. St. 16 (2016–2017), 2017). I 2024 er utvekslingsandelen blant ferdige kandidater 17 prosent.

Selv om andelen utvekslede i 2024 er under måltallet, er den nå på sitt høyeste siden 2020. Begrensede muligheter for utveksling under covid-19-pandemien virker tydelig inn på tidsserien i Figur 8.2, men den totale andelen uteksaminerte med utvekslingserfaring nærmer seg nå førpandemisk nivå.

Figur 8.2 Andel uteksaminerte med gjennomført utveksling 2019–24, totalt og per utdanningstype

Merknad: Uteksaminerte (egenfinansierte) med fullført utvekslingsopphold i utlandet på minst én måned.

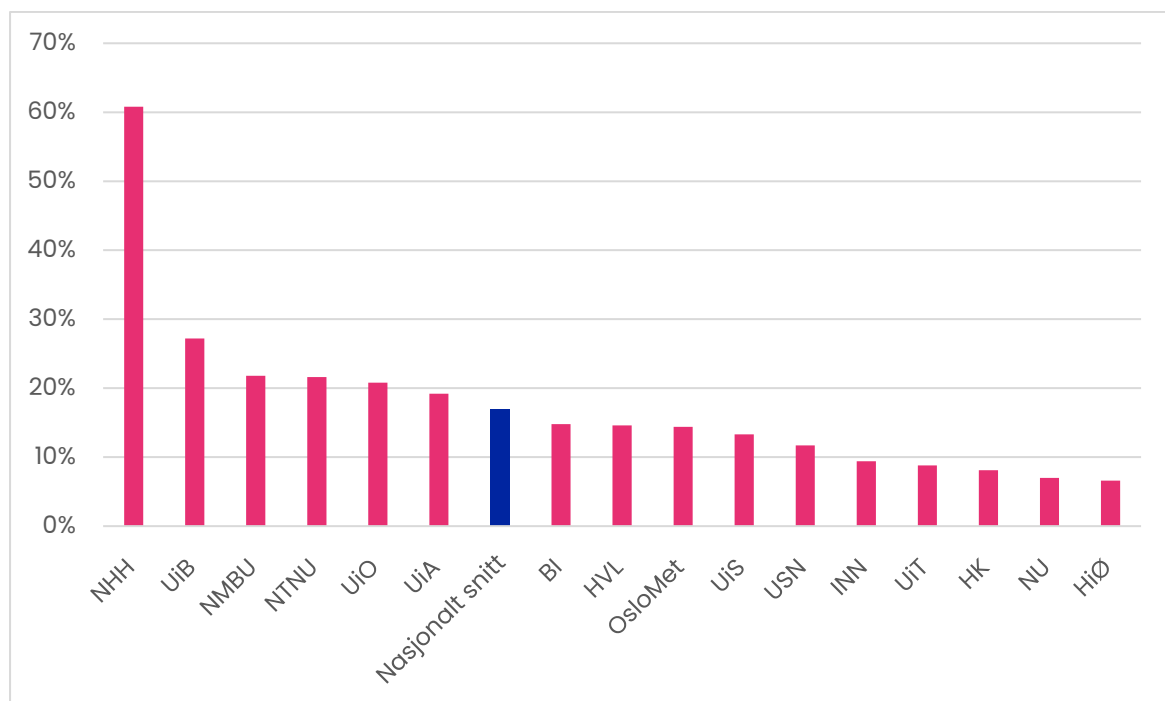
Kilde: HK-dir/DBH

Andelen uteksaminerte med utvekslingserfaring er størst innenfor integrert mastergrad/profesjonsutdanning, 27 prosent (Figur 8.2). Til tross for at utvekslingsandelen i disse utdanningene er høyere i 2024 enn året før, er tallet vesentlig lavere nå enn for fem år siden. Også dette kan ses i lys av pandemien, som har en forsinket, negativ effekt på utvekslingsraten innenfor lange studieløp. Noe av

det samme gjelder høyere grads nivå, hvor utvekslingsandelen også omfatter kandidater som har vært utenlands på studieopphold i et tidligere studieprogram, typisk på lavere grad.

Ved de statlige institusjonene har 18 prosent av de uteksaminerte studentene vært på utveksling, mot 13 prosent blant de private. Ved NHH har godt over halvparten av de uteksaminerte, 61 prosent, vært på utveksling (Figur 8.3). Dette er betydelig over det politiske måltallet på 50 prosent og langt over øvrige læresteder.

Figur 8.3 Uteksaminerte studenter med utveksling, per institusjon 2024. Andel

Merknad: Figuren omfatter kun institusjoner med over 1000 uteksaminerte i 2024 og gjelder utvekslingsopphold av minst én måneds varighet.

Kilde: HK-dir/DBH

Den høyeste andelen gradsstudenter på utveksling fra Norge i 2024 finner vi innen samfunnsfag og juridiske fag (6,2 prosent), mens lærerutdanninger ligger lavest blant de store fagområdene (3,3 prosent). Se Figur 8.4. Lærerutdanningene har også størst nedgang i totalt antall utvekslede siste år (12 prosent), til tross for en økning i bruken av korte studieopphold mellom én og tre måneder. Nedgangen skyldes en betydelig reduksjon i mobilitet over tre måneder.

Figur 8.4 Andel helgradsstudenter på utveksling fra Norge per fagområde, 2024

Merknad: Gjelder utvekslingsopphold i utlandet av minst én måneds varighet.

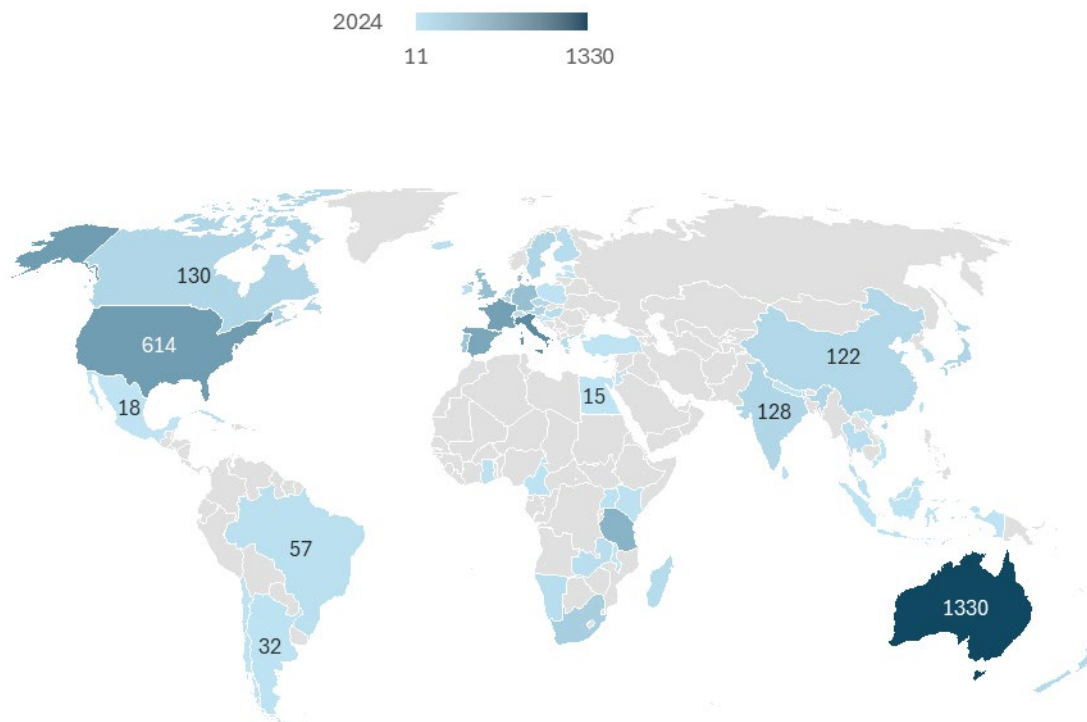
Kilde: HK-dir/DBH

Vestlige land på utvekslingstoppen

Norske myndigheter ønsker å øke utdanningssamarbeidet med sterke kunnskapsland, spesifikt EU- og Panorama-landene¹³ (Kunnskapsdepartementet, 2021). Totalt går 65 prosent av utvekslingen i 2024 til disse prioriterte landene; 48 prosent utvekslingsstudentene har studieopphold i et av våre europeiske samarbeidsland¹⁴ og 17 prosent i et Panorama-land (Figur 8.5).

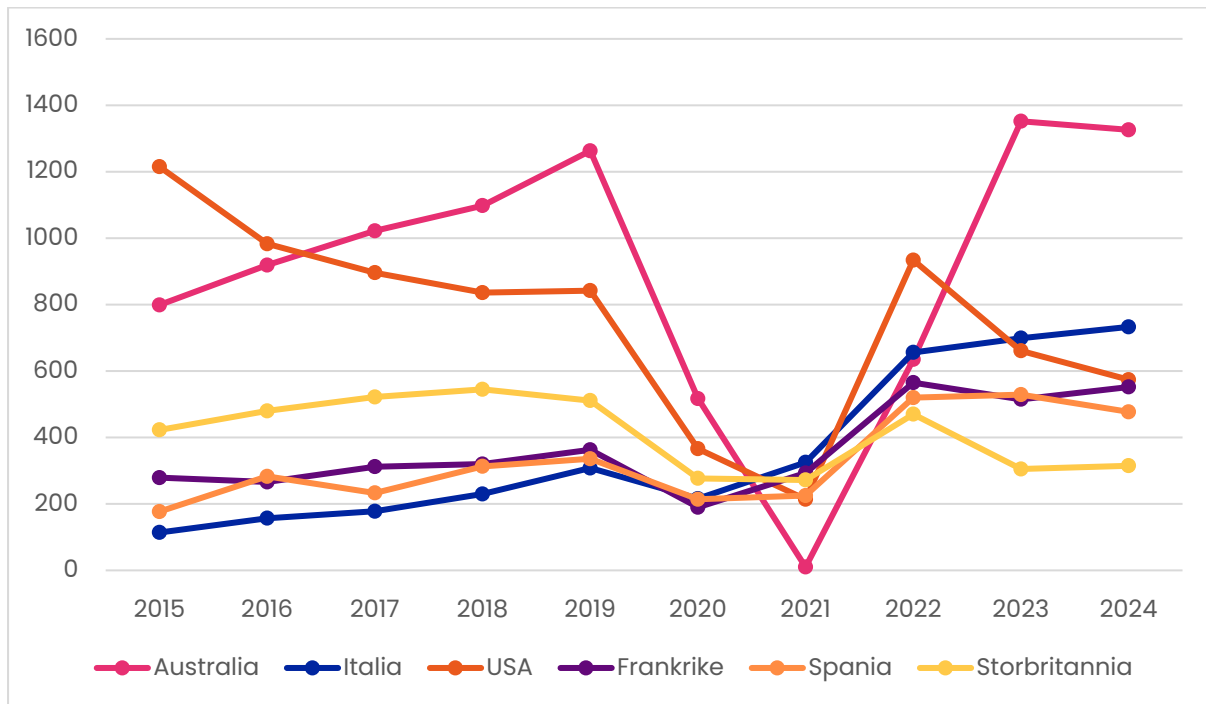
¹³ Brasil, Canada, India, Japan, Kina, Russland, Sør-Afrika, Sør-Korea og USA.

¹⁴ Land i EU, EØS og EFTA.

Figur 8.5 Utreisende utvekslingsstudenter per land 2024. Antall**Kilde:** HK-dir/DBH

Allikevel er det Australia som er det mest populære enkeltlandet å utveksle til i 2024; 1330 norske utvekslingsstudenter reiste dit. Blant studentene med korte utvekslingsopphold på mellom én og tre måneder, reiste 41 prosent til Afrika i 2024. Her er Tanzania den hyppigst benyttede studiedestinasjonen. Halvparten av all korttidsmobilitet foregår innenfor helse- og sosialfag, og ytterligere 22 prosent innen lærerutdanning. Over én av tre utvekslingsstudenter innen lærerutdanning og pedagogikk har i 2024 et studieopphold i utlandet som er kortere enn tre måneder.

Figur 8.6 viser hvordan tilstrømmingen til de mest populære utvekslingslandene de siste ti årene har utviklet seg. Australia har hatt størst absolutt vekst, med 8 250 flere norske utvekslingsstudenter i 2024 enn ti år tilbake. Australia var også det landet som ble mest negativt påvirket av covid-19-pandemien, med et nær komplett bortfall av norske utvekslingsstudenter i 2021. Høyest relativ vekst i perioden har derimot Italia, med en formidabel økning på 560 prosent utvekslede fra Norge siden 2015.

Figur 8.6 Utreisende utvekslingsstudenter 2015–24, land med flest studenter. Antall

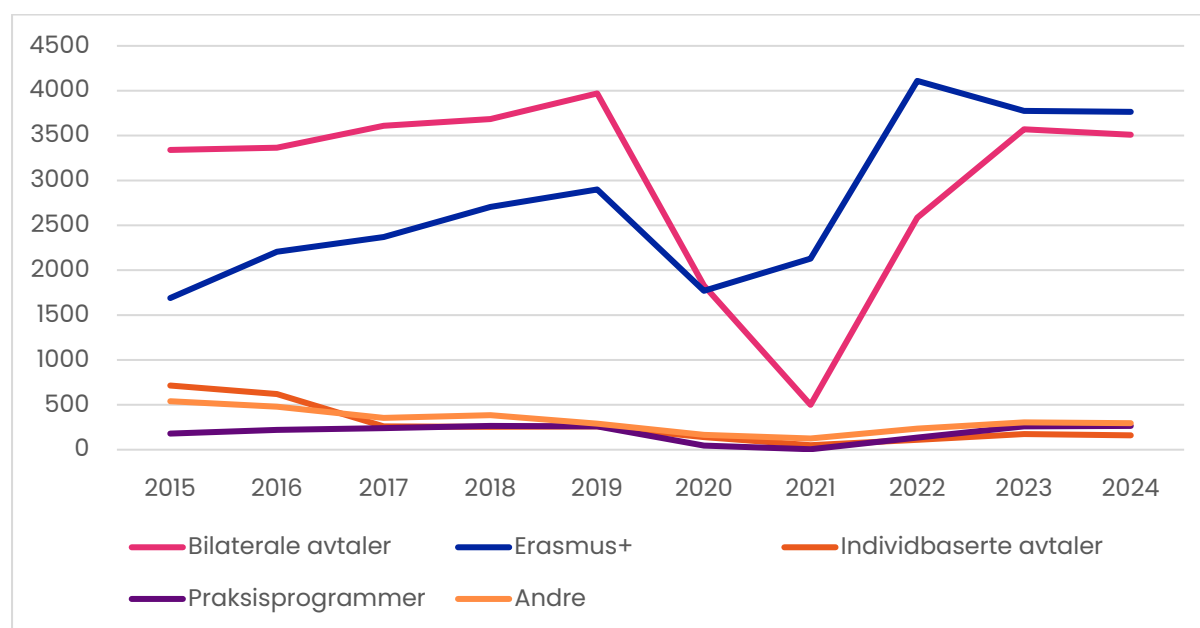
Merknad: Utvekslingsopphold på tre måneder og over. Studenter på individbaserte avtaler og ph.d.-kandidater er ikke tatt med.

Kilde: HK-dir/DBH

De siste ti årene har utvekslingen til land i EU/EØS mer enn doblet seg, mens utvekslingen til dagens Panorama-land har en nedgang på 24 prosent.

Om lag halvparten av utvekslingen fra Norge skjer gjennom Erasmus+ (Figur 8.7). Erasmus+ er EUs program for utdanningssamarbeid, og mobilitet er det største og mest brukte virkemiddelet innenfor programmet. Det er om lag 2 000 flere studenter som reiser fra Norge på utveksling gjennom Erasmus+ i 2024 enn for ti år siden. Dette utgjør mer enn en dobling i antall studenter.

En stor andel av utvekslingen fra Norge foregår også gjennom bilaterale avtaler som er inngått direkte mellom norske og internasjonale læresteder. Dette omfatter i all hovedsak utvekslingsavtaler med læresteder utenfor Europa. Den bilaterale mobiliteten har hatt en langt mer beskjeden vekst det siste tiåret enn mobiliteten gjennom Erasmus+, og hadde en kraftig, men forbigående knekk under covid-19-pandemien.

Figur 8.7 Utveksling fra Norge per avtaletype 2015–2024. Antall studenter

Merknad: Utvekslingsopphold på tre måneder og over. Studenter i forskerutdanning er ikke tatt med

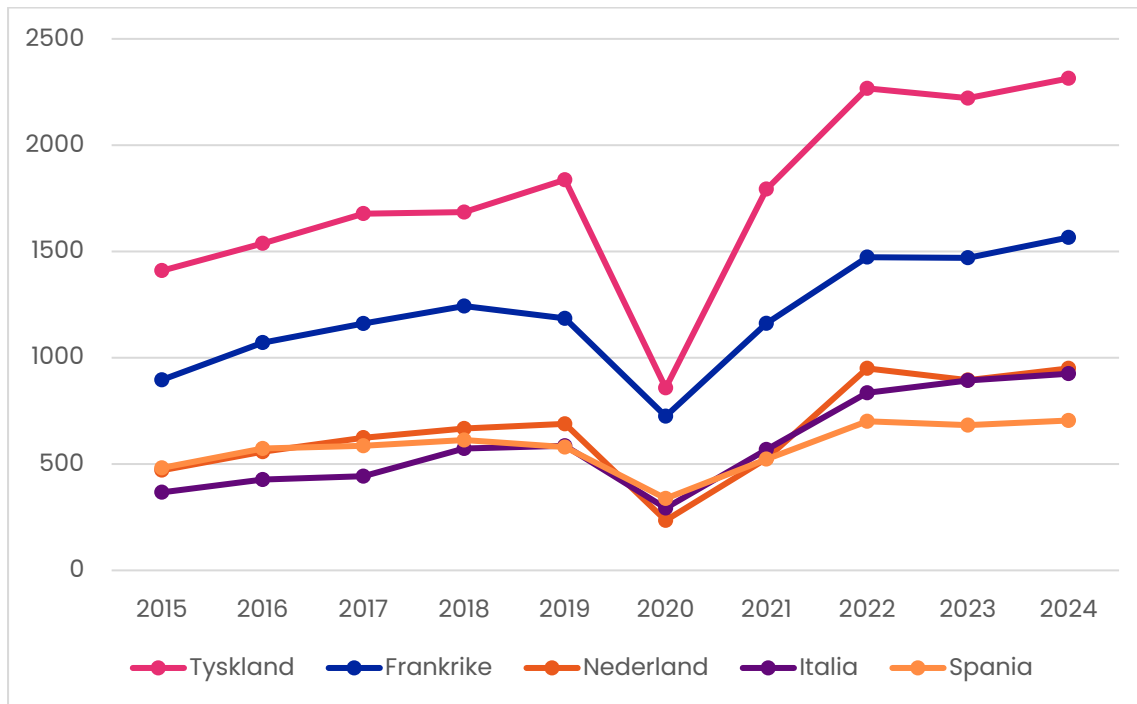
Kilde: HK-dir/DBH

For få utreisende gjennom Erasmus+

Det er stor ubalanse mellom inn- og utreisende i Erasmus+, med over dobbelt så mange Erasmus+-studenter på utveksling til Norge (8 700) som fra Norge (3 800) i 2024. Den nasjonale strategien for Erasmus+ har som mål at 30 000 studenter reiser på utvekslingsopphold i løpet av inneværende programperiode, 2021–27 (Kunnskapsdepartementet, 2021). For å nå dette målet, må antallet utvekslede i programmet øke med over 40 prosent fra dagens nivå. Av de større, statlige institusjonene er det kun USN som har en vekst i utsendte Erasmus+-studenter i denne størrelsesorden siste år.

Stor utveksling til Norge fra Europa

Det meste, om lag 85 prosent, av all utveksling til Norge kommer fra Europa. Tyskland er største avsender av utvekslingsstudenter til Norge, 1 av 5 innkommende studenter er derfra. Derest følger Frankrike med 14 prosent av utvekslingsstudentene (Figur 8.8). Vestlige land utenfor Europa (USA, Canada, Australia) og voksende økonomier (BRICS-landene) står for mye av den øvrige inn-mobiliteten. Dette samsvarer godt med prioriteringene for internasjonalt kunnskapssamarbeid som norske myndigheter har satt.

Figur 8.8 Innreisende utvekslingsstudenter 2015–24, land med flest studenter. Antall

Merknad: Individbaserte avtaler, samt studenter på forskerutdanning er ikke tatt med.

Kilde: HK-dir/DBH

De siste ti årene har utvekslingen fra Europa vokst med 62 prosent, mens utvekslingen fra prioriterte land utenfor Europa er uendret. Fra alle øvrige land har tilstrømmingen av utvekslingsstudenter til Norge avtatt med ni prosent det siste tiåret.

Sektorbilde

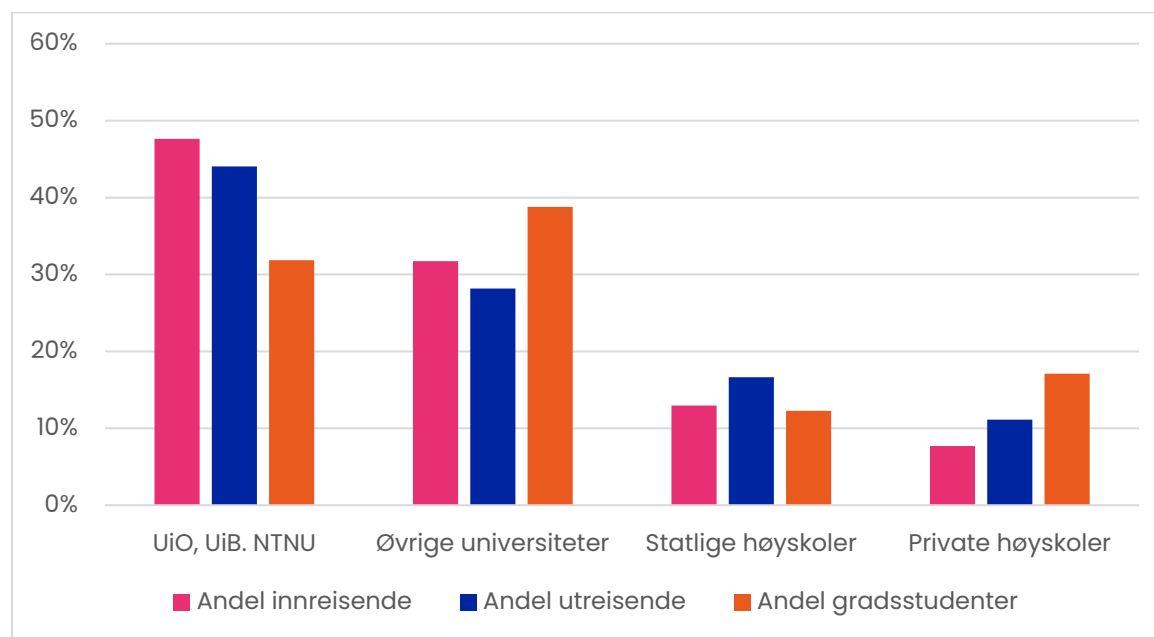
I absolutte tall er det NTNU og universitetene i Oslo og Bergen som står for det meste av utvekslingen til og fra Norge (Figur 8.9). Nær halvparten av de innreisende utvekslingsstudentene (48 prosent) og 44 prosent av de utreisende er i 2024 registrert ved de tre universitetene. Til sammenligning huser disse institusjonene «kun» 32 prosent av alle studenter på gradsgivende studier.

Bildet er motsatt ved «øvrige universiteter» og «private høyskoler»; her er andelen inn- og utvekslende lavere enn lærestedenes totale studentandel.

BI alene står for halvparten av all utveksling fra de private lærestedene i Norge og 79 prosent av utvekslingen til disse. Til sammenligning har høyskolen 41 prosent av studentene som tar en grad ved private læresteder. Ved de statlige høyskolene, bidrar NHH betydelig til å øke utvekslingsandelen. Uten de to handelshøyskolene ville

både statlige og private høyskoler hatt en langt mer beskjeden utvekslingsandel totalt sett.

Figur 8.9 Sektorandel innreisende, utreisende og registrerte gradsstudenter pr institusjon, gruppert. 2024

Merknad: Høyskoler inkluderer vitenskapelige høyskoler.

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V8.1 Utreisende utvekslingsstudenter i Erasmus, antall og andel av totalt antall studenter, per institusjon 2015–24](#)

[V8.2 Norske utvekslingsstudenter i utlandet fordelt per fagfelt 2015–24. Antall og prosent endring siste år](#)

[V8.3 Utreisende utvekslingsstudenter per land 2015–24. Antall og prosent endring siste år](#)

[V8.4 Utreisende utvekslingsstudenter per institusjon 2015–24. Antall og prosent endring siste år](#)

[V8.5 Innreisende utvekslingsstudenter per land 2015–24. Antall og prosent endring siste år](#)

[V8.6 Innreisende utvekslingsstudenter per institusjon 2015–24. Antall og prosent endring siste år](#)

[V8.7 Utreisende og innreisende Erasmusstudenter per institusjon 2024](#)

[V8.8 Uteksaminerte studenter med utveksling, per nivå, 2019–24. Antall og prosent](#)

[V8.9 Uteksaminerte studenter med utveksling, per institusjon, 2019–24. Antall og prosent](#)

9 Internasjonalt utdanningssamarbeid

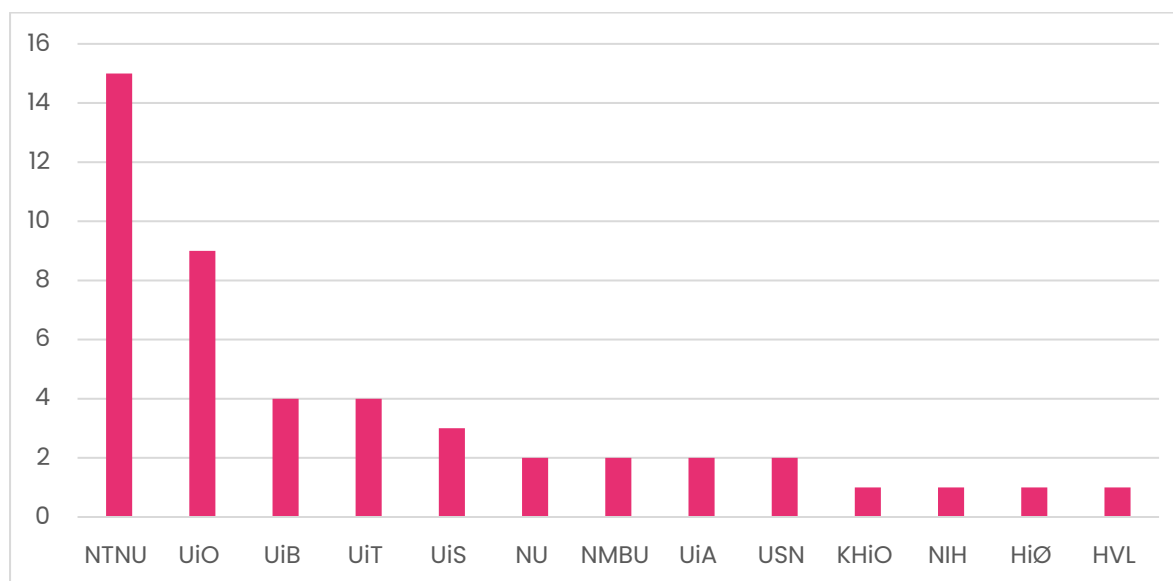
Dette kapitlet dekker noen av de mest utbredte former og tiltak innenfor institusjonelt utdanningssamarbeid norske læresteder deltar i internasjonalt. Erasmus+ (2021–2027), EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, er verdens største utdanningsprogram og en viktig arena for norske universiteter og høyskoler.

Fellesgrader

En fellesgrad er den mest integrerte form for internasjonalt samarbeid om studier. Dette innebærer at to eller flere institusjoner sammen eier et studieprogram og den tilhørende graden, og at de tar et felles ansvar for faglig innhold, undervisnings- og vurderingsformer, samt kvalitetssikring. Fellesgrader kan i prinsippet etableres både på bachelor-, master- og doktorgradsnivå, men forekommer oftest på masternivå.

I 2024 er norske høyere utdanningsinstitusjoner involvert i 47 fellesgrader. Av disse er NTNU involvert i om lag en tredel (Figur 9.1). Totalt står de fire eldste universitetene, UiO, UiB, NTNU og UiT, for 68 prosent av de internasjonale fellesgradene norske læresteder tar del i. Til sammenligning har de fire universitetene 39 prosent av studentpopulasjonen.

Samarbeid om fellesgrader er både ressurskrevende og forutsetter strategisk forankring, så vel som økonomisk satsing fra institusjonene. Antallet fellesgrader lærestedene deltar i, endrer seg derfor lite fra år til år. Et unntak er NTNU, som på to år fra 2021 til 2023 hadde en nær dobling i antall fellesgrader, mens antallet går noe tilbake i 2024.

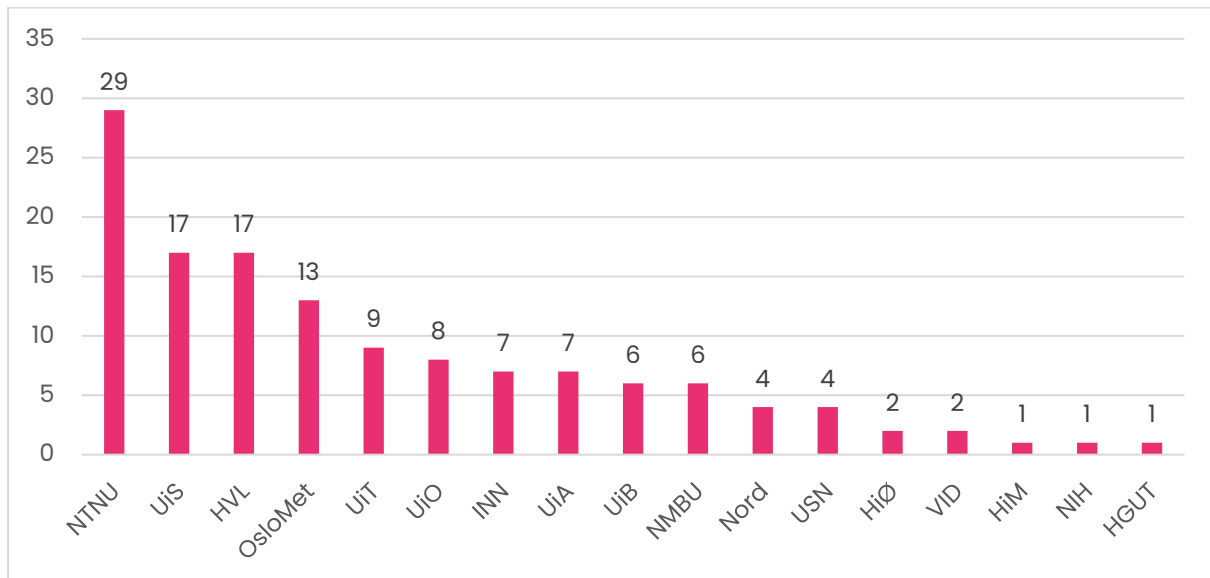
Figur 9.1 Antall internasjonale fellesgrader per institusjon 2024

Kilde: HK-dir/DBH

Samarbeidspartnerskap

Erasmus+ er en hovedarena for internasjonalt samarbeid i høyere utdanning, og programmet støtter ulike typer tiltak. Ved siden av individuell og global mobilitet utgjør samarbeidspartnerskap et hovedtiltak.

I perioden 2021–24 har i alt 17 norske høyere utdanningsinstitusjoner deltatt i samarbeidspartnerskap gjennom Erasmus+ (Figur 9.2). Igjen skiller NTNU seg ut, med 29 av i alt 134 innvilgede samarbeidspartnerskap med norsk deltakelse. UiS og HVL er begge med i 17 av partnerskapene. Ser vi derimot antall prosjekter i forhold til totalt antall registrerte studenter ved institusjonene, kommer både UiS og HVL høyere ut enn NTNU.

Figur 9.2 Deltakelse i Erasmus+ Samarbeidsprosjekt 2021–24. Antall prosjekt

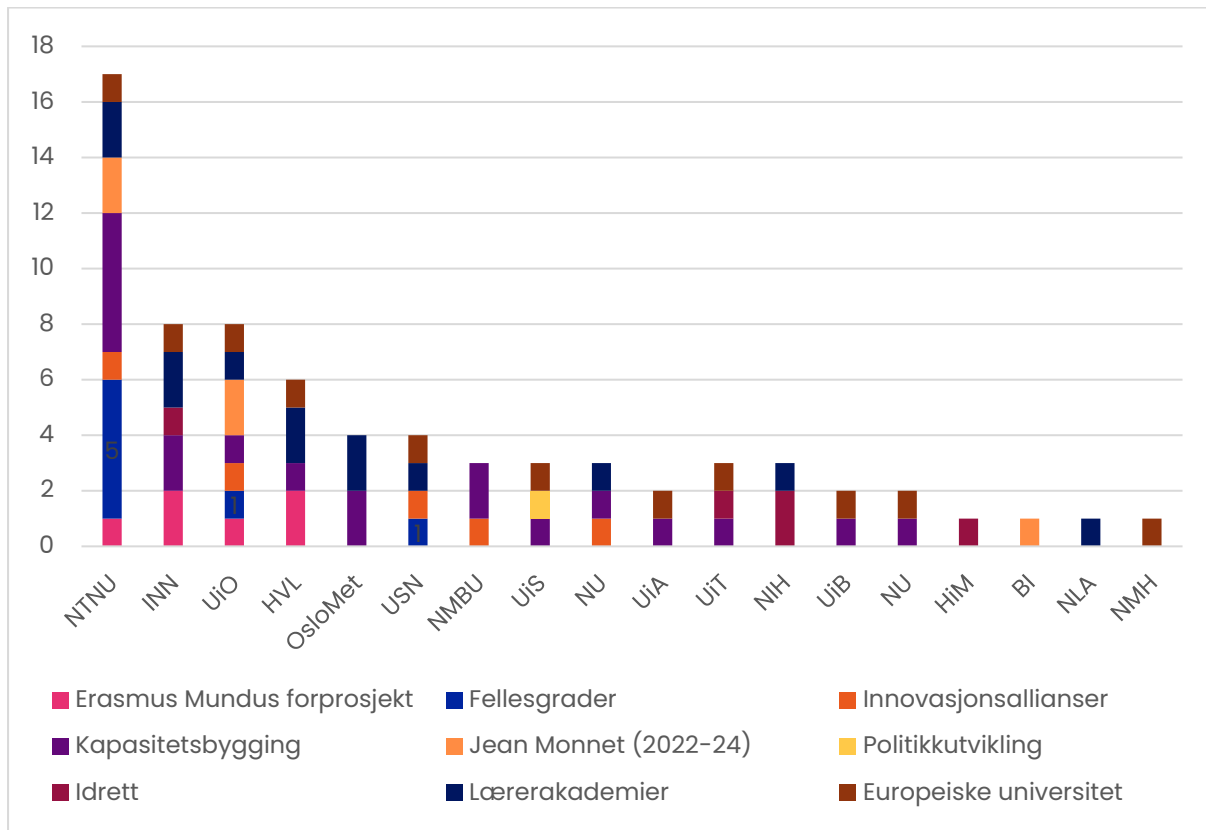
Kilde: Erasmus+ Dashboard

Sentraliserte tiltak

Selv om mesteparten av midlene i Erasmus+ programmet forvaltes av nasjonalkontorene i de enkelte deltakerlandene, blir en del av midlene også forvaltet sentralt av EU-kommisjonen. Disse midlene er fordelt på en rekke sentraliserte tiltak som søkere fra hele Erasmus+-området kan konkurrere om. Tiltakene omfatter blant annet *Europeiske universiteter*, *Europeiske lærerakademier*, *Innovasjonsallianser*, *Erasmus Mundus fellesgrader* og *Jean Monnet* tiltak for europastudier. Det er sterk konkurranse om midlene, og det er en kunnskapspolitisk målsetning at norsk deltakelse i de sentraliserte tiltakene skal øke.¹⁵

Fordelingen av de ulike tiltakene på norske læresteder i inneværende programperiode framgår av Figur 9.3. Igjen kommer NTNU høyest ut med hvert fjerde prosjekt norske læresteder har fått innvilget i perioden 2021–24. Det er særlig innen kapasitetsbygging og fellesgrader NTNU deltar sterkt. Det siste er ikke overraskende, gitt omtalen av NTNUs høye antall fellesgrader tidligere i dette kapitlet. De fleste av de øvrige 17 institusjonene som deltar, har en sammensatt portefølje av sentraliserte tiltak, med ett eller to prosjekter innenfor hvert av dem.

¹⁵ På oppdrag fra HK-dir gjennomførte analyse ideas2evidence i 2024 en undersøkelse av norske aktørers erfaringer med og utbytte av deltakelse i sentraliserte tiltak, se <https://www.ideas2evidence.com/sites/default/files/Unders%C3%B8kelse%20om%20sentraliserte%20tiltak%2014.1.25.pdf>

Figur 9.3 Deltakelse i Erasmus+ sentraliserte tiltak 2021–24, per oktober 2024. Antall prosjekt**Kilde:** Erasmus+ Dashboard**Vedleggstabeller:**[V9.1 Antall samarbeidsgrader per institusjon 2015–24](#)

10 Gradsstudenter til og fra Norge

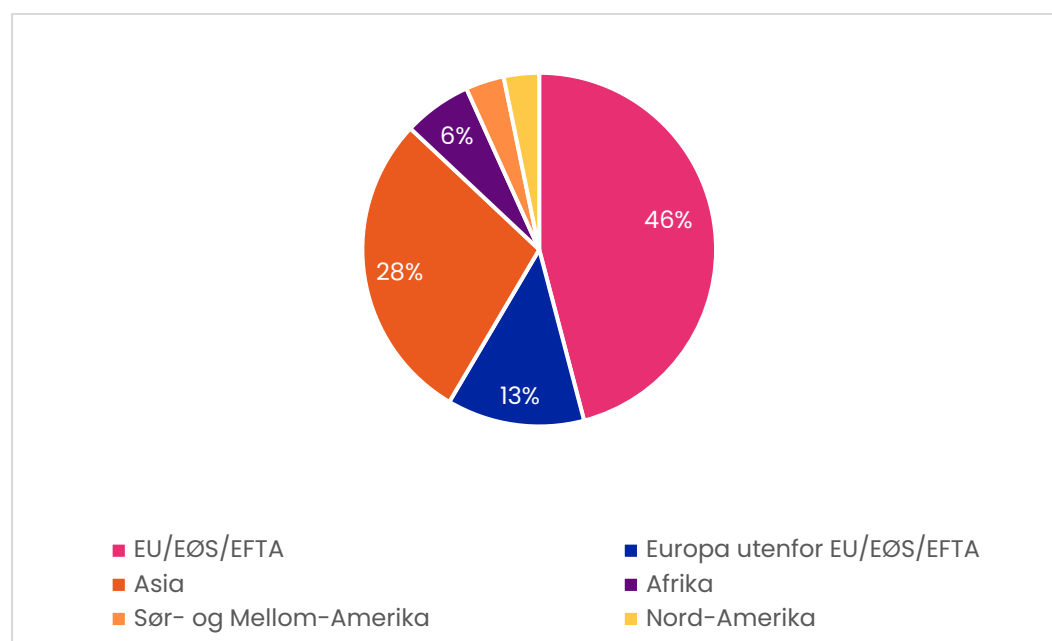
Kapitlet omtaler internasjonale studenter som kommer til Norge for å ta en akademisk grad og norske studenter som tar en hel grad i utlandet. Statistikken viser omfanget av slik gradsmobilitet, hvilke land studentene reiser til og fra, samt hvordan de er fordelt på ulike fagområder. For internasjonale studenter fra land utenfor EØS omtales også studieavgifter.

Internasjonale studenter i Norge

I 2024 var det 8 200 internasjonale gradsstudenter i Norge, ifølge Statistisk sentralbyrå. Nær 60 prosent av disse kom fra ulike land i Europa og 28 prosent fra Asia. Av de europeiske studentene kommer de aller fleste fra land innenfor EU/EØS, inkludert Sveits. Dette går fram av Figur 10.1, som viser landbakgrunnen til de internasjonale gradsstudentene i Norge fordelt på verdensdeler.

Årets tall representerer en nedgang i antall internasjonale gradsstudenter på 8 prosent fra året før og 28 prosent siden 2022. Den samlede nedgangen de siste to årene er betydelig for samtlige regioner unntatt Europa; i snitt er nedgangen blant studenter fra land utenfor Europa på 45 prosent. Nedgangen kan ses i sammenheng med innføringen av studieavgift for studenter med statsborgerskap fra land utenfor EU/EØS og Sveits høsten 2023.

Figur 10.1 Fordeling av Internasjonale studenter i Norge etter region 2024. Andel

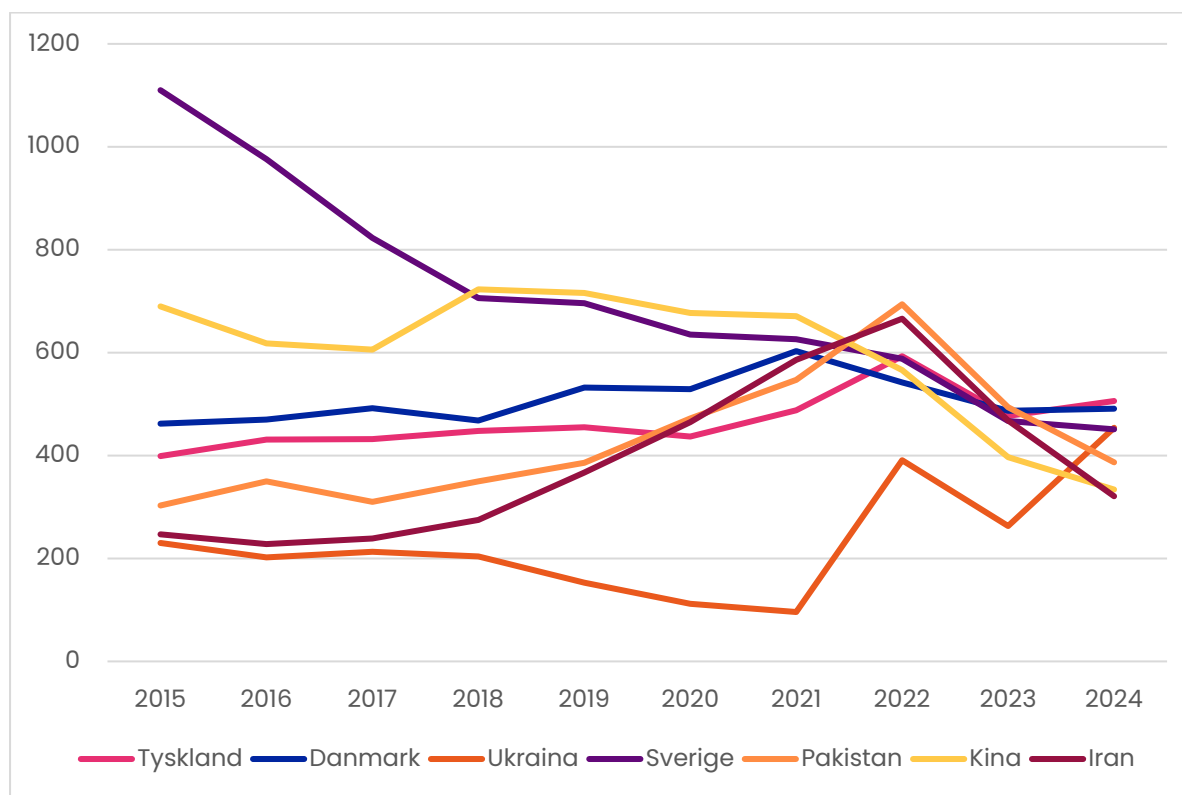

Kilde: Statistisk sentralbyrå

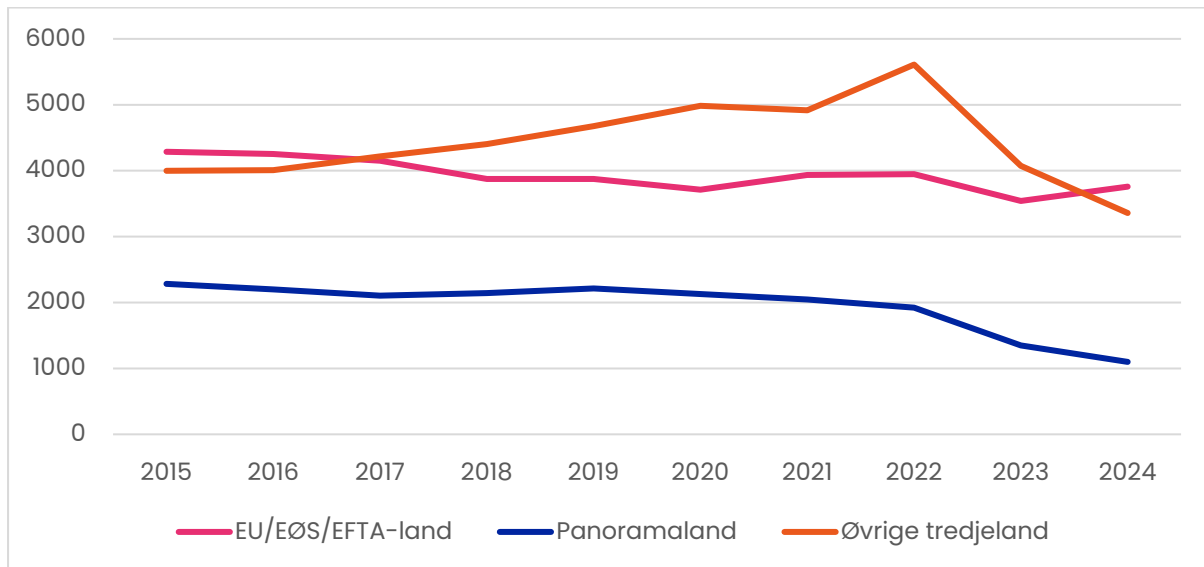
Figur 10.2 viser utviklingen de siste ti årene for landene med flest internasjonale gradsstudenter i Norge. I 2024 er det flest internasjonale studenter fra Tyskland, Danmark, Ukraina og Sverige. Hvert av disse landene er registrert med 450–500 studenter i Norge. I overkant av 300 studenter kommer fra hhv. Pakistan, Kina og Iran i 2024, en nær halvering på to år.

Tallene er utarbeidet av SSB på grunnlag av OECDs definisjon av internasjonale studenter. Denne omfatter i prinsippet alle individer som har krysset landegrenser for å studere, unntatt utvekslingsstudenter. I praksis omfatter tallene imidlertid langt flere individer enn kun de som skal regnes som internasjonale studenter i OECDs forstand.¹⁶ Tellingen kan for eksempel omfatte personer som kommer for å arbeide og deres familiemedlemmer, eller flyktninger og asylsøkere med oppholdstillatelse. At krigsrammede Ukraina nå er det tredje største opprinnelseslandet for «individer som har krysset landegrenser for å studere» illustrerer dette. Bare det siste året har antallet ukrainske gradsstudenter i Norge økt med 73 prosent.

¹⁶ En viktig årsak til dette er at SSB operasjonaliserer OECDs definisjon som «studenter som har sin videregående opplæring fra utlandet og som har flyttet til Norge for mindre enn fem år siden. Opplysninger om land for videregående opplæring er imidlertid ofte ukjent. I slike tilfeller bruker SSB statsborgerskap, samt opphold i Norge i mindre enn fem år, som utvalgsriterier.

Figur 10.2 Internasjonale studenter i Norge, sju største opprinnelsesland 2015–2024. Antall**Kilde:** Statistisk sentralbyrå

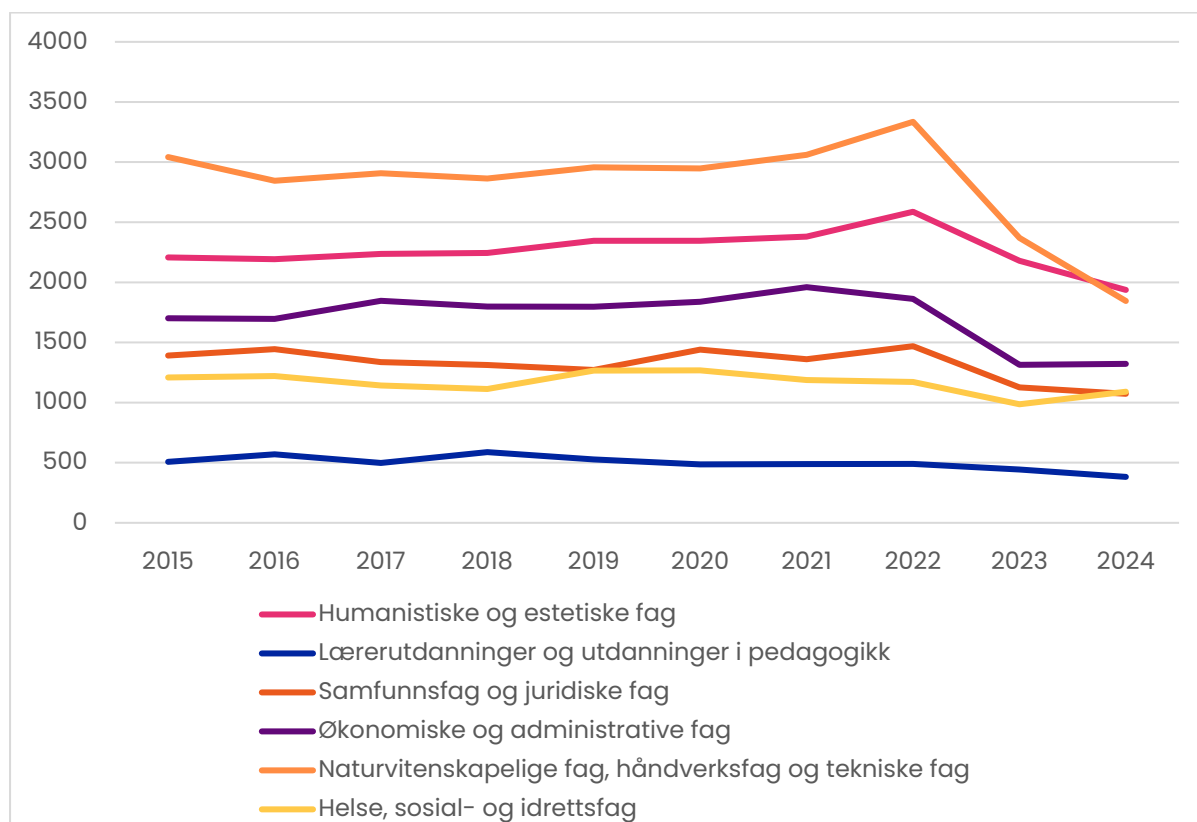
Figur 10.3 viser utviklingen de siste ti årene blant internasjonale studenter med opprinnelse i prioriterte grupper av land som norske myndigheter særlig ønsker å samarbeide med på kunnskapsområdet; EU og Panorama-landene. Det siste året har antallet gradsstudenter fra EU/EØS/EFTA økt med 6 prosent, mens både Panoramalandene og øvrige tredjeland har nær 20 prosent færre studenter i Norge i 2024 enn året før. Gruppen av Panoramaland har hatt en nedgang på 43 prosent de siste to årene og 41 prosent de siste ti årene under ett. Innføringen av studieavgift for tredjelandsstudenter ser ut til å ha akselerert en allerede negativ utvikling for disse landene.

Figur 10.3 Internasjonale studenter i Norge per landgruppe, 2015–2024. Antall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fagområder i endring

Nedgangen i gradsstudenter fra tredjeland de siste to årene påvirker sammensetningen av fagområder blant de internasjonale studentene. Blant tredjeland med mange gradsstudenter i Norge, som Kina, Iran og Pakistan, har naturvitenskapelige fag vært særlig populære. Med nedgang fra disse landene taper naturvitenskapelige fag terreng. Fra å ligge på topp gjennom hele tidsserien i Figur 10.4, har humanistiske og estetiske fag i 2024 så vidt gått forbi naturvitenskapelige og tekniske fag i antall internasjonale studenter.

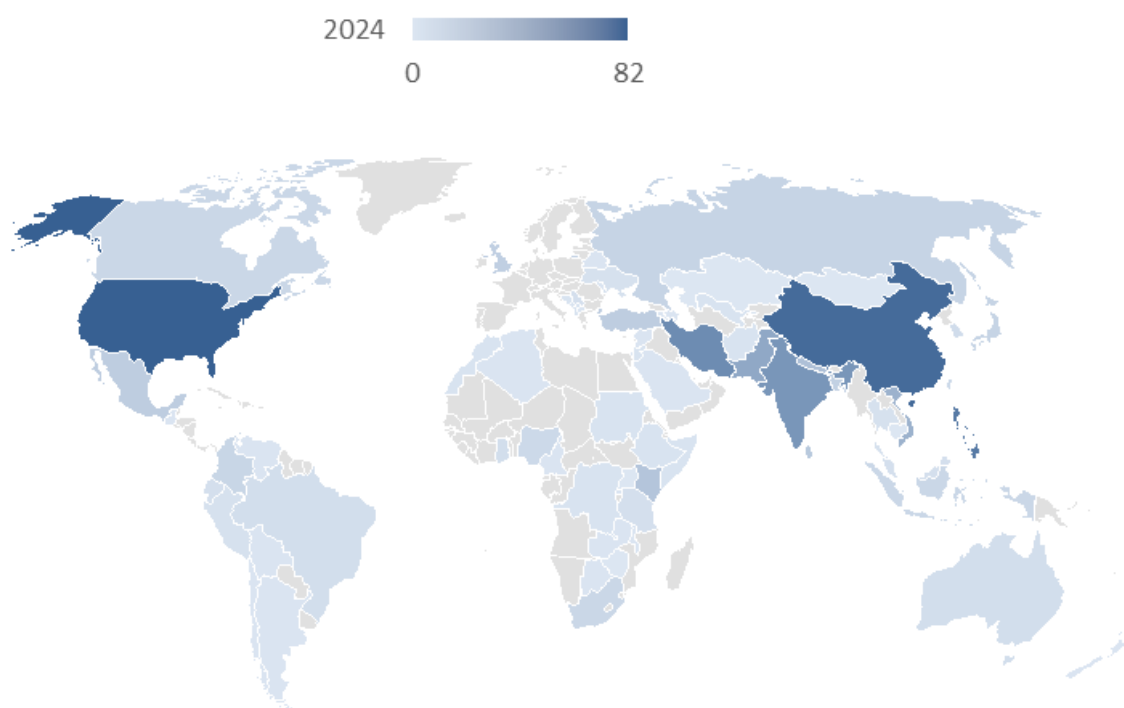
Figur 10.4 Internasjonale studenter i Norge per fagområde 2015–2024. Antall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Nedgang i skolepengestudenter

Totalt 688 studenter fra tredjeland (land utenfor EU, EØS og EFTA) betalte studieavgift i 2024.¹⁷ Det er en nedgang på 23 prosent nye betalingsstudenter høsten 2024 sammenlignet med høsten 2023. 29 prosent av betalingsstudentene tar økonomiske og administrative fag og 25 prosent tar humanistiske og estetiske fag. Nær en av fire studerer ved BI. Den private handelshøyskolen har hele 82 prosent av betalingsstudentene innen økonomi og administrasjon. Godt over halvparten av skolepengestudentene (62 prosent) kommer fra Asia, særlig Kina og Filippinene (Figur 10.5). Blant enkeltland kommer det flest studenter fra USA (12 prosent).

¹⁷ Tallet inkluderer studenter som faller inn under bestemmelsen om egenbetaling for statsborgere fra land utenfor EØS og Sveits, jf. § 2-6 og § 6-2 tredje ledd i universitets- og høyskoleloven. Fra høsten 2024 inkluderer dette NORSTIP-studenter (som får studieavgiften dekket gjennom [ny stipendordning](#)).

Figur 10.5 Betalingsstudenter per land, 2024

Kilde: HK-dir/DBH

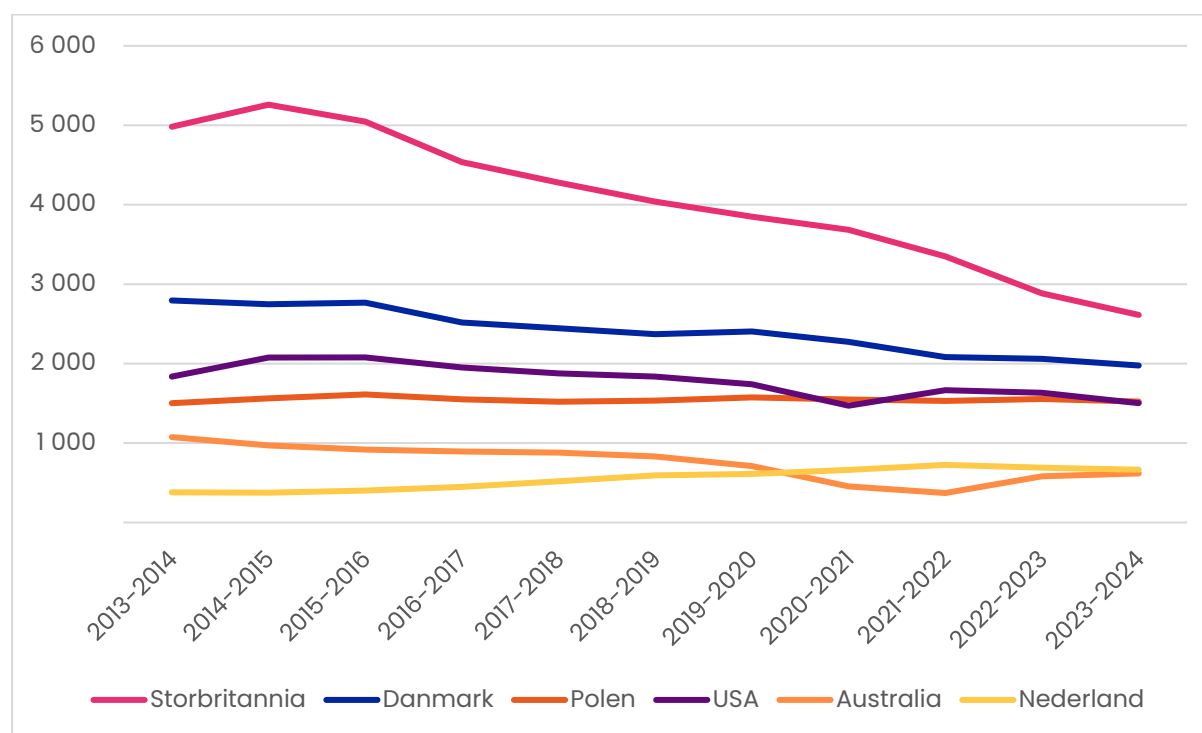
Færre studerer utenlands

Siden 2016 har det vært en årlig nedgang i antallet nordmenn som tar en grad i utlandet, og utviklingen fortsetter i 2024. Nedgangen har vært på totalt 22 prosent i tiårsperioden (Figur 10.6). En vesentlig årsak til endringen er reduksjonen i antallet nordmenn som studerer i Storbritannia.

Figur 10.6 Gradsstudenter i utlandet siste ti år. Antall.

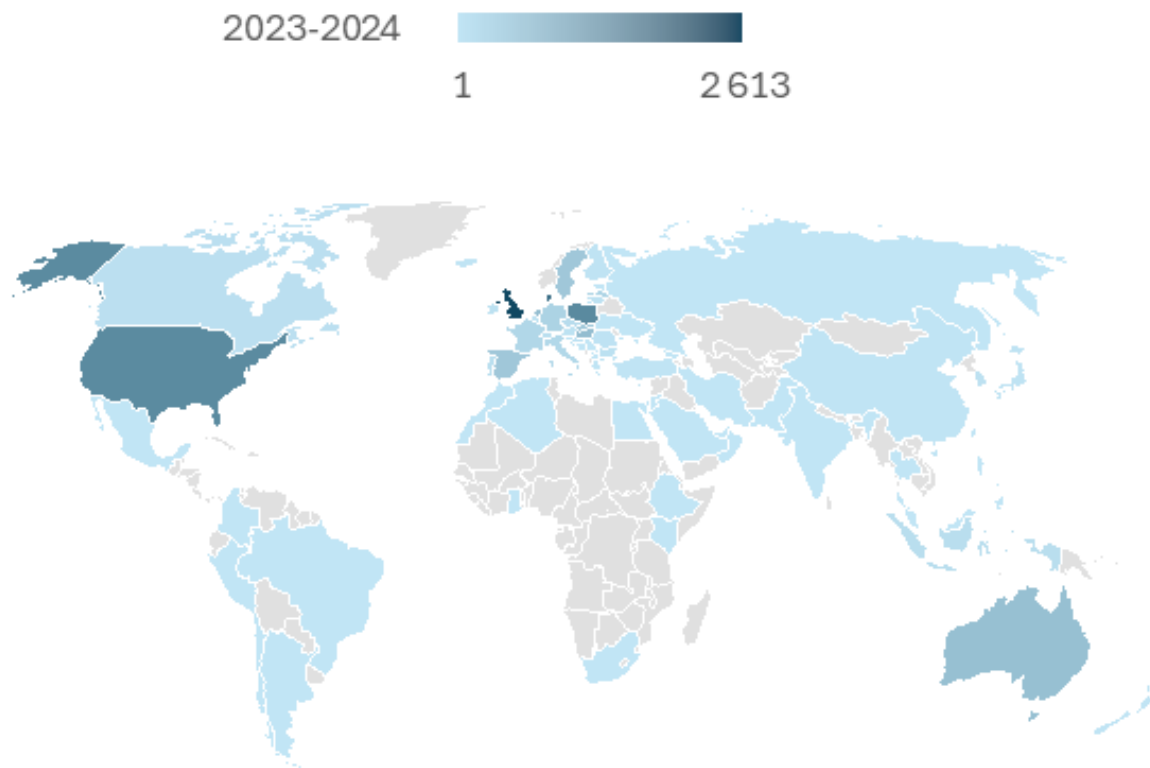
Kilde: Lånekassen

Selv om Storbritannia fortsatt er den mest populære studiedestinasjonen for norske helgradsstudenter i utlandet, hadde landet halvparten så mange norske studenter i studieåret 2023/24 som ti år tidligere (Figur 10.7). Den største nedgangen faller tidsmessig sammen med Brexit-prosessen, fra folkeavstemningen om britisk EU-medlemskap i 2016 til fullbyrdet utmeldelse ved utgangen av 2020. Prosessen rundt britisk utmeldelse fra EU medførte usikkerhet, nye regler og økte kostnader ved å studere i Storbritannia.

Figur 10.7 Gradsstudenter i utlandet, mest populære land siste ti år. Antall

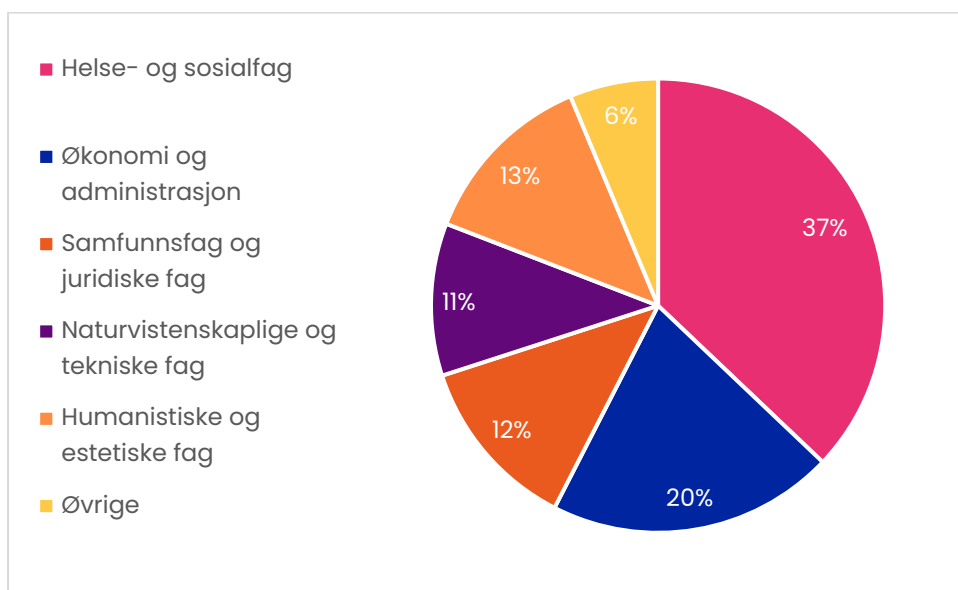
Kilde: Lånekassen

Når vi holder Storbritannia utenfor, er nedgangen de siste ti årene samlet på 9 prosent. Kraftigst er nedgangen under covid-19-pandemien i 2020/21. Siden den gang har antallet gradsstudenter i utlandet utenom Storbritannia økt, og har de siste årene vært stabilt i underkant av 11 000 studenter.

Figur 10.8 Norske gradsstudenter i utlandet, fordelt på land**Kilde:** Lånekassen

I tråd med Panoramastrategien (2021–2027) ønsker norske myndigheter å styrke båndene med prioriterte land utenfor Europa innenfor høyere utdanning. Fra studieåret 2022/2023 ble det innført et rekrutteringsstipend for studenter som tar hele eller deler av utdannelsen i Brasil, India, Japan, Kina, Sør-Afrika eller Sør-Korea. Om stipendet har ønsket effekt er for tidlig å si, ettersom det kan ta tid før nye ordninger blir kjent. Antallet studenter til disse landene fortsetter imidlertid i 2024 en nedgang som har pågått over flere år.

Det er helse- og sosialfag som dominerer utdanningene norske studenter tar i utlandet (Figur 10.9). Én av fem nordmenn studerer medisin. Andre populære helseutdanninger inkluderer psykologi, veterinærmedisin, odontologi og fysioterapi. Felles for mange av disse utdanningene er at knapphet på studieplasser i Norge og dertil høye inntakskrav er en sterk driver for å ta utdanningen utenlands.

Figur 10.9 Fordeling av gradsstudenter i utlandet på fagområder studieåret 2023/24. Andel

Kilde: Lånekassen

Vedleggstabeller:

[V10.1 Internasjonale gradsstudenter i Norge, per land 2015–24, per utdanningsnivå](#)

[V10.2 Internasjonale gradsstudenter i Norge, per fagområde 2015–24, per utdanningsnivå](#)

[V10.3 Internasjonale gradsstudenter i Norge, per institusjon 2014–23, per utdanningsnivå](#)

[V10.4 Antall internasjonale fellesgrader per institusjon 2015–24](#)

11 Studenter etter innvandringsbakgrunn

Dette kapittelet blir oppdatert i html-versjonen av rapporten på hkdir.no løpet av mai 2025.

Vedleggstabeller:

[V11.1 Studenter etter lærested, innvandringskategori og landbakgrunn. 2024](#)

[V11.2 Studenter på utvalgte utdanninger etter innvandringskategori. Antall og prosent. 2024](#)

[V11.3 Studenter registrert bosatt i Norge etter innvandringskategori, kjønn og alder 2024. Antall og prosent](#)

[V11.4 Studenter i høyere utdanning i Norge etter fagfelt, innvandringskategori og landbakgrunn 2024. Andel og totalt](#)

12 Språk

Dette kapittelet handler om bruken av norsk og andre språk i høyere utdanning. Kapittelet presenterer statistikk om planlagt undervisningsspråk på emnenivå og forskjeller mellom fagområder og institusjoner.¹⁸

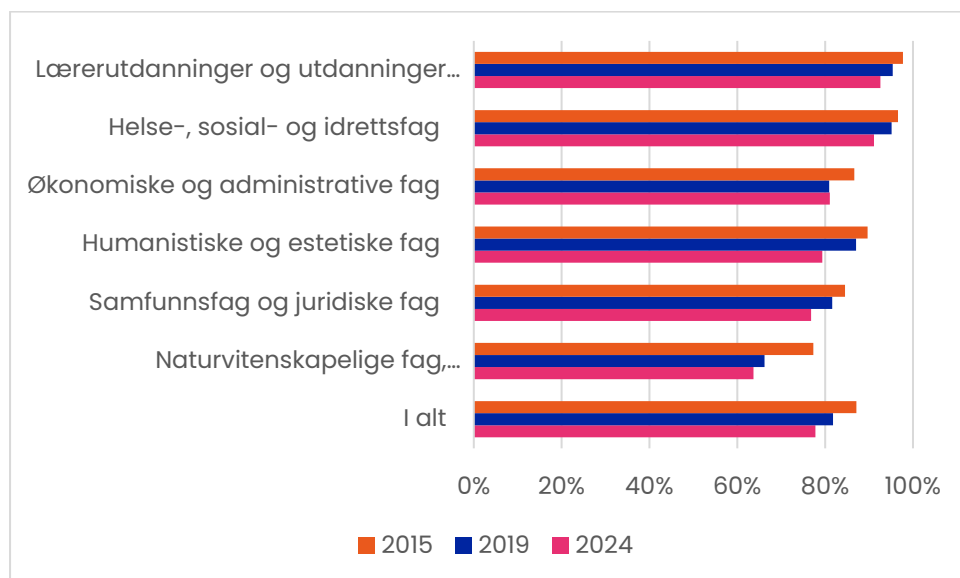
Statistikken om undervisningsspråk er basert på *planlagt* undervisningsspråk per emne. Det blir ikke registrert informasjon om hvilket språk som *faktisk* blir brukt i undervisningen. Videre er det en del av emnene der det mangler informasjon også om planlagt undervisningsspråk, siden dette ikke er en obligatorisk variabel ved registreringen. Statistikken gir trolig likevel en pekepinn på språkbruk i undervisningen over tid. Siden emner innen språkutdanning er utelatt fra denne statistikken, kan vi anta at andre språk enn norsk i all hovedsak er begrenset til engelsk.

For alle fagområder samlet var 78 prosent av studentene registrert på emner der norsk var planlagt undervisningsspråk i 2024 (Figur 12.1). Det var en nedgang fra 87 prosent i 2015. Bruken av norsk har gått noe i alle fagfelt i denne perioden, men forskjellen mellom fagfeltene er stor. I helse- og sosialfag og i lærerutdanningene var mer enn 90 prosent av studentene registrerte på norskspråklige emner også i 2024. I 2015 var begge disse fagfeltene tilnærmet 100 prosent norskspråklige.

Størst andel studenter på emner med annet undervisningsspråk enn norsk, finner vi i naturvitenskapelige og tekniske fag. Her sank andelen norskspråklige emner fra 77 prosent til 66 prosent fra 2015 til 2019, men den har endret seg lite siste fem år. I 2024 var den 64 prosent.

¹⁸ Det pågår arbeid for å få på plass tilstrekkelig gode data også om språk i masteroppgaver og om språk i pensum.

Figur 12.1 Planlagt undervisningsspråk i emner per fagområde 2015, 2019 og 2024. Antall studenter

Merk: Antall emner der undervisningsspråket er hhv. norsk og ulikt norsk. Kun emner der det finnes eksamensresultater for gitt år. Emner innen språkutdanning (NUS-faggruppe 11) og emner med ukjent undervisningsspråk er utelatt. Emner på nivåene forskerutdanning (FU) og videregående skoles nivå (VS) teller ikke med.

Kilde: HK-dir/DBH

Innslaget av undervisning på fremmedspråk er klart høyere på master- enn på bachelornivå. For sektoren samlet sett hadde 83 prosent av emnene på bachelornivå norsk som undervisningsspråk, mens andelen på masternivå var 57 prosent.¹⁹ Se lenker til vedleggstabellene under for ytterligere statistikk om undervisningsspråk.

Vedleggstabeller:

[V12.1 Planlagt undervisningsspråk i emner per fagområde 2015–24. Antall emner](#)

[V12.2 Planlagt undervisningsspråk i emner per fagområde 2015–24. Antall studenter](#)

[V12.3 Planlagt undervisningsspråk i emner på bachelornivå per institusjon 2015–24. Antall og endring siste år](#)

¹⁹ Gjelder statlige institusjoner

[V12.4 Planlagt undervisningsspråk i emner på masternivå per institusjon 2015–24.](#)

[Antall og endring siste år](#)

[V12.5 Planlagt undervisningsspråk i emner på bachelornivå per institusjon 2015–24.](#)

[Prosent](#)

[V12.6 Planlagt undervisningsspråk i emner på masternivå per institusjon 2015–24.](#)

[Prosent](#)

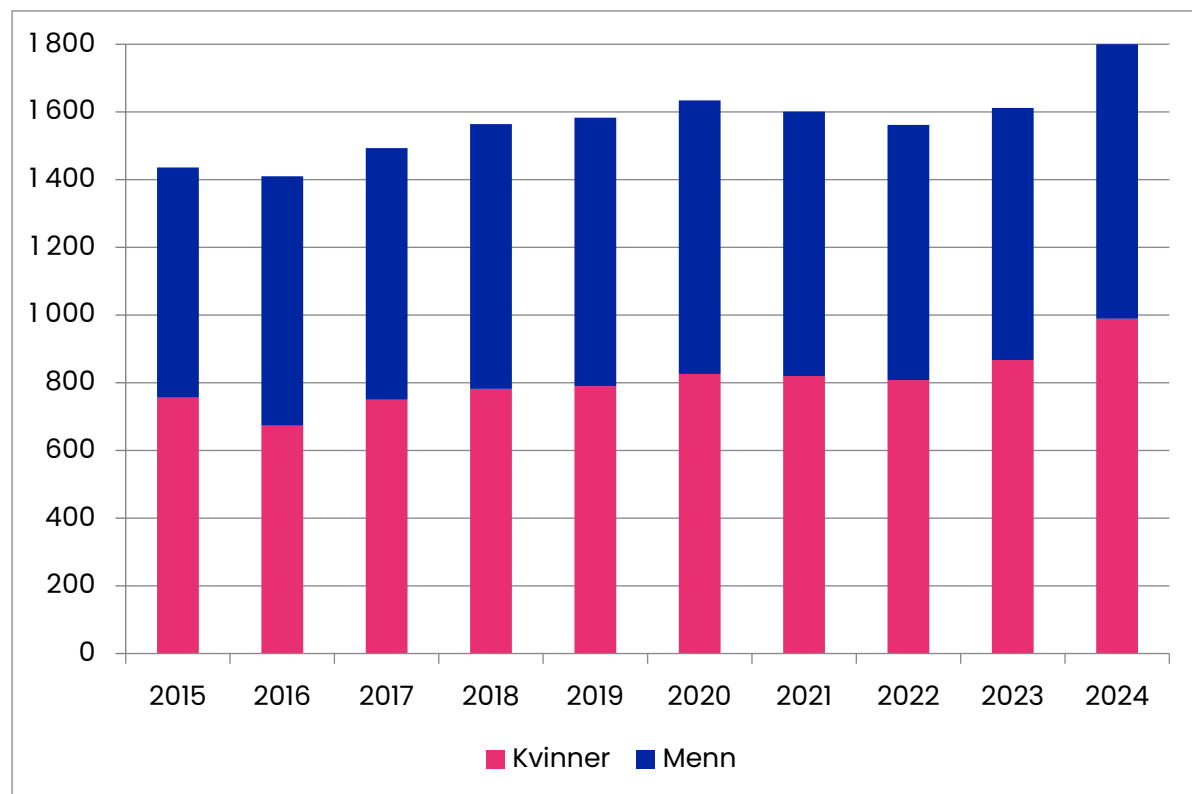
13 Forskerutdanning

Kapittelet inneholder statistikk om avlagte doktorgrader fordelt på fagområder, institusjoner og doktorandenes geografiske bakgrunn. I tillegg vises utviklingen i nye doktorgradsavtaler ved universiteter og høyskoler.

Antallet avlagte doktorgrader økte kraftig i 2024 (Figur 13.1). 1 850 avlagte doktorgrader var en økning på hele 15 prosent fra året før. Mellom 2016 og 2020 vokste tallet på avlagte doktorgrader ganske jevnt, mens nedgangen i 2021 og 2022 må trolig tilskrives vanskelighetene covid-19-pandemien medførte for mange doktorgradskandidater (Solberg et al., 2021). Uten pandemien ville vi etter alt å dømme sett en jevnere vekst i takt med økningen i antall inngåtte doktorgradsavtaler fram mot 2018 (Figur 13.2).

Veksten i 2024 påvirket ikke kjønnsfordelingen. Også i 2024 var det et lite kvinneoverskudd bland doktorandene (53 prosent).

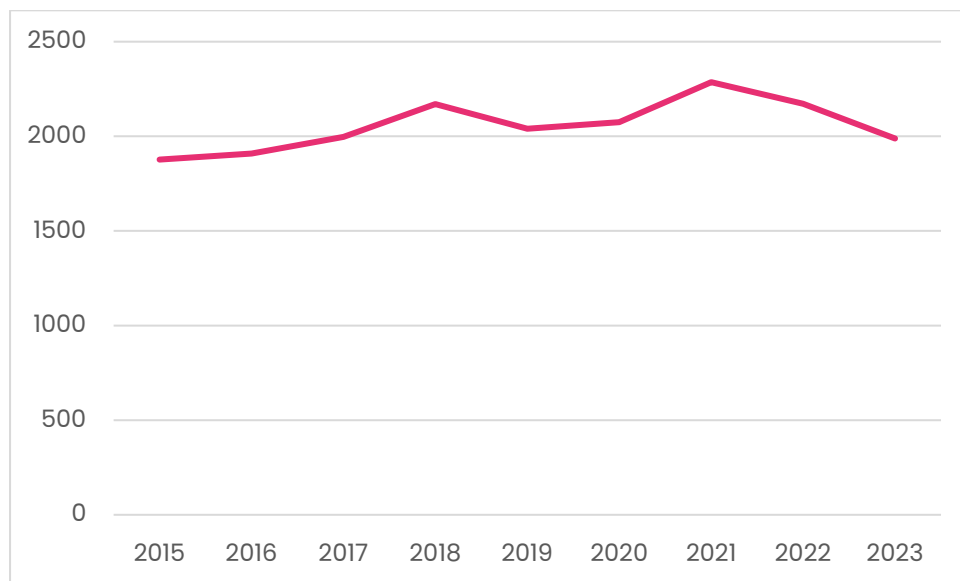
Figur 13.1 Avlagte doktorgrader 2015–24, fordelt på kjønn. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

Antallet inngåtte doktorgradsavtaler de siste årene kan gi en pekepinn på hvordan tallet på doktorgrader vil utvikle seg i årene framover. Fra 2015 til 2018 steg tallet på nye doktorgradsavtaler med fra 1877 til 2170 (Figur 13.2). Etter et toppår under pandemien, med 2286 nye avtaler i 2021, gikk antallet ned i både 2022 og 2023, som er foreløpig siste rapporteringsår. Antallet nye doktorgradsavtaler i 2023 var omtrent det samme som i 2017.

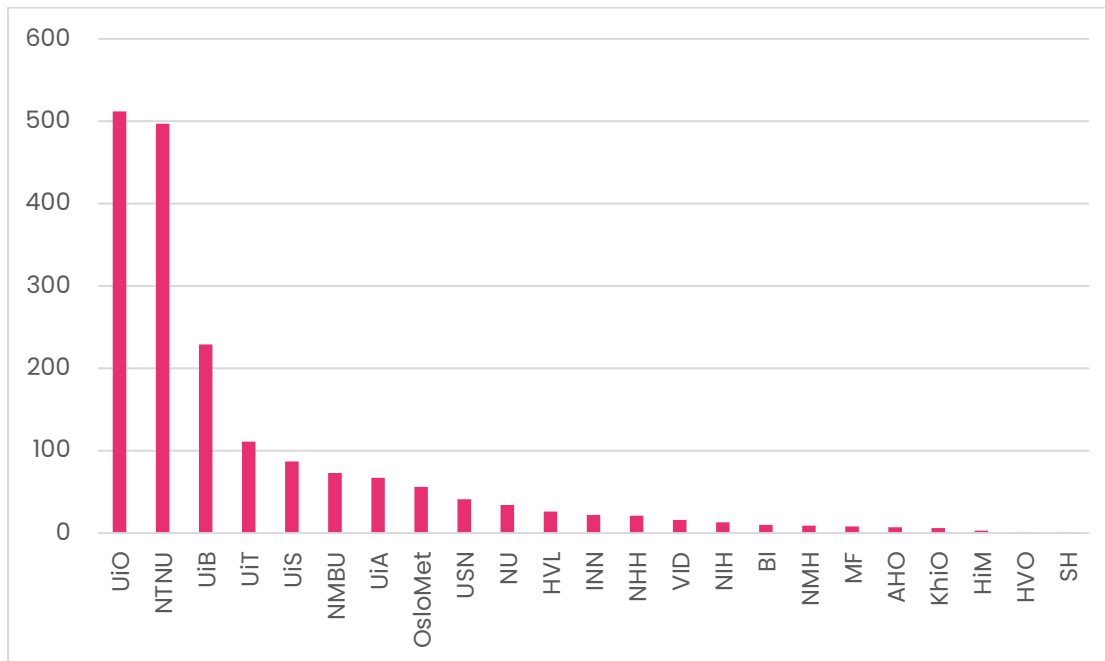
Figur 13.2 Nye doktorgradsavtaler 2015–2023. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

Noen få store dominerer – men litt mindre enn før

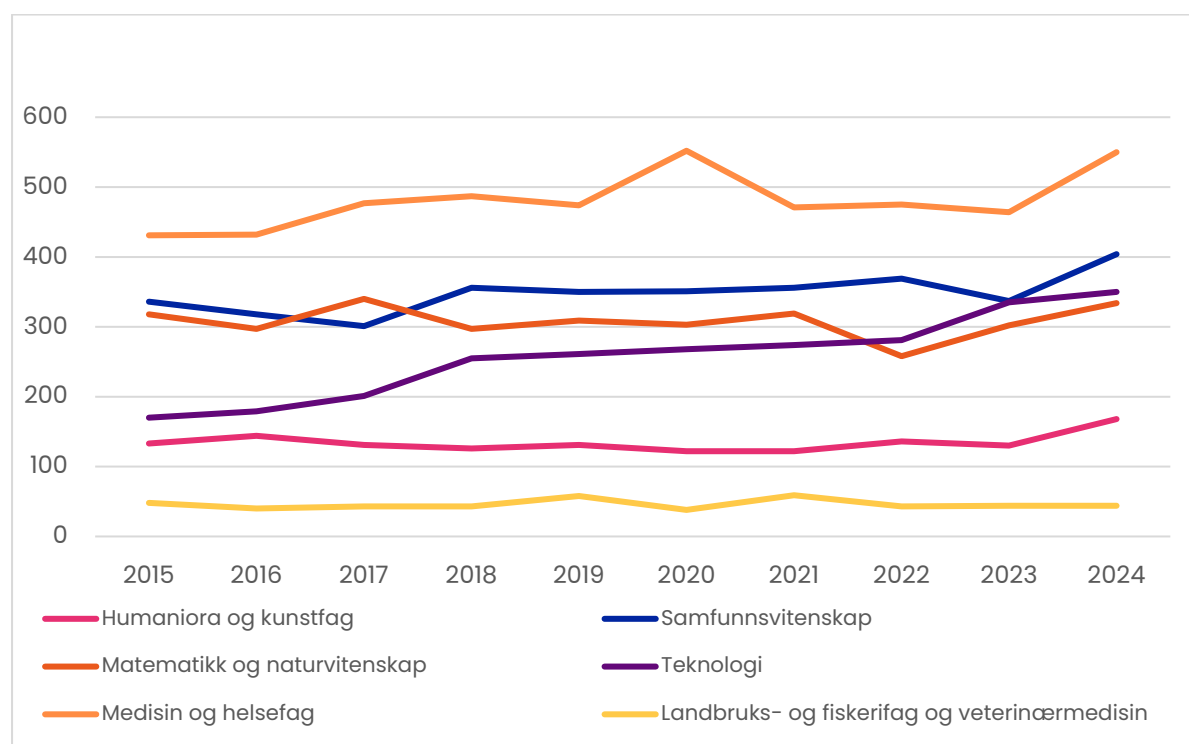
Flertallet av doktorgrader avlegges ved noen få institusjoner (Figur 13.3). UiO og NTNU stod for mer enn halvparten av alle doktorgrader. Om vi inkluderer UiB, hadde de tre institusjonene to tredeler av alle avlagte doktorgrader i 2024. Dette er likevel en lavere andel enn for ti år siden. I 2015 stod de tre institusjonene for tre av fire avlagte doktorgrader.

Figur 13.3 Avlagte doktorgrader 2024 per institusjon. Antall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vekst i de fleste fagområdene i 2024

Figur 13.4 viser at nesten alle fagområder hadde betydelig vekst i avlagte doktorgrader i 2024. Medisin- og helsefag har i hele tiårsperioden hatt høyeste antall avlagte doktorgrader, mens teknologi har hatt den sterkeste veksten i perioden. På dette fagområdet er antall avlagte grader mer enn fordoblet siden 2015 (Figur 13.4). I 2015 var antall doktorgrader i matematikk og naturvitenskap nesten dobbelt så mange som i teknologi. I 2024 var de to fagområdene omtrent like store.

Figur 13.4 Avlagte doktorgrader per fagområde 2015–24. Antall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Stabil andel utenlandske statsborgere

Siden 2018 har andelen utenlandske statsborgere blant doktorandene vært temmelig stabil og variert mellom 40 og 44 prosent (Tabell 13.1). Lavest andel utenlandske statsborgere har medisin og helsefag med 23 prosent, mens de to områdene matematiske og naturvitenskapelige fag og teknologi har høyest andel med henholdsvis 60 og 65 prosent (Figur 13.5). Figur 13.6 viser andelen utenlandske doktorander per institusjon for de tre siste årene samlet. Ved flertallet av institusjonene er andelen utenlandske statsborgere mellom 45 og 50 prosent, mens OsloMet skiller seg ut med kun 27 prosent utenlandske doktorander. Også UiO ligger relativt lavt med 35 prosent utenlandske doktorander. Innslaget at utenlandske doktorander ved de enkelte institusjonene (Figur 13.6) må ses i sammenheng med de store forskjellene mellom de ulike fagområdene (Figur 13.5).

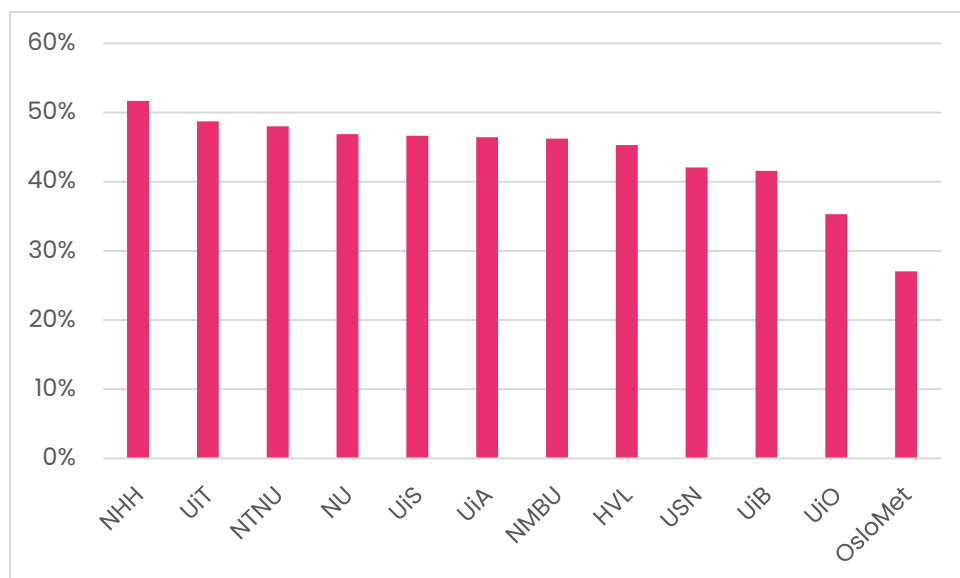
Tabell 13.1 Doktorgrader avlagt av utenlandske statsborgere 2015–24. Andel av alle avlagte doktorgrader

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
37 %	38 %	39 %	42 %	40 %	40 %	44 %	40 %	44 %	42 %

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 13.5 Avlagte doktorgrader per fagområde og statsborgerskap 2024. Antall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 13.6 Doktorgrader avlagt av utenlandske statsborgere per institusjon 2022–24. Andel

Merknad: Figuren inneholder alle institusjoner med minst 20 avlagte doktorgrader for årene 2022–24 samlet, og der Statistisk sentralbyrås FoU-statistikk har publisert tall for alle tre årene.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 13.2 Avlagte doktorgrader 2024 per fagområde og opprinnelsesregion. Andel

	Humaniora og kunsthøgskolefag	Samfunnsvitenskap	Matematikk og naturvitenskap	Teknologi	Medisin og helsefag	Landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin
Norge	68 %	63 %	40 %	35 %	77 %	55 %
Norden utenom Norge	4 %	4 %	3 %	3 %	3 %	0 %
Europa utenom Norden	17 %	17 %	33 %	22 %	9 %	16 %
Afrika	2 %	3 %	3 %	4 %	3 %	9 %
Asia	4 %	8 %	14 %	33 %	5 %	14 %
Nord-Amerika	4 %	2 %	2 %	0 %	1 %	2 %
Latin-Amerika og Karibia	2 %	2 %	4 %	3 %	1 %	5 %
Oseania	0 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Noe redusert gjennomføring i doktorgradsutdanningen

Gjennomføring i doktorgradsutdanningen følges gjennom andelen kandidater som har disputert innen seks år etter opptak. I 2020 var denne andelen 70 prosent. Siden har den gått svakt ned år for år, og i 2024 var andelen 64 prosent (Tabell 13.3). Denne nedgangen kan være et resultat av covid-19-pandemien. Det er en kjensgjerning at institusjoner åpnet for søknader om forlengelse som følge av pandemien. En spørreundersøkelse fra Stipendiatorganisasjonene i Norge (SiN) fra 2022 tyder på at en betydelig andel opplevde forsinkelser og at mange søkte om forlengelse (SiN, 2023). Samtidig er ikke gjennomføringsandelen etter seks år mer enn 2 prosentpoeng lavere enn i 2019.

For institusjoner med relativt få doktorgradskandidater kan andelen doktorgradsstudenter som gjennomfører på normert tid, variere betydelig over tid. Andelen er gjennomgående høyere ved de historisk mest forskningstunge institusjonene. Statlige institusjoner som ikke er med i tabellen under, er slått sammen under «Andre statlige institusjoner». Samlet hadde disse institusjonene lavere gjennomføring enn de øvrige institusjonene.

Tabell 13.3 Andel disputerte av kandidater opptatt på doktorgradsprogram seks år tidligere, 2019–24. Sortert etter antall tatt opp i 2018

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Tatt opp 2018
Uio	61 %	67 %	65 %	65 %	60 %	63 %	549
NTNU	75 %	76 %	73 %	71 %	74 %	69 %	546
UiB	64 %	74 %	71 %	70 %	69 %	67 %	278
UiT	65 %	56 %	63 %	66 %	65 %	56 %	159
NMBU	82 %	76 %	70 %	69 %	67 %	71 %	103
UiA	65 %	66 %	79 %	65 %	55 %	53 %	98
Uis	58 %	75 %	68 %	64 %	60 %	56 %	82
OsloMet	62 %	76 %	65 %	72 %	67 %	58 %	64
USN	67 %	67 %	63 %	63 %	62 %	64 %	58
NU	78 %	73 %	57 %	62 %	49 %	56 %	50
Andre statlige inst.	42 %	59 %	40 %	39 %	48 %	51 %	142
Statlige inst.	66 %	70 %	68 %	67 %	66 %	64 %	2129
Private inst.	64 %	56 %	49 %	53 %	63 %	49 %	39
Sum	66 %	70 %	68 %	67 %	66 %	64 %	2168

Kilde: HK-dir/DBH

Merknad: Basert på etterrapporterte individdata. Tall for 2019 er prosentandel av personer som inngikk doktorgradsavtale med finansieringsdato i 2009 som har disputert i perioden 2013–2015. Tall for 2024 er for kullet som ble tatt opp i 2018.

Kilde: DBH

Tabell 13.4 Gjennomsnittlig gjennomføringstid for avlagte ph.d-grader

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
5,5	5,5	5,3	5,3	5,3	5,3	5,2	5,4	5,3	5,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vedleggstabeller:

[V13.1 Antall avlagte doktorgrader per institusjon 2015–24](#)

[V13.2 Antall avlagte doktorgrader per finansieringskilde for statlige og private institusjoner 2015–24](#)

[V13.3 Antall avlagte doktorgrader innenfor IKT per institusjon 2015–24](#)

[V13.4 Antall doktorgradsavtaler innenfor IKT per institusjon 2015–24](#)

[V13.5 Utenlandske statsborgere blant norske doktorander, per opprinnelsesregion 2015–24. Antall og prosent](#)

[V13.6 Avlagte doktorgrader av personer med utenlandsk statsborgerskap, per fagområde 2015–24. Prosentandel.](#)

[V13.7 Andel avlagte doktorgrader av personer med utenlandsk statsborgerskap, per utstedende institusjon 2018–2024. Prosent](#)

[V13.8 Kjønnfordeling blant doktorandene etter fagområde 2015–24. Antall og prosent](#)

[V13.9 Totalt antall stipendiater i kunstnerisk utviklingsarbeid per institusjon og fagområde \(per 31.12.2024\). Antall.](#)

[V13.10 Fullførte kandidater ved program for kunstnerisk utviklingsarbeid, per institusjon 2014–23](#)

[V13.11 Oversikt over antall aktive OFFPHD prosjekter fordelt på gradsgivende institusjon](#)

[V13.12 Nærings – ph.d. –prosjekter per institusjon 2017–23](#)

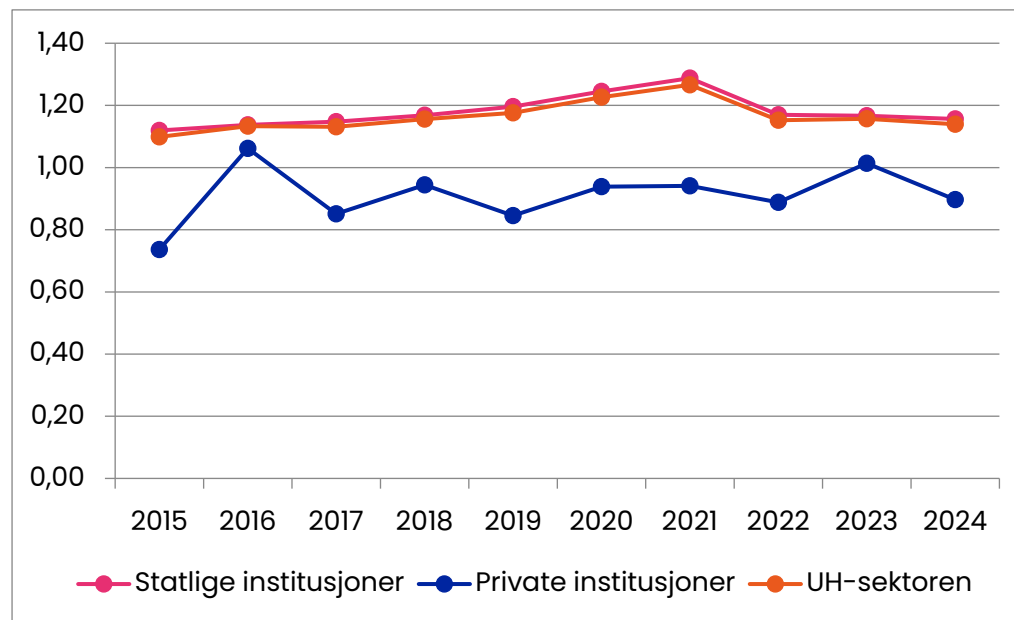
14 Vitenskapelig publisering

Kapittelet viser omfanget av vitenskapelig publisering ved universiteter og høyskoler og hvordan den har endret seg over tid for sektoren samlet og for enkeltinstitusjoner. Måleenheten er publiseringspoeng, som tar hensyn til hvor stor del av en publisering en forfatter har, type publikasjon og hvordan publikasjonen er rangert kvalitetsmessig.

Fra 2025 er ikke lenger antall publiseringspoeng med å påvirke fordelingen av midler mellom institusjonene, men rapportering av vitenskapelig publisering foregår som tidligere. Utvalget som foreslo ny finansieringsordning for universiteter og høyskoler, pekte på at kulturen for vitenskapelig publisering er sterkt innarbeidet og at publisering også framover vil være sentralt for individuell merittering (KD, 2022). Videre vurderte utvalget at gitt Norges høye forskningsproduksjon, ville «et eventuelt noe mindre fokus på kvantitet ikke nødvendigvis være en stor ulempe».

De siste ti årene har tallet på publiseringspoeng per faglig årsverk vært nokså stabilt. Det steg noe fra 2015 fram mot et foreløpig toppår i 2021, mens de siste tre årene har vært omtrent på nivå med årene før covid-19-pandemien (Figur 14.1). Forskjellen mellom høyeste (2021) og laveste år (2015) siste ti år er 15 prosent.

Figur 14.1 Publiseringspoeng per faglig årsverk 2015–24. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

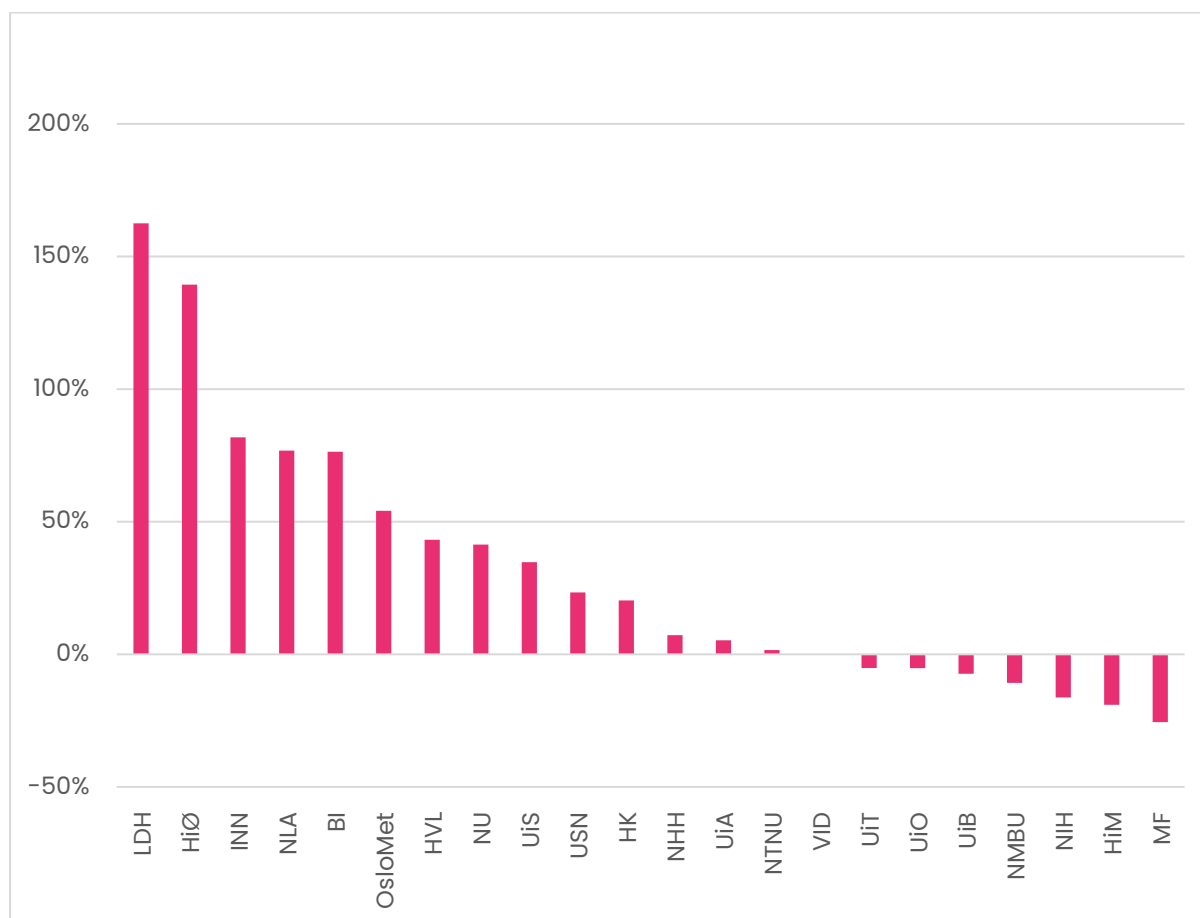
Som for andre forskningsindikatorer er det særlig de forskningstunge breddeinstitusjonene og mindre, spesialiserte institusjoner som har de høyeste verdiene (Figur 14.2). UiS, som ofte plasserer seg relativt nære de eldste universitetene, hadde i 2024 flere publiseringspoeng per faglig årsverk enn både NTNU og NMBU. Forskjellen til NTNU var imidlertid marginal. Blant institusjonene med sterkest vekst i publiseringen siste ti år finner vi både private og statlige høyskoler og nye universiteter (Figur 14.3). Felles for disse er at veksten har kommet fra et lavt utgangspunkt, og de har samlet sett fortsatt relativt lite publisering.

Figur 14.2 Publiseringspoeng per faglig årsverk per institusjon 2024. Antall

Merknad: Institusjoner med minst 0,6 publiseringspoeng per faglig årsverk 2024

Kilde: HK-dir, DBH

Figur 14.3 Endring i publiseringspoeng per faglig årsverk per institusjon 2015–24. Prosent

Merknad: Institusjoner med minst 0,6 publiseringspoeng per faglig årsverk 2024. Institusjoner med sterkest vekst siste ti år hadde relativt lite publisering i utgangspunktet.

Kilde: HK-dir, DBH

Små endringer i åpen publisering

Det finnes i hovedsak fire typer åpen tilgang:

Grønn åpen tilgang: Ved publisering i abonnementsbaserte tidsskrift kan en tidligere fagfellevurdert versjon av artikkelen tilgjengeliggjøres gjennom et vitenarkiv. Dette innebærer oftest en sperrefrist på 6–12 måneder.

Hybrid åpen tilgang: Åpent tilgjengelige enkeltartikler i abonnementsbaserte tidsskrift, som ellers ikke gjør publikasjoner åpent tilgjengelig. Hybrid innebærer som regel en høy publiseringsavgift.

Hybrid avtale: Åpent tilgjengelige enkeltartikler i abonnementsbaserte tidsskrift, men som i motsetning til vanlig hybrid, er publisert innenfor norske publiser-og-les-

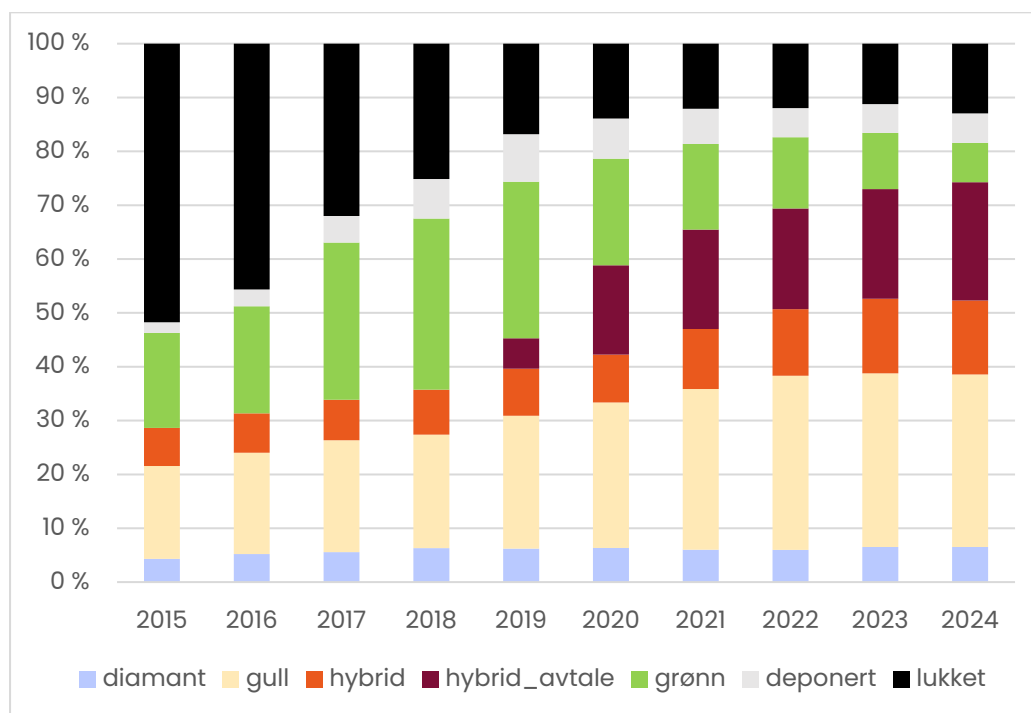
avtaler. Dette er avtaler mellom institusjoner og forlag som regulerer både publisering og lesetilgang til forlagets tidsskriftportefølje.

Gull åpen tilgang: Publisering i tidsskrift og kanaler som i sin helhet er åpent tilgjengelig. Forretningsmodellen til denne typen tidsskrift er oftest basert på en form for publiseringsavgift per artikkel..

Diamant åpen tilgang: Publisering i tilgangsåpne tidsskrift og kanaler uten at det er en publiseringsavgift involvert. Disse er dermed gratis å både lese og publisere i. Diamanttidsskrift finansieres på annet vis enn gjennom tradisjonell forlagsvirksomhet, som for eksempel gjennom støtte fra UH-institusjoner eller som del av profesjonsorganisasjon.

Fra 2015 til 2020 økte omfanget av åpen publisering jevnt. I 2015 var 62 prosent av UH-sektorens publikasjoner i kategorien «lukket», i 2020 var andelen 14 prosent (Figur 14.4). Deretter har andelen lukkede publikasjoner vært temmelig stabil, og i 2024 var den 13 prosent. Det var en økning fra 11 prosent i 2023.

Figur 14.4 Åpen publisering i UH-sektoren 2015–2024. Andel av alle publikasjoner

Merknad: Figuren omfatter alle UH-institusjoner, også Politihøgskolen og Forsvarets høgskole. Datagrunnlaget er hentet fra Cristin og data er kryssjekket mot en rekke datakilder. Avvik kan forekomme. For omtale av kategoriene, se: <https://www.openscience.no>

Kilde: Sikt

Vedleggstabeller:

[V14.1 Publiseringspoeng per faglig årsverk per institusjon 2015–24. Antall og prosentvis endring](#)

[V14.2 Publiseringspoeng per institusjon i 2015–24. Antall og endring siste år](#)

[V14.3 Forfatterandeler på nivå 2, 2015–24. Prosent](#)

[V14.4 Forfatterandeler av kvinner per institusjon 2015–24. Prosent](#)

[V14.5 Artikler med internasjonalt samforfatterskap per UH-institusjon 2015–24. Prosent og antall](#)

[V14.6 Antall publiseringspoeng per museum 2015–24](#)

[V14.7 Museenes andel av universitetenes publiseringspoeng 2015–24. Prosent](#)

[V14.8 Publiseringspoeng per faglig årsverk ved universitetsmuseene 2015–24. Antall og endring i prosent](#)

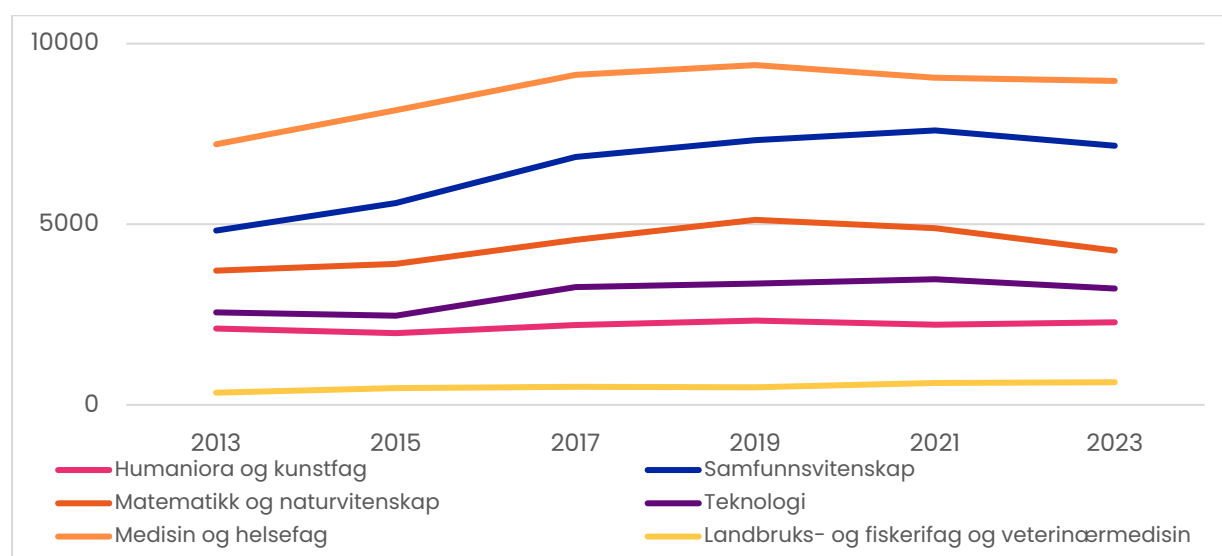
[V14.9 Artikler med åpen tilgang i UH-sektoren, per institusjon 2024. Antall og prosent](#)

15 Forskning og fagområder

Kapittelet presenterer statistikk fra Statistisk sentralbyrå om universiteters og høyskoleers FoU-aktivitet målt ved driftsutgifter og årsverk. Statistikken viser hvordan sektorens FoU er fordelt på fagområder og institusjoner.

I Statistisk sentralbyrås statistikk om driftsutgifter til FoU representerte 2019 et foreløpig toppår målt i prisjusterte verdier. I 2023-kroner sank sektorens samlede driftsutgifter til FoU fra 28,0 milliarder kroner i 2019 til 27,8 milliarder i 2021 og 26,5 milliarder i 2023.²⁰ I hele perioden fra 2013 til 2023 var medisin og helsefag det største fagområdet målt i driftsmidler (Figur 15.1). Ser vi på endringer i perioden, peker samfunnsvitenskap seg ut med sterk vekst. Samfunnsvitenskap har økt sin andel av driftsutgiftene fra 23 til 27 prosent fra 2013 til 2023. Utviklingen reflekterer blant annet at de nye universitetene står for en økende del av sektorens FoU og at deres faglige virksomhet i forholdsvis stor grad grupperes som samfunnsvitenskap (Figur 15.2). For de andre fagområdene er endringene små. I 2013 var driftsutgiftene til samfunnsvitenskap 5 prosentpoeng høyere enn utgiftene til matematikk og naturvitenskap. I 2023 var forskjellen økt til 9 prosentpoeng.

Figur 15.1 Driftsutgifter til FoU i universitets- og høyskolesektoren etter fagområde og år. Millioner kr.

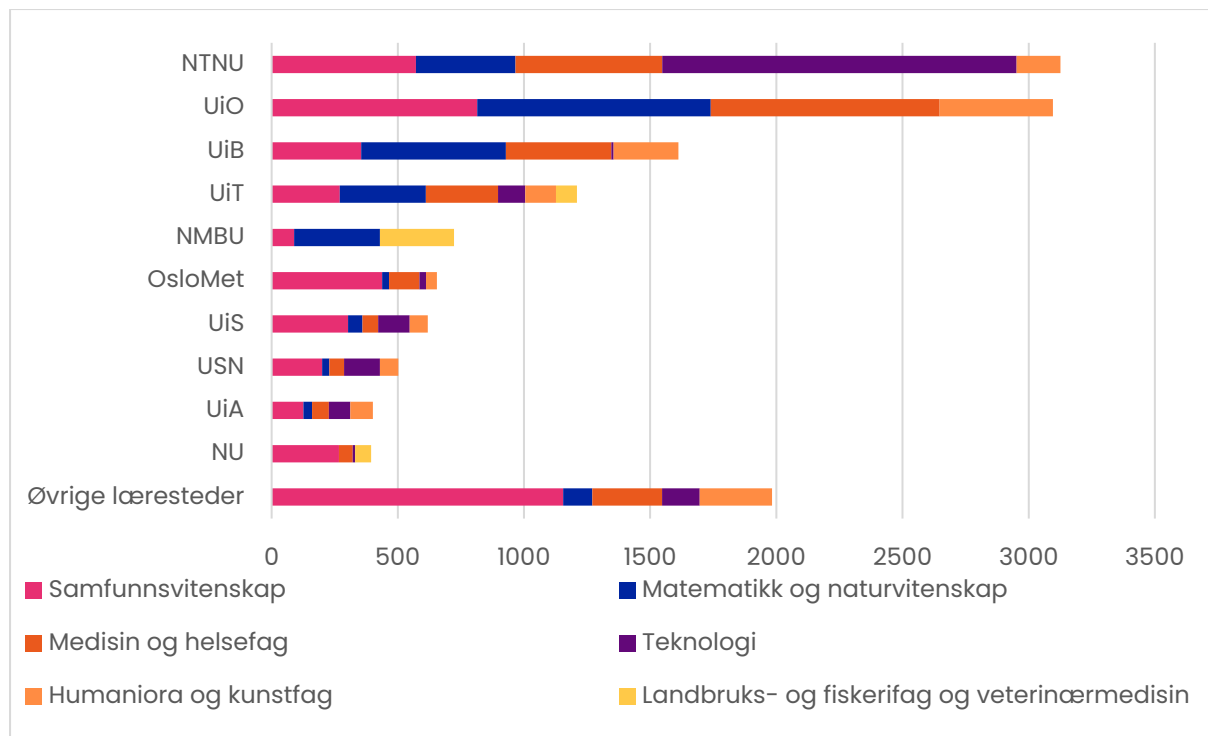
Merknad: Beløp er prisjustert til 2023-verdier ved hjelp av Statistisk sentralbyrås FoU-indeks

Kilde: Statistisk sentralbyrå

²⁰ 2023 er foreløpig sist oppdaterte år. Disse verdiene ble rettet opp i en ny utgave av rapporten 20.05.2025

Det er høy grad av arbeidsdeling i sektoren med tanke på både omfanget av FoU og institusjonenes faglige profil i FoU-virksomhet (Figur 15.2). NTNU har en helt egen profil med sitt tyngdepunkt på teknologi. Ved UiB og UiO, og i stor grad også ved UiT har FoU breddeuniversitetets preg ved at samfunnsvitenskap, matematikk og naturvitenskap utgjør omtrent like store deler, mens humaniora og kunsthøgskolen har en noe mindre plass. For de nyere universitetene er FoU-statistikken som nevnt mer preget av samfunnsvitenskap. Med unntak for OsloMet, som har flere samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter, har de nye universitetene en innbyrdes nokså lik fordeling mellom fagområder i FoU.

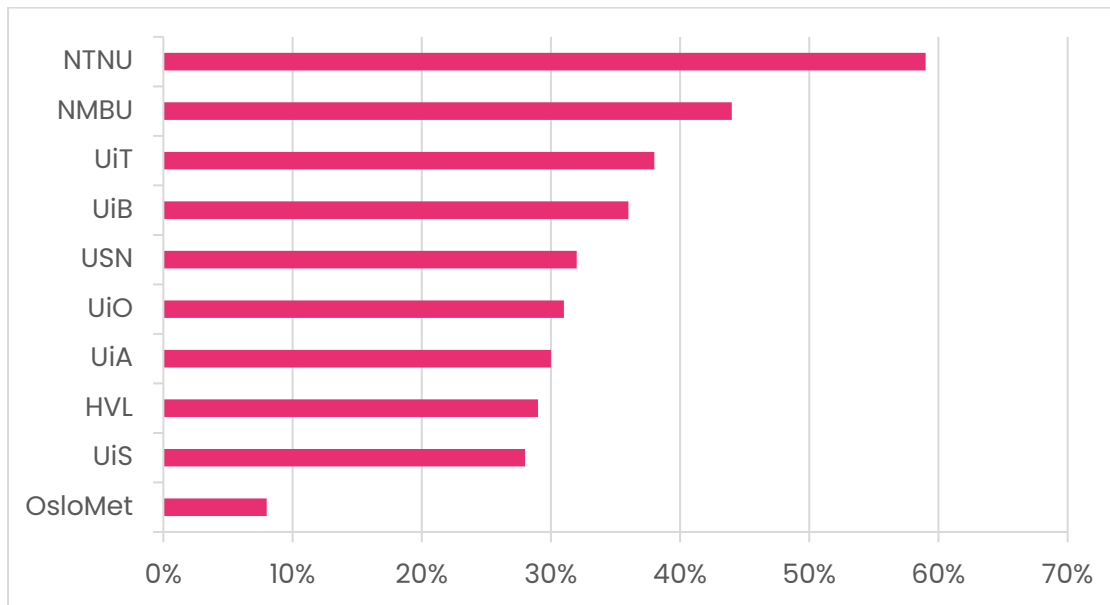
Figur 15.2 FoU-årsverk per fagområde 2023, per institusjon. Antall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

«MNT» er en samlebetegnelse for fagområdene «matematikk og naturvitenskap og teknologi». Samlet var om lag en tredel av alle FoU-årsverk i sektoren knyttet til MNT-fag i 2023. Ved NTNU var andelen omtrent 60 prosent, mens de fleste av institusjonene i Figur 15.3 hadde en MNT-andel på litt over eller under 30 prosent.

Figur 15.3 Forskningsinnsats i MNT-fag i 2023. Andel av samlet FoU

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vedleggstabeller:

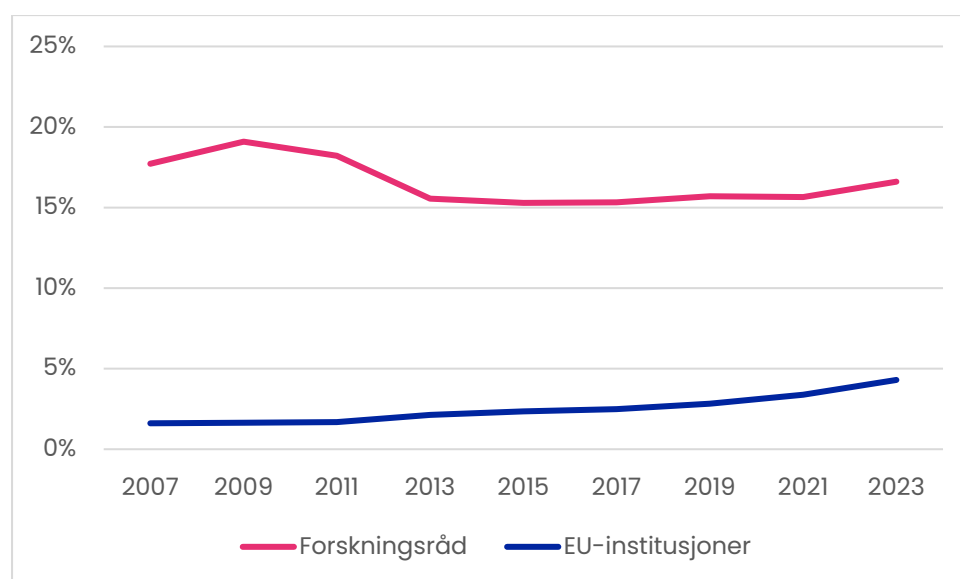
[V15.1 Andel forskningsinnsats i MNT-fag, per institusjon 2011–2023 \(oddetallsår\). Prosent](#)

16 Finansiering fra Forskningsrådet og Horisont Europa

Kapitlet viser institusjonenes omfang av finansiering fra Norges forskningsråd og EU.²¹ Statistikken her er basert på institusjonenes regnskaper, hvor tildelinger fra Forskningsrådet og EU framgår som periodiserte inntekter over tid. For den delen av statistikken som her hentet fra Statistisk sentralbyrås FoU-statistikk er 2023 siste oppdaterte år.

Statistisk sentralbyrås statistikk for 2023 viser institusjonenes driftsutgifter til FoU fordelt på ulike kilder. Ser vi hele sektoren under ett, stod Forskningsrådet for 17 prosent av driftsutgiftene til FoU, mens finansiering fra EU utgjorde 4 prosent (Figur 16.1). Dette representerte henholdsvis 4,4 og 1,1 milliarder kroner. Figuren viser at Forskningsrådets andel har vært stabil siden 2013, mens andelen EU-finansiering øker.

Figur 16.1 Driftsutgifter til FoU i universitets- og høyskolesektoren. Andel finansiering fra Forskningsrådet og EU

Merknad: Periodiserte inntekter i institusjonenes regnskap, hentet fra note 1 i regnskapet

Kilde: Statistisk sentralbyrå

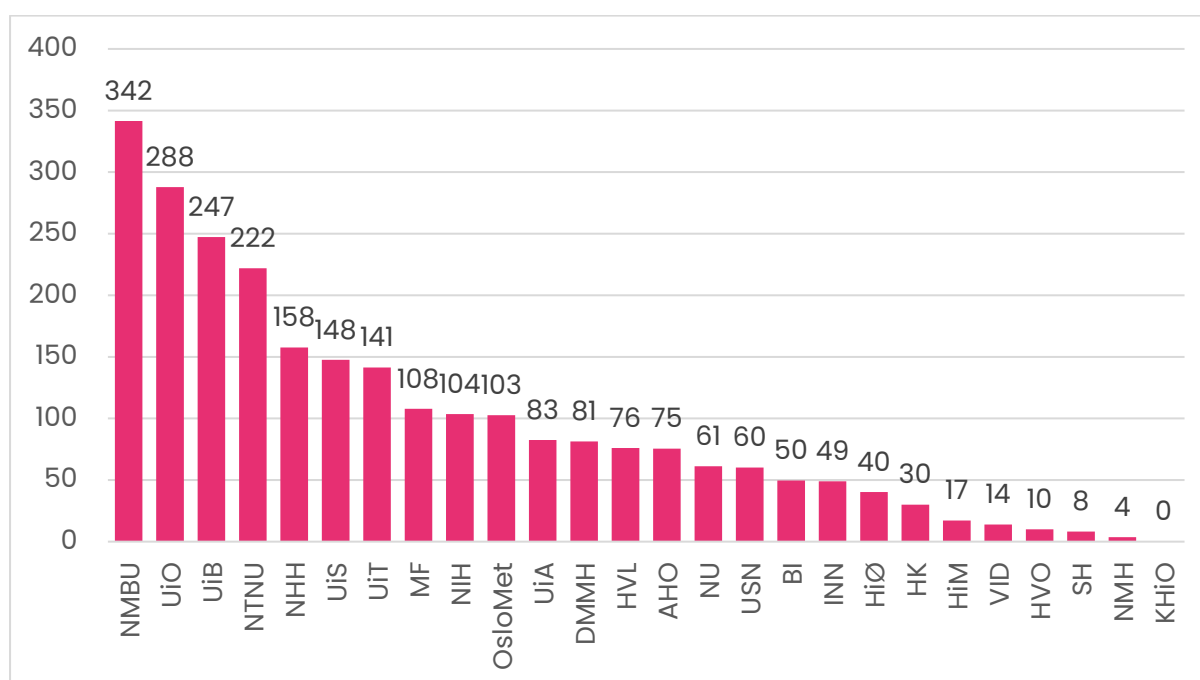
Forskningsrådet: De fire største mottar nesten 70 prosent

Det er store forskjeller mellom institusjonene i hvor mye finansiering de mottar fra de to konkurransearenaene. Figur 16.2 viser institusjonenes periodiserte inntekter fra Forskningsrådet per faglige årsverk. Fire historisk forskningstunge institusjoner, NMBU, UiO, NTNU og UiB skiller seg ut med forholdsvis høye inntekter, mens NHH, UiS og UiT

²¹ EU tildeler støtte også til utviklings- og samarbeidsprosjekter om utdanning. Dette er omtalt i kapittel 9

utgjør et midtsjikt. For små institusjoner og institusjoner med relativt lave inntekter fra eksterne finansieringskilder, kan tallene variere mye over tid. Da kan det være vanskelig å peke på trender. Noen peker seg likevel litt ut. Blant de statlige har UiS de siste tre årene hatt en nokså markant økning, mens HiØ har klatret oppover fra et lavt utgangspunkt i 2015. HiØ ligger dermed omtrent på nivå med landets nyeste universitet, INN, som har hatt en svakere utvikling enn sammenliknbare institusjoner siste ti år.

Figur 16.2 Inntekter fra Forskningsrådet og regionale forskningsfond per faglig årsverk 2024. 1000 kr

Merknad: Inkluderer NFR- og RFF-midler, hentet fra note 1 i regnskapet. Faglig årsverk, se https://dbh.hkdir.no/dbh-old/dokumentasjon/stillingstype.action?stil_id=1.

Kilde: HK-dir/DBH

Forskjellen mellom institusjonene blir mindre når vi ser på hva andelen finansiering fra Forskningsrådet utgjør av all FoU-virksomhet ved institusjonene (Figur 16.3).

Rekkefølgen mellom institusjonene forblir imidlertid omtrent den samme. Igjen danner NMBU, UiO, NTNU og UiB en klynge av institusjoner, her sammen med UiS. De fire første stod i 2023 til sammen for 68 prosent av sektorens FoU finansiert av Forskningsrådet. Det var en nedgang fra 75 prosent i 2013.

Figur 16.3 Andel av samlede driftsmidler til FoU finansiert av Forskningsrådet, per institusjon. 2023. Prosent

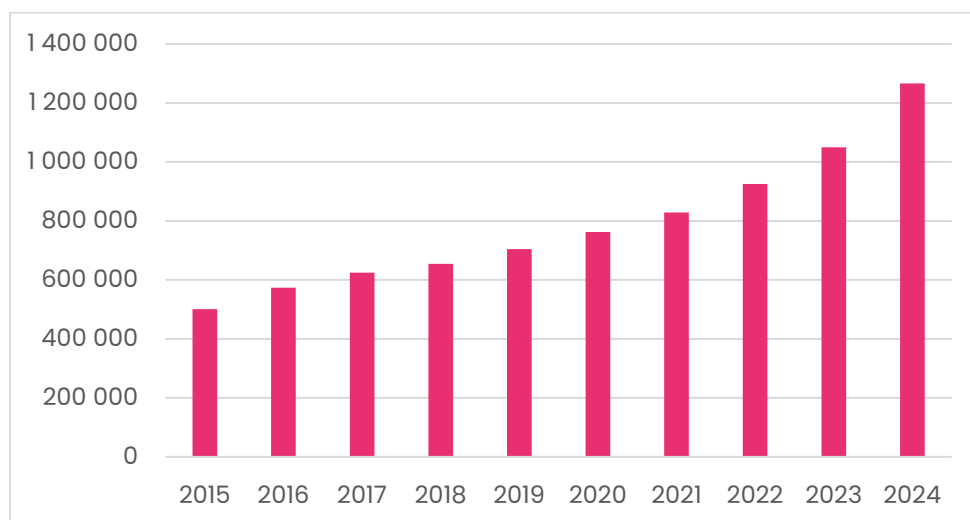
Merknad: Periodiserte inntekter fra institusjonenes regnskap. 2023 er foreløpig sist oppdaterte år

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Økte inntekter fra Horisont Europa

Omfanget av forskningsmidler universiteter og høyskoler mottar fra EU gjennom Horisont Europa, har økt betydelig de siste årene (Figur 16.4). Prisjustert til 2024-verdier er omfanget omtrent doblet siden 2018.

Figur 16.4 Forskningsmidler fra EU 2015–24. 1000 kr. Justert til 2024-kroner etter konsumprisindeks

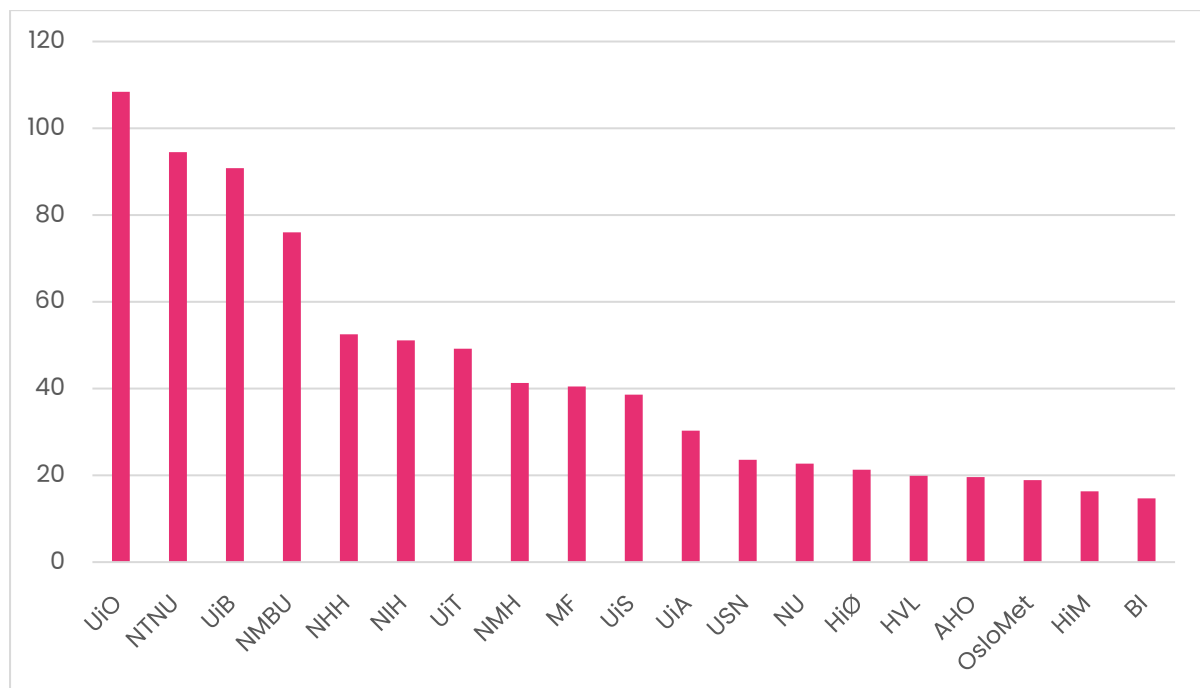
Merknad: Periodiserte inntekter fra institusjonenes regnskap

Kilde: HK-dir, DBH

De fire institusjonene med høyest EU-tildeling per faglig årsverk er UiO, NTNU, UiB og NMBU med mellom 110 000 og 75 000 kroner i 2024 (Figur 16.5). I motsatt ende av skalaen har flere høyskoler og nyere universiteter om lag 20 000 kroner fra EU-finansiering per faglig årsverk, mens flere spesialiserte institusjoner inntar en mellomposisjon.

For de fire institusjonene med mest EU-finansiering utgjør inntektene mellom 5 og 8 prosent av FoU-utgiftene (Figur 16.6). For øvrige institusjoner er andelen mellom 1 og 3 prosent.

Figur 16.5 Inntekter fra EU per faglig årsverk, 2024. 1000 kr.

Merknad: Hentet fra note 1 i regnskapet. Faglig årsverk, se https://dbh.hkdir.no/dbh-old/dokumentasjon/stillingstype.action?stil_id=1.

Kilde: HK-dir/DBH

Figur 16.6 Andel av samlede driftsutgifter til FoU finansiert av EU 2023 per institusjon. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Forskningsrådets vurdering av UH-sektorens deltakelse i Horisont Europa

Det finnes foreløpig kun to år med komplette resultater for Horisont Europa, 2022 og 2023. 2021 var et oppstartsår, mens tallene for 2024 ikke er komplette per oktober 2024. Resultatene fra Horisont Europa sammenlignes derfor best med de samlede resultatene i Horisont 2020, og ikke fra år til år i Horisont Europa.

Returandelen er det beste målet på hvor konkurransedyktig sektoren er, og viser hvor stor andel av de utlyste midlene sektoren har mottatt. Returandelen ligger så langt på 1,05 prosent samlet sett, og har hatt en solid økning fra Horisont 2020 (0,70 prosent). Økningen ligger i søyle 1 (Fremragende forskning), som står for 60 prosent av midlene tildelt universiteter og høyskoler. Både i Det europeiske forskningsrådet (ERC), Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) og Europeisk forskningsinfrastruktur har returandelen til UoH-sektoren økt betraktelig. Norsk returandel i ERC har aldri vært høyere enn det den var i oktober 2024, og de fleste universiteter og høyskoler har hatt økning.

Økt deltakelse i Horisont Europa av norske universiteter og høyskoler kommer til uttrykk i både flere søknader og deltakelse i prosjekter. Det er ikke uventet at den økte søknadsmengden fører til noe nedgang i innvilgelsesraten sammenliknet med Horisont 2020. Det gjelder særlig for MSCA. Tendensen gjelder likevel også andre deler av Horisont Europa.

En del av resultatene kan være påvirket av at Storbritannia ble assosiert til Horisont Europa først fra 2024, og Sveits (etter planen) i 2025. Disse to landene har derfor hatt en markant lavere deltakelse i første halvdel av Horisont Europa, enn hva de hadde i Horisont 2020. Storbritannia var blant de landene med aller flest deltakelser totalt i Horisont 2020, og det landet med aller flest deltakelser både i ERC og MSCA. Sveits kom også høyt opp på listen blant landene med flest deltakelser.

Høyskolenes andel av alle midlene som har gått til UoH-sektoren har økt fra 3 prosent i Horisont 2020 til 5 prosent så langt i Horisont Europa. Relativt sett har høyskolene hatt en større økning i både deltakelser og tildelte midler enn universitetene i Horisont Europa.

Nedenfor finnes lenker til statistikk om deltakelsen i Horisont 2020.

Vedleggstabeller:

[V16.1 Tildeling fra Forskningsrådet per faglig årsverk 2015–24. 1000 kr og endring i prosent](#)

[V16.2 Tildeling fra EU per faglig årsverk 2015–24. 1000 kr og endring i prosent](#)

[V16.3 Forskningsrådets tildeling til UH-sektoren per hovedvirkemiddel 2019–24. 1000 kr](#)

[V16.4 Norske returandeler i innstilte søknader til Horisont Europa per program og mottaker, per 2024*. Prosent.](#)

[V16.5 Norske institusjoners søknader og inngåtte kontrakter, hele Horisont Europa og f.o.m. 1.7.2023. Antall, suksessrate og støttesum](#)

[V16.6 Fordeling av deltakelser og innvilget støtte på programmer i signerte kontrakter, hele Horisont Europa og f.o.m. 1.7.2023, per universitet*](#)

[V16.7 Fordeling av deltakelser og mill. euro på programmer i signerte kontrakter, hele Horisont Europa og f.o.m. 1.7.2023, per høyskole](#)

[V16.8 Resultater i signerte kontrakter per institusjon i UH-sektoren per kontraktsigneringsår, Horisont Europa*. Antall og innvilget støtte i mill. Euro](#)

17 Finansiering av UH-sektoren

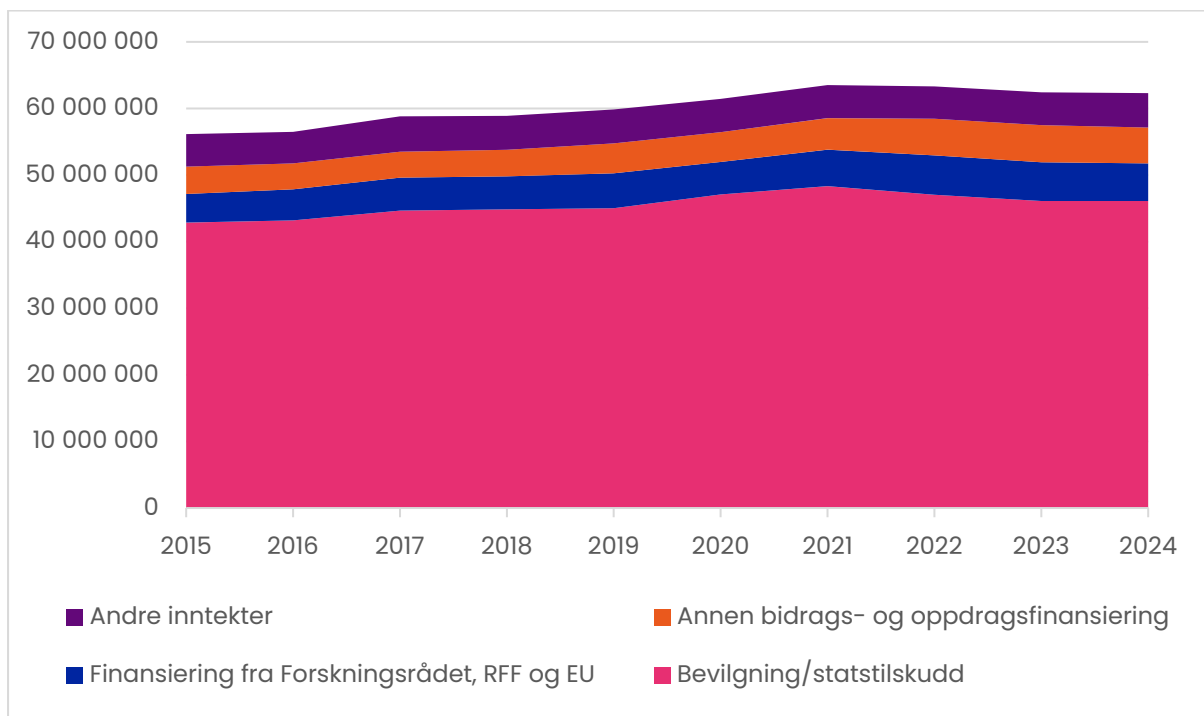
Kapittelet viser statistikk om finansieringen av universiteter og høyskoler, omfanget og hvordan den er fordelt på ulike kilder.

Svakt synkende inntekter for tredje år på rad

Fra 2015 til 2021 vokste universitetenes og høyskolenes inntekter sammenhengende, også i prisjusterte beløp. I hvert av de tre siste årene siden 2021 har inntektene vært svakt synkende målt i prisjusterte verdier. I 2024 var inntektene omtrent som i 2023, nærmere bestemt 0,2 prosent lavere (Figur 17.1). Statstilskuddet i 2024 var nesten uendret fra 2023 i prisjusterte beløp, og som i 2023 utgjorde det 74 prosent av alle sektorens inntekter. For statlige institusjoner samlet var andelen 77 prosent og for private 43 prosent. Den samlede finansieringen fra EU, Norges forskningsråd og de regionale forskningsfondene sank noe fra 2023 til 2024. Det samme gjorde annen bidrags- og oppdragsfinansiering.

Fordelingen på inntektskilder varierer mellom institusjonene. For UiB, NTNU, NMBU og UiO utgjør finansiering fra Forskningsrådet mellom 9 og 12 prosent av inntektene²² (se også kapittel 17). De statlige høyskolene og de fleste nyere universitetene henter mellom 1 og 3 prosent av inntektene fra Forskningsrådet, mens UiT og UiS er i en mellomposisjon med henholdsvis 6 og 7 prosent. Mønsteret er det samme for finansiering fra EU, men prosentandelene er lavere. UiO og NTNU ligger høyest med 4 prosent av sine inntekter fra EU, mens de fleste statlige høyskoler og nyere universiteter har inntil 1 prosent av inntektene derfra. Se lenker til vedleggstabeller under for mer detaljert statistikk.

²² Se også kapittel 16 om ekstern forskningsfinansiering som andel av FoU-utgifter og per faglig årsverk

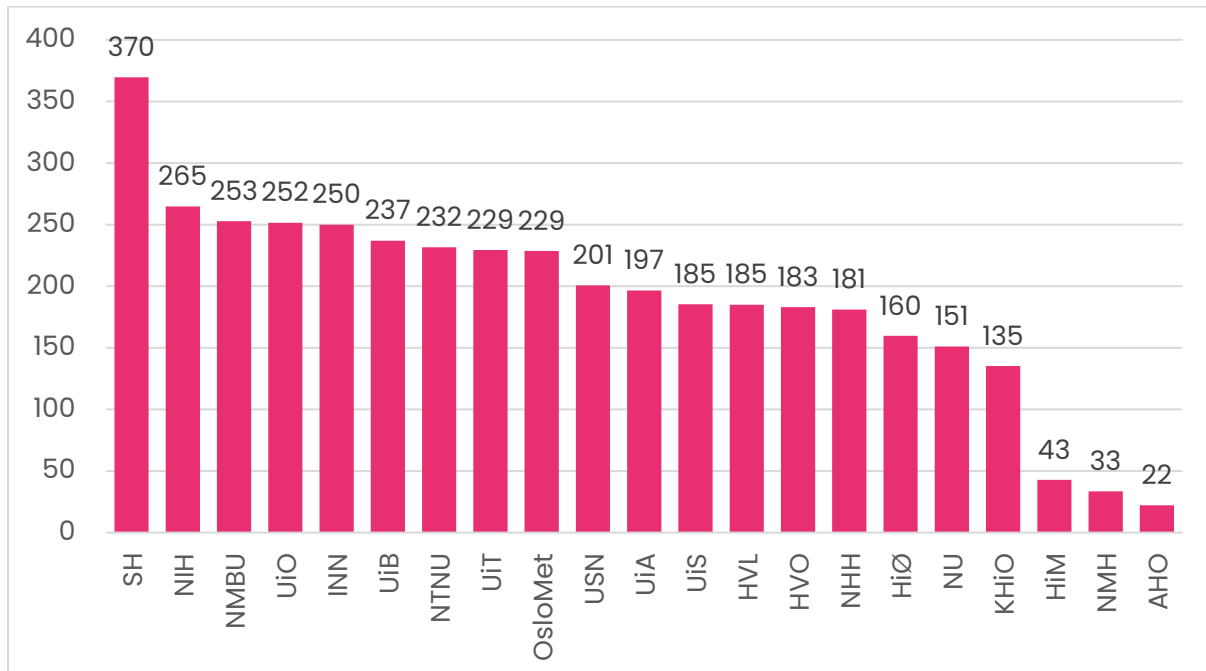
Figur 17.1 Finansielle ressurser universiteter og høyskoler 2015–24. 1000 kr (justert til 2024-kroner)

Kilde: HK-dir/DBH

Andre BOA-inntekter

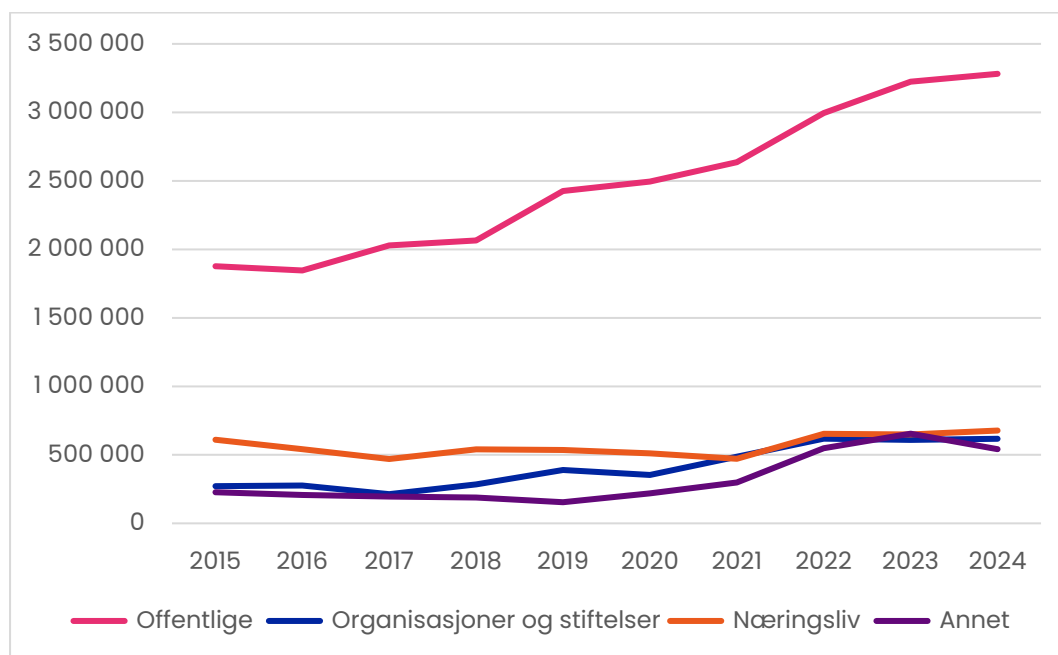
Posten «andre BOA-inntekter» består av bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet utenom Forskningsrådet, regionale forskningsfond og EU. Inntektene deles inn etter om finansieringskilden er næringsliv, organisasjoner og stiftelser, offentlige eller andre. Det er mindre forskjeller mellom institusjonene i hvor stor andel slike inntekter utgjør av de samlede inntektene deres. For statlige institusjoner og sektoren samlet er andelen 9 prosent, mens den er 5 prosent for private. De fleste statlige institusjonene ligger nær andelen for sektoren som helhet. Høyest andel har INN og SH med 11 og 12 prosent, mens HIM skiller seg ut blant ikke-spesialiserte institusjoner med 2 prosent. Ser vi på de statlige institusjonene enkeltvis, er det relativt små endringer de siste ti årene i den relative betydningen av andre BOA-inntekter.

Figur 17.2 Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk 2024, statlige institusjoner. 1000 kr

Kilde: HK-dir/DBH

Offentlige finansieringskilder stod i 2024 for om lag to tredeler av institusjonenes inntekter fra andre BOA. Andelen har vært omtrent den samme siste ti år. Den tydeligste endringen i den perioden er at næringslivets andel har sunket, men de siste tre årene har den vært relativt stabil, med i underkant av 15 prosent (Figur 17.3).

Figur 17.3 Andre BOA-inntekter 2015–24 fordelt på kilde. Statlige institusjoner (nominelle beløp)

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V17.1 Andre bidrags- og oppdragsfinansierte inntekter per faglig årsverk 2015–24. 1000 kr](#)

[V17.2 Andre BOA-inntekter, fordeling per kilde. Statlige institusjoner. 2015–24](#)

[V17.3 Andre BOA-inntekter, statlige institusjoner 2015–24. 1000 kr og prosent](#)

[V17.4 Finansielle ressurser universiteter og høyskoler 2015–24, 1000 kr og prosent](#)

[V17.5 Studie- og eksamensavgifter per student, private institusjoner 2015–24. 1000 kr](#)

[V17.6 Studie- og eksamensavgifter private institusjoner totalt i 1000 kr og som prosentandel av totale driftsinntekter 2021–24](#)

[V17.7 Samlede investeringer, husleie og andre driftskostnader statlige institusjoner 2021–24. I 1000 kr og andel av totale driftsinntekter i prosent](#)

[V17.8 Avsetninger statlige institusjoner 2016–24, i 1000 kr og i prosent av bevilgning](#)

[V17.9 Avsetninger til andre formål og investeringer fra KD 2024. 1000 kr og prosent](#)

[V17.10 Virksomhetskapi tal i prosent av bevilgning 2015–24, årsresultat for 2024 i 1000 kr og resultatgrad. Statlige institusjoner](#)

[V17.11 Totalkapital, egenkapital og årsresultat private høyskoler 2015–24. 1000 kr og prosent](#)

[V17.12 Fire økonomiske indikatorer 2024. Private høyskoler](#)

[V17.13 Totalkapital per statlig institusjon 2016–24. 1000 kr](#)

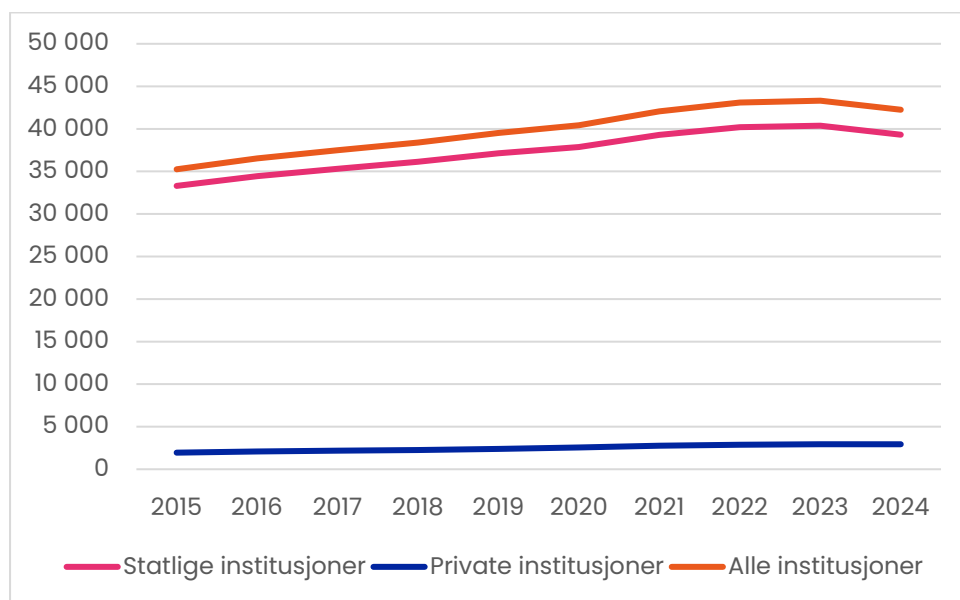
18 Årsverk, stillingstyper og kompetanseprofil

Her vises statistikk om ansatte ved universiteter og høyskoler, primært i form av årsverk. Vi ser på utviklingen i antall årsverk totalt og hvordan de er fordelt på stillingstyper og kompetansenivå.

Færre årsverk

En langvarig vekst i antall utførte årsverk ved universiteter og høyskoler stoppet opp i 2023 og snudde til nedgang i 2024. Statlige institusjoner hadde en nedgang på 2,6 prosent i antall årsverk, mens antallet for de private var omtrent uendret fra året før (Figur 18.1).

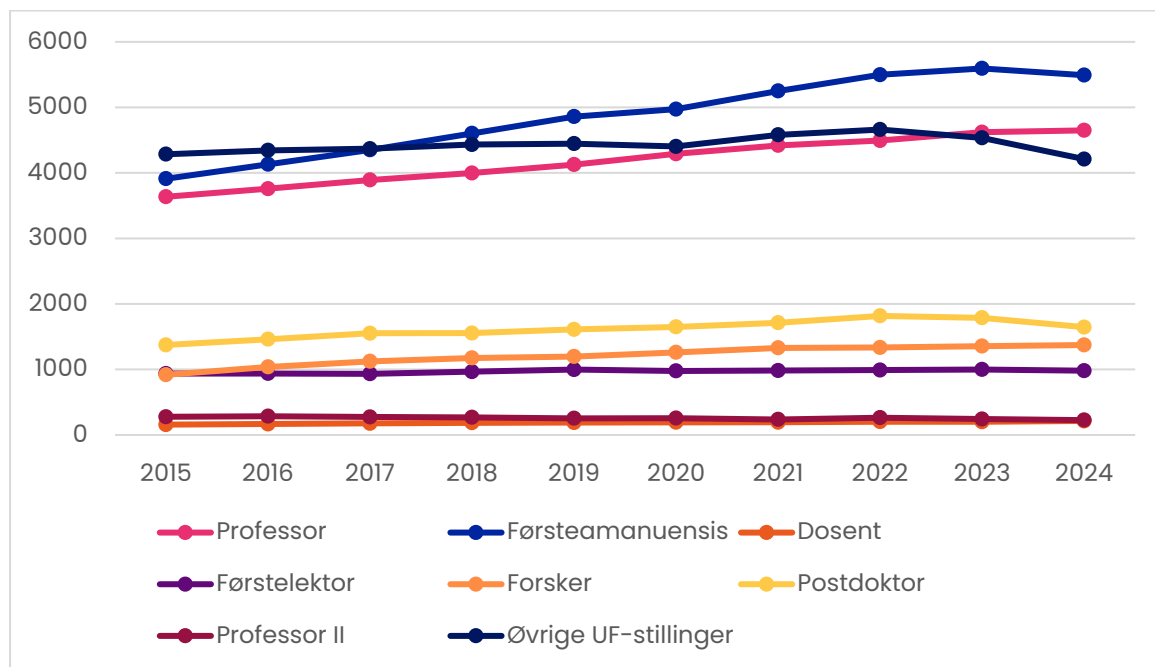
Figur 18.1 Årsverk totalt i alle stillinger per institusjon 2015–24. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

Antall årsverk i professorstilling økte i 2024, mens antall årsverk som førsteamanuensis sank med noe under to prosent (Figur 18.2). Her er sammenhengen trolig både opprykk til professorstillinger og færre utlysninger av førsteamanuensisstillinger. Nedgangen var størst for stillingskategorien postdoktor og «øvrige undervisnings- og forskerstillinger»²³ med en reduksjon på henholdsvis 8 og 7 prosent fra 2023. Dette er trolig også med å forklare nedgangen i midlertidighet som omtales i kapittel 21.

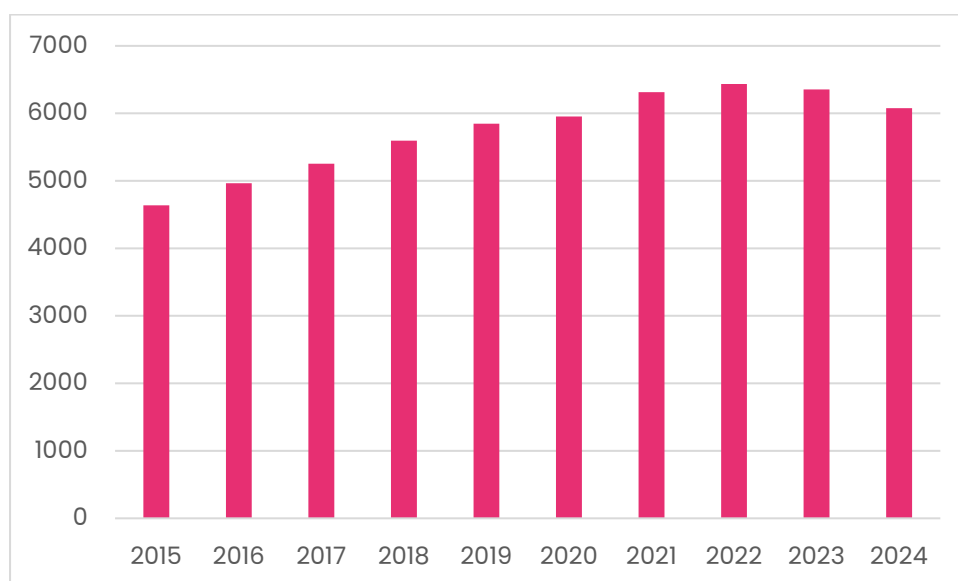
²³ Stillinger uten krav til førstestillingskompetanse.

Figur 18.2 Faglig ansatte fordelt på stillinger 2015–24. Antall årsverk

Merknad: Faglige stillinger omfatter undervisnings- og forskerstillinger, samt postdoktor og professor II. Stipendiater regnes ikke med.

Kilde: HK-dir/DBH

Også tallet på årsverk i stipendiatstillinger falt i 2024, som året før (Figur 18.3). Nedgangen de siste to årene følger en periode med kraftig vekst. Fra 2015 til det foreløpige toppåret 2022 økte antall stipendiatårsverk med nesten 40 prosent. Vi har ikke gjort noen nærmere analyse av nedgangen i stipendiatstillinger, men det kan henge sammen med at øremerking av stipendiatstillinger har bortfalt.

Figur 18.3 Antall årsverk i stipendiatstilling 2015–24

Kilde: HK-dir/DBH

Vekst i førstestillingskompetanse for private

Førstestillingene i sektoren omfatter professor, dosent, førsteamanuensis og førstelektor. «Personer med førstestillingskompetanse» referer til de ansatte i disse fire stillingene samt personer ansatt i postdoktor- eller i forskerstillinger.²⁴ Andel førstestillinger (de fire toppstillingene) ved de statlige institusjonene har gått opp fra 57,9 prosent i 2015 til 61,3 prosent i 2024. Tilsvarende utvikling ved de private institusjonene er fra 52,3 prosent til 64,5 prosent.

Figur 18.4 viser hvor stor andel av de faglige årsverkene i 2024 som var knyttet til stillinger som krever førstestillingskompetanse. Andelen varierer en del mellom institusjonene. Aller høyest andel årsverk med førstestillingskompetanse har NHH, som i likhet med UiO, UiB og NMBU har en andel på over 90 prosent. Lavest andel førstestillingskompetanse, med om lag 60 prosent, finner vi hos noen private institusjoner og statlige høyskoler.

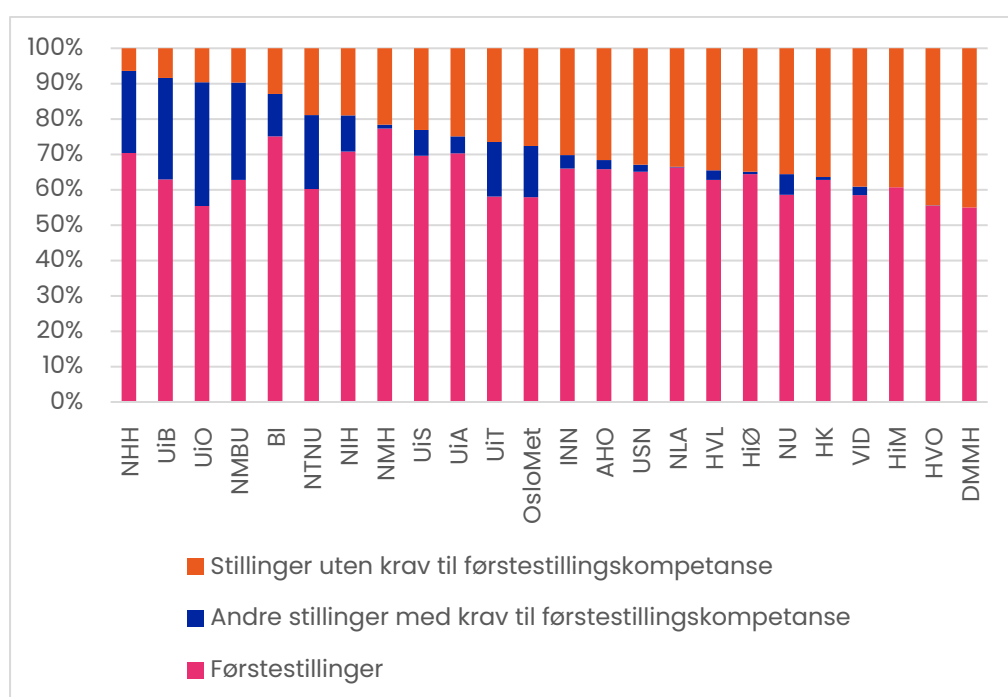
For sektoren samlet økte andelen årsverk med førstestillingskompetanse i 2024 som i årene før. Mest økte den blant de private, med nesten 5 prosent. Dermed ble forskjellen mellom statlig og privat sektor i omfanget av førstestillingskompetanse ytterligere redusert i 2024 til 69 mot 78 prosent. Endringene for private institusjoner samlet var i høy grad påvirket av utviklingen ved HK. Denne institusjonen alene stod

²⁴ De fleste, men ikke alle forskerstillinger krever doktorgradskompetanse.

for 60 prosent av økningen i antall årsverk med førstestillingskompetanse blant de private institusjonene i 2024.

For flertallet av institusjoner er stillinger med krav til førstestillingskompetanse langt på vei identisk med førstestillingene. De mest forskningstunge institusjonene som UiO, UiB, NMBU og NTNU har imidlertid også en betydelig andel årsverk i andre stillinger enn førstestillingene, i postdoktor- og forskerstillinger. Dette gjelder også de spesialiserte institusjonene NHH og BI.

Figur 18.4 Årsverk i faglige stillinger fordelt på kompetansenivå 2024. Andel av faglige årsverk

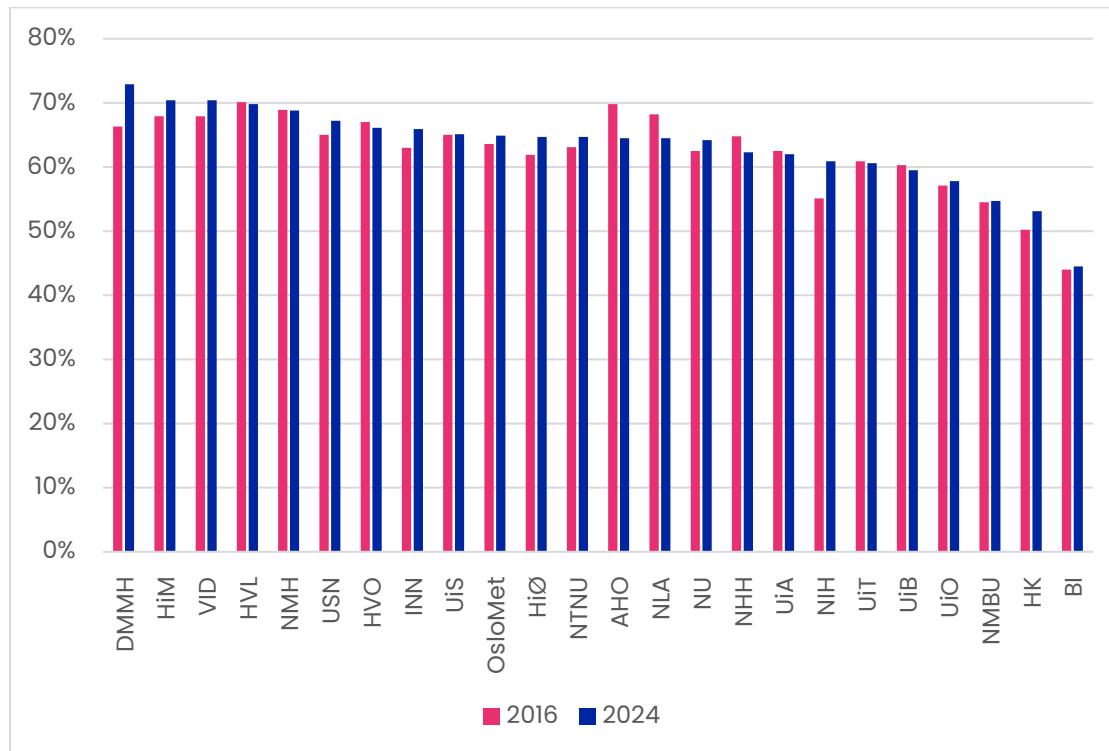
Kilde: HK-dir/DBH

Faglige og andre årsverk

Faglige årsverk utgjorde 62,3 prosent av alle årsverk ved universiteter og høyskoler i 2024. Det var ett prosentpoeng nedgang fra 2021. Ved noen institusjoner har andelen faglige årsverk økt svakt i samme periode, men det er vanskelig å se noe tydelig mønster. Nesten alle de statlige institusjonene hadde i 2024 en andel faglige årsverk på mellom 60 og 70 prosent (Figur 18.5). De forskningstunge universitetene med vekt på disiplinstudier har gjennomgående noe lavere andel faglige årsverk enn høyskoler og nye universiteter. De førstnevnte har en større faglig bredde med flere fakulteter og institutter, de har store kull av doktorgradskandidater og de har betydelig mer ekstern finansiering, internasjonalt forskningssamarbeid og utveksling. Dette er faktorer som kan stille relativt høyere krav til administrasjon. På den annen side er flere høyskoler

og nye universiteter flercampusinstitusjoner, noe som kan være mer administrativt krevende enn det å ha en samlet campus.

Figur 18.5 Årsverk i faglige stillinger som andel av totalt antall årsverk per institusjon 2016 og 2024. Institusjoner med minst 100 årsverk totalt

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V18.1 Årsverk i ulike faglige stillinger 2015–24. Antall og prosent](#)

[V18.2 Førstestillinger \(de fire toppstillingene\) per institusjon 2015–24. Andel og antall](#)

[V18.3 Årsverk med førstestillingskompetanse per institusjon 2015–24. Andel og antall](#)

[V18.4 Antall årsverk totalt i alle stillinger per institusjon 2015–24](#)

[V18.5 Antall årsverk i faglige stillinger og andel av totalt antall årsverk per institusjon 2021–24](#)

[V18.6 Antall årsverk i adm. stillinger og andel av totalt antall årsverk per institusjon 2021–24](#)

[V18.7 Antall årsverk i øvrige stillinger og andel av totalt antall årsverk per institusjon 2021–24](#)

[V18.8 Forholdstall årsverk i faglige stillinger og i administrative stillinger 2015–24](#)

[V18.9 Aldersfordeling professorer per institusjon, 2021 og 2024. Antall årsverk og andel](#)

[V18.10 Årsverk i bistillinger per institusjon 2015–24. Antall og endring siste år](#)

[V18.11 Årsverk totalt, universitetsmuseene 2015–24. Antall](#)

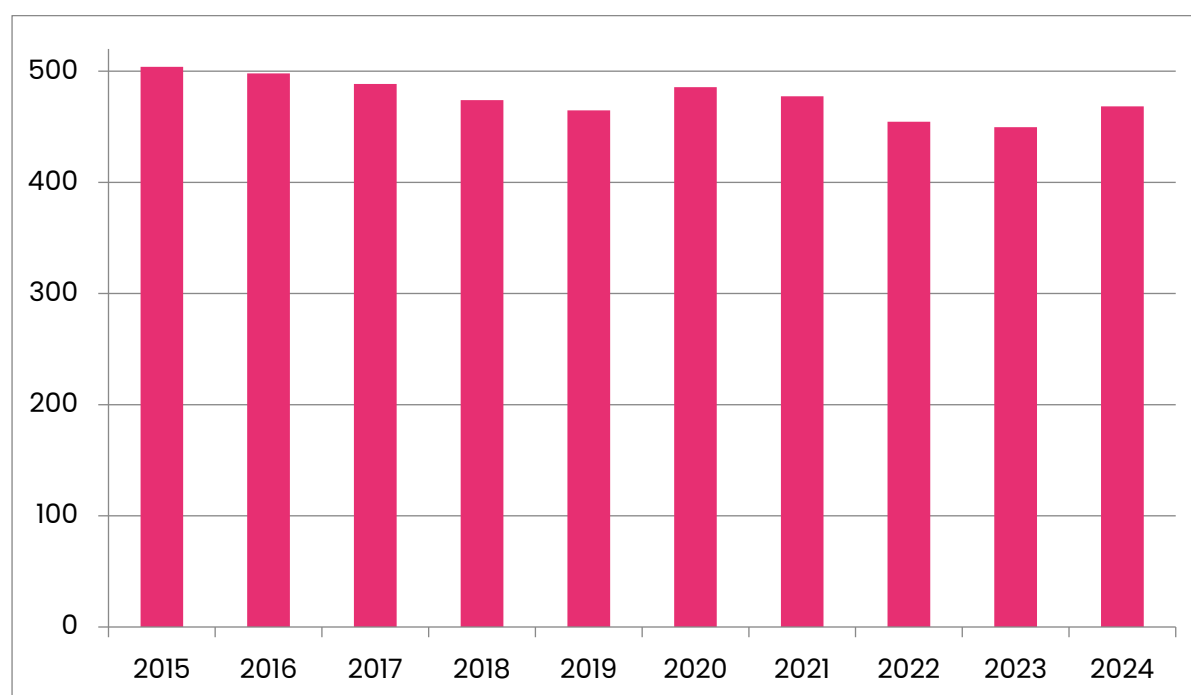
[V18.12 Årsverk faglige stillinger, universitetsmuseene 2015–24. Antall](#)

19 Studiepoeng per faglig årsverk

Her presenteres statistikk om omfanget av studiepoeng som oppnås fordelt på faglige årsverk ved institusjonene. Vi viser endring over tid for sektoren samlet, tall for siste år på institusjonsnivå og endringer per institusjon siste ti år.

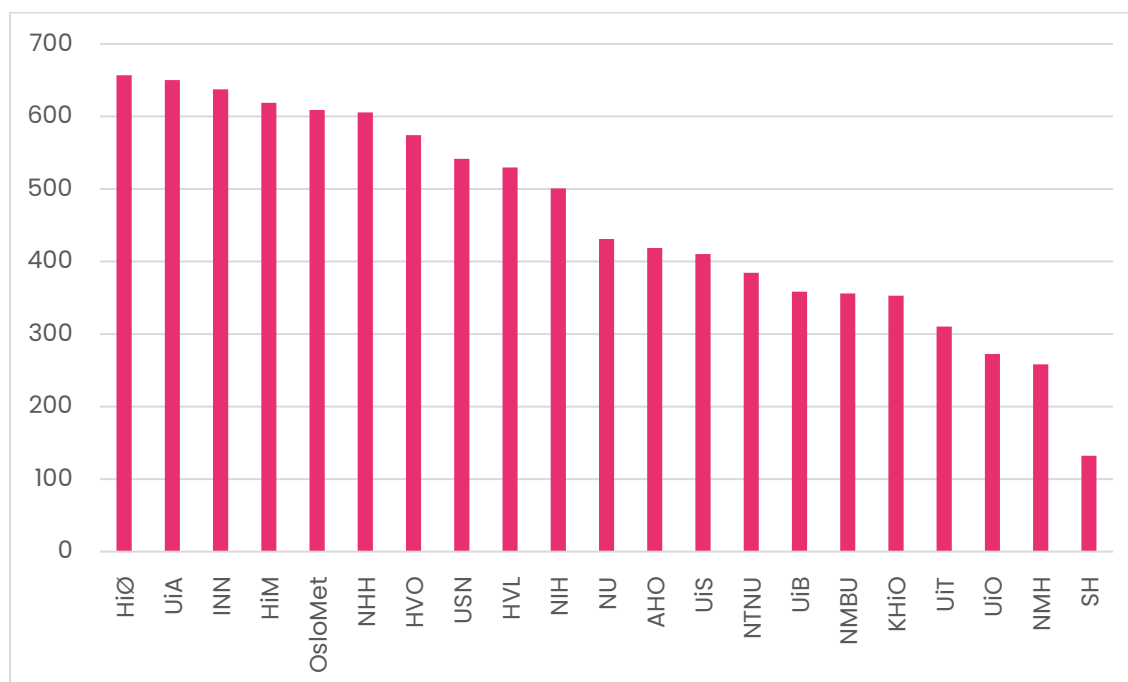
Med unntak for pandemiårene viser studiepoeng per faglig årsverk en svakt synkende tendens for perioden 2015–2023 (Figur 19.1). I 2024, derimot, var dette forholdstallet omtrent det samme som i 2019. Det må ses i sammenheng med at antall faglige årsverk i sektoren sank (se kapittel 0) samtidig som antall studenter og dermed også antall studiepoeng var høyere enn året før (se kapittel 4).

Figur 19.1 Studiepoeng per faglig årsverk 2015–24. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

Det er store forskjeller mellom institusjonene i antallet studiepoeng per faglig årsverk. Blant statlige institusjoner med et bredt studietilbud varierer antallet fra mellom 600 og 650 ved HiM, INN, UiA og HiØ, til under halvparten, om lag 270 ved UiO (Figur 19.2). Institusjoner med mye profesjonsutdanninger har gjennomgående høyere antall studiepoeng per faglig årsverk enn institusjoner med vekt på disiplinutdanninger, mange mindre studietilbud og mer forskning. Skillelinjene mellom institusjonene er i hovedsak de samme som vi finner igjen for en lang rekke andre indikatorer.

Figur 19.2 Studiepoeng per faglig årsverk, per institusjon 2024. Statlige institusjoner. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

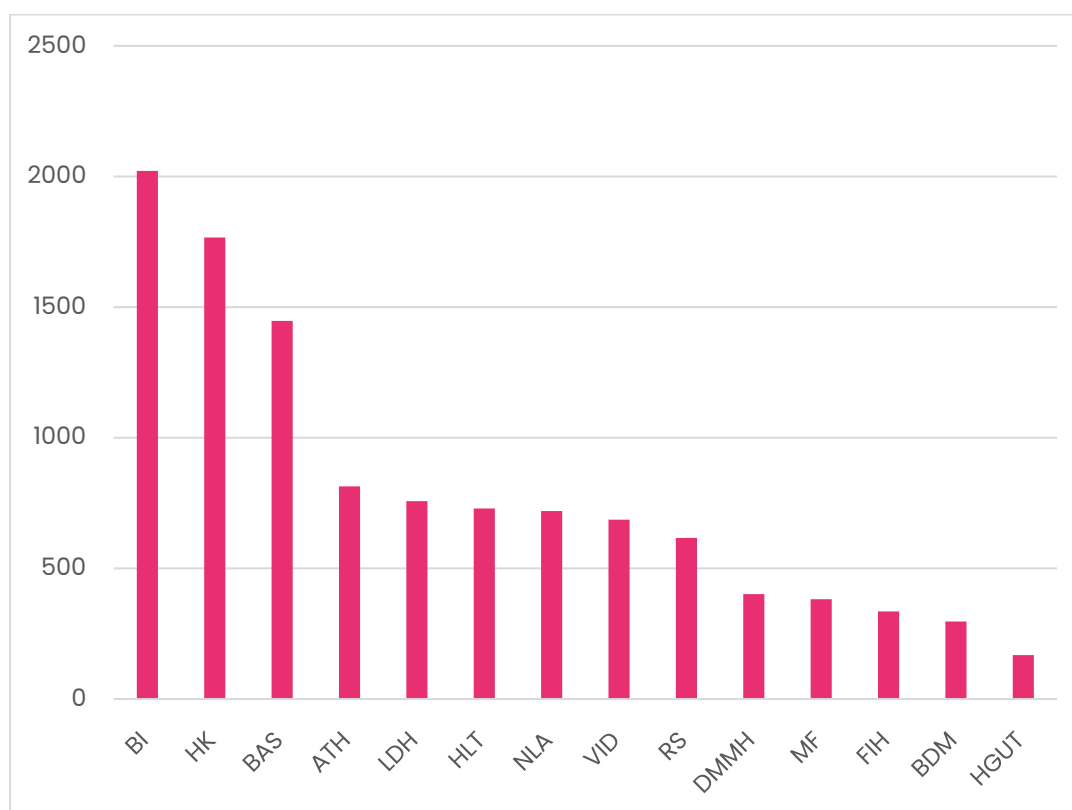
Figur 19.3 viser imidlertid hvordan forskjellene mellom institusjonene har blitt mindre de siste ti årene. UiS, USN, HVO, INN og NU har alle redusert antall studiepoeng per faglig årsverk med mer enn 20 prosent i perioden. Særlig skarp er reduksjonen ved NU med mer enn 30 prosent (Figur 19.3). Utviklingen ved NU må ses i sammenheng med nedgangen i antall studenter i perioden (Figur 4.6). Samtidig økte antall faglige årsverk ved institusjonen fra omkring 750 i 2016 til 932 i 2024.

Figur 19.3 Endring i antall studiepoeng per faglig årsverk per institusjon 2015–2024. Statlige institusjoner. Prosent

Kilde: HK-dir/DBH

Figur 19.4 reflekterer hvor uensartet den private delen av høyskolesektoren er. Den spenner fra HGUT med 30 registrerte studenter i 2024 til HK og BI som hadde henholdsvis 15 000 og 21 000 studenter og store og brede fagtilbud.

Figur 19.4 Studiepoeng per faglig årsverk, per institusjon 2024. Private institusjoner. Antall

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

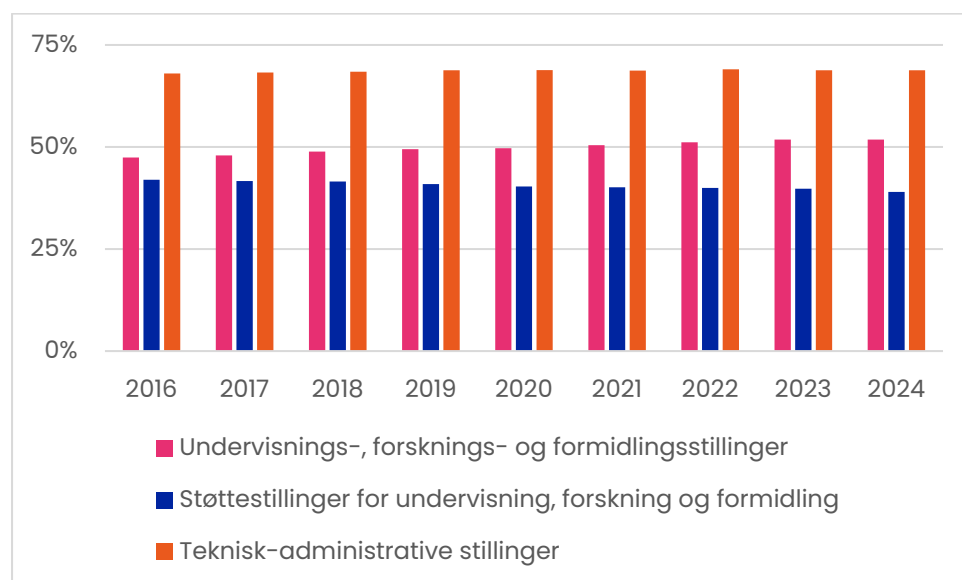
[V19.1 Antall studiepoeng per faglig årsverk, per institusjon 2015–24](#)

20 Kjønnsbalanse blant ansatte

Her vises statistikk om fordelingen mellom kvinner og menn blant ansatte ved statlige og private universiteter og høyskoler. Figurer og tabeller viser kjønnsfordeling for ulike stillingstyper og -kategorier og hvordan dette endrer seg over tid.

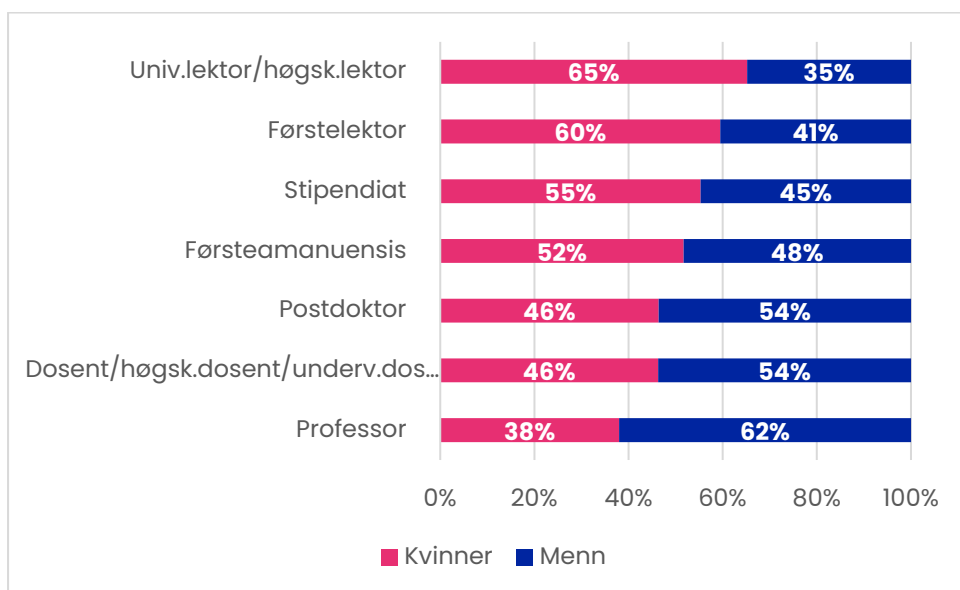
Figur 20.1 viser at kvinner er i stort flertall i teknisk-administrative stillinger ved universiteter og høyskoler. Her har om lag 70 prosent av ansatte (målt i årsverk) vært kvinner siste ni år. De siste tre årene er det også et lite kvinneflertall i undervisnings-, forsknings og formidlingsstillinger. Her har kvinneandelen steget jevnt i hele tiårsperioden, og utgjorde 52 prosent i 2024.

Figur 20.1 Kvinneandel per stillingsgruppe 2016–2024. Prosentandel av årsverk

Kilde: HK-dir/DBH

Brutt ned på ulike faglige stillingstyper varierer kjønnsfordelingen mye (Figur 20.2). Blant universitetslektorer og høyskolelektorer er to av tre kvinner, mens kvinnene også er i klart flertall blant førstelektorer (60 prosent). Alle disse stillingskategoriene er mest brukt blant nyere universiteter og høyskoler med hovedvekt på profesjonsutdanning. Blant førsteamanuenser er det et knapt kvinneflertall (52 prosent), mens det fortsatt er flest menn blant dosenter (54 prosent) og professorer (62 prosent). Fordi professor og dosent er øverst i stillingshierarkiet, vil det ventelig ta lengre tid før den langt jevnere eller mer kvinneflertall kjønnsfordelingen på lavere stillingsnivåer fullt ut kan prege kjønnsfordelingen på toppnivået.

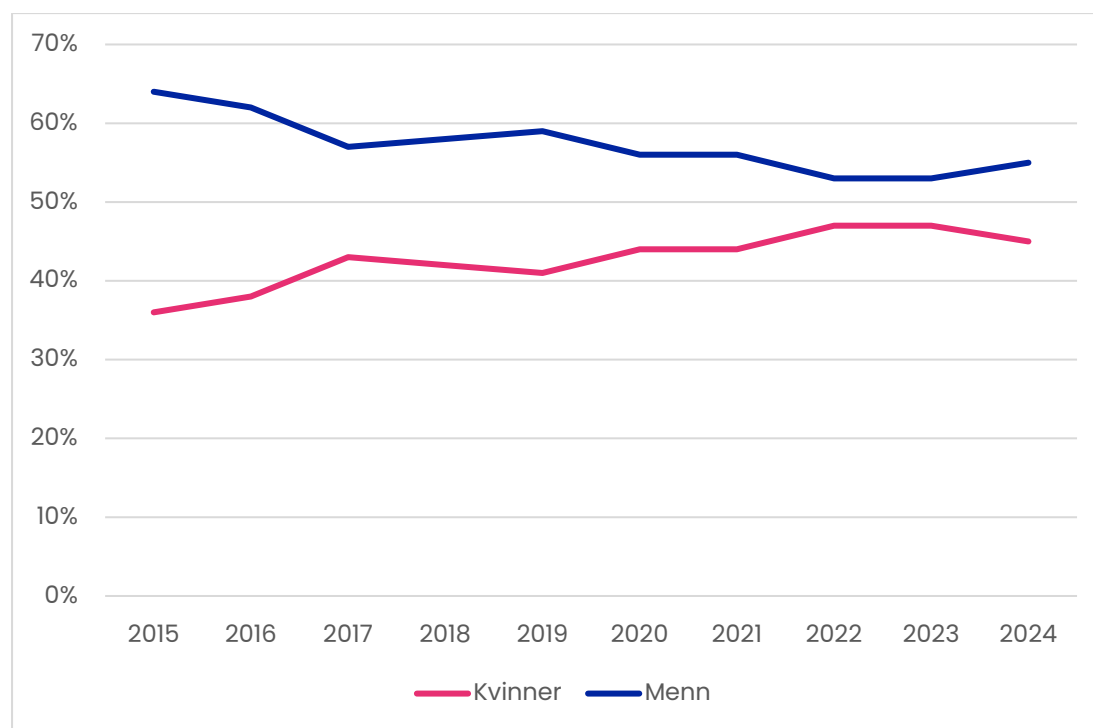
Figur 20.2 Kvinner og menn i ulike faglige stillinger 2024. Andel av årsverk**Kilde:** HK-dir/DBH

Av alle ansatte med førstestillingskompetanse var 54 prosent menn i 2024, mot 61 prosent i 2015. De siste årene har andelen holdt seg nokså stabile (Tabell 20.1), men kvinneandelen har økt betydelig blant professorene. Her var imidlertid kvinneandelen i utgangspunktet langt lavere enn i de andre stillingene. I 2015 var 27 prosent av professorene kvinner, i 2024 var andelen økt til 38 prosent etter en ubrutt vekst. Ser vi på rekruttering til nye professorater, er kjønnsfordelingen langt jevnere (Figur 20.3Figur 20.4). I 2022 og 2023 var 47 prosent av nye professorer kvinner, i 2024 var andelen 45 prosent.

Tabell 20.1 Tilsatte med førstestillingskompetanse ved statlige og private institusjoner fordelt på kjønn. Andel

	Kvinner	Menn
2015	39 %	61 %
2016	40 %	60 %
2017	41 %	59 %
2018	42 %	58 %
2019	43 %	57 %
2020	44 %	57 %
2021	44 %	56 %
2022	45 %	55 %
2023	46 %	54 %
2024	46 %	54 %

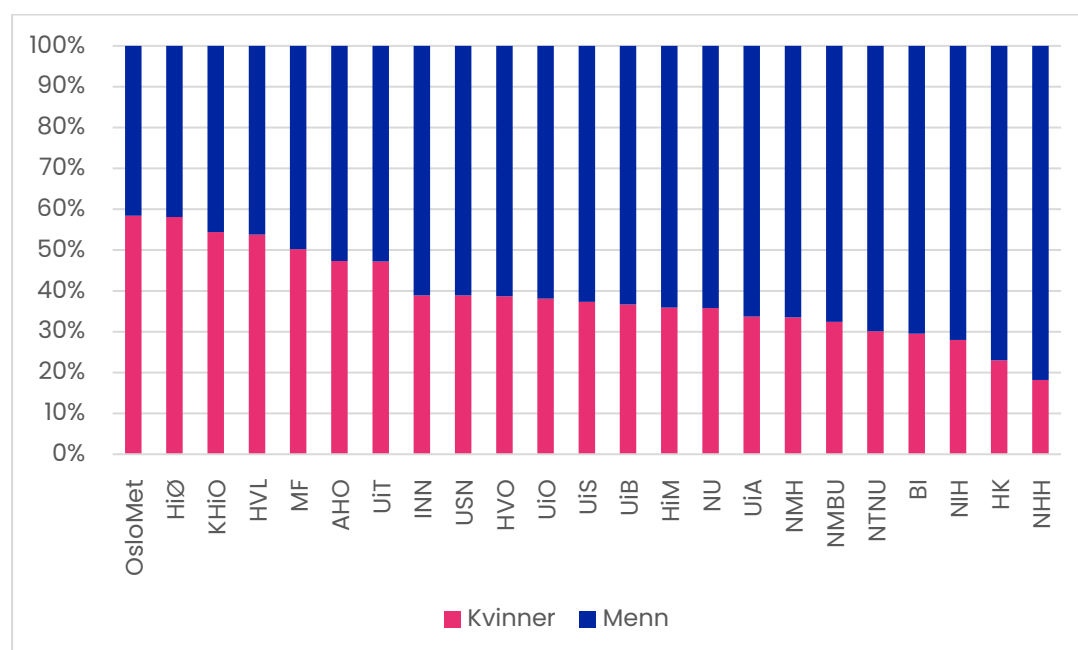
Kilde: HK-dir/DBH

Figur 20.3 Nye professorer 2015–2024 fordelt på kjønn. Andel

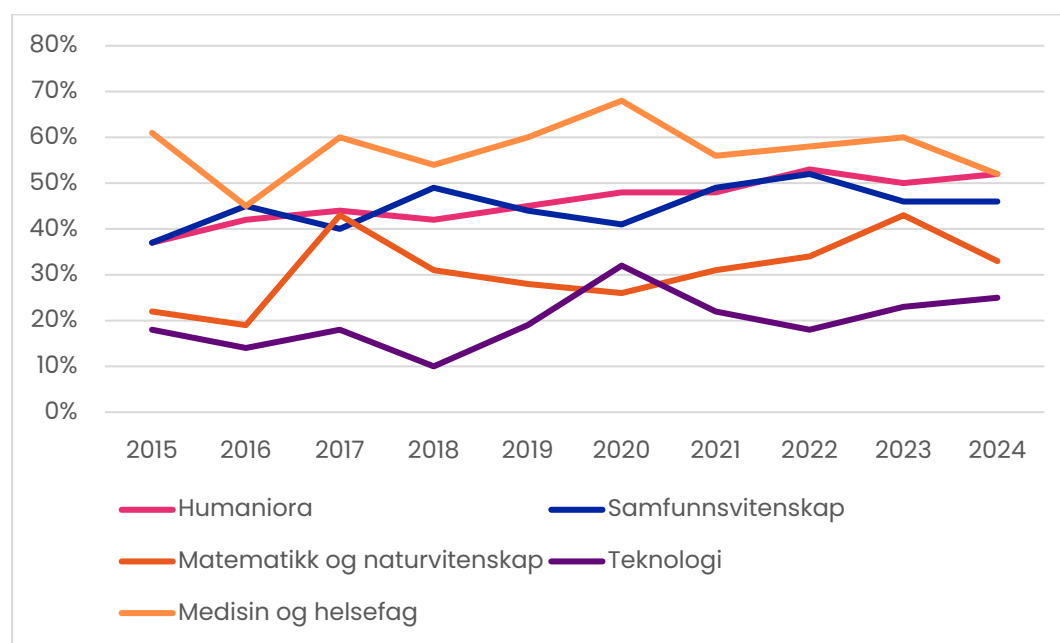
Kilde: Statistisk sentralbyrå

På institusjonsnivå: Fra 18 til 58 prosent kvinner blant professorene

Det er store forskjeller mellom institusjonene i kjønnsfordelingen blant professorer og dosenter. Forskjellene som reflekterer den faglige profilen til institusjonene. Blant de større institusjonene har NHH den mest ubalanserte kjønnsfordelingen, med bare 18 prosent kvinner (Figur 20.4). Det er marginalt høyere enn for ti år siden, og lavere enn i 2023. Det er naturlig å se den lave kvinneandelen ved NHH i sammenheng med at NHH er eneste institusjon i landet der mannlige studenter er i klart flertall. To andre spesialiserte institusjoner med tyngdepunkt i økonomiske og administrative fag, BI og HK, er også blant institusjonene med lavest kvinneandel blant professorer og dosenter. Ved BI er kvinneandelen 30 prosent, ved HK 23 prosent. Også NTNU, med sitt tyngdepunkt på teknologiske fag, har en kvinneandel blant professorer og dosenter på 30 prosent. De tre store institusjonene med en kvinneandel på over 50 prosent i disse stillingskategoriene har alle hovedtyngden på profesjonsutdanninger innen helse- og sosialfag og lærerutdanninger; OsloMet, HiØ og HVL (Figur 4.7).

Figur 20.4 Kjønnsfordeling i dosent- og professorstillinger 2024. Andel

Kilde: HK-dir/DBH

Figur 20.5 Kvinneandel blant nye professorer per fagområde. Prosent

Merknad: Matematikk og naturvitenskap omfatter også landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vedleggstabeller:

[V20.1 Kvinner i dosent- og professorstillinger 2015–24. Andel og antall](#)

[V20.2 Kvinner i ulike faglige stillinger 2015–24. Andel og antall](#)

[V20.3 Kvinner av nye professorer ved universitetene og høyskolene i 2015–2024* etter fagområde. Andel og antall](#)

[V20.4 Kvinner av nye professorer ved universitetene og høyskolene i 2015–2024* etter lærested og lærestedstype.](#)

[V20.5 Kvinner med førstestillingskompetanse, per institusjon 2015–24. Andel og antall](#)

21 Midlertidighet

Her vises statistikk om forholdet mellom faste og midlertidige ansatte ved universiteter og høyskoler, i hovedsak de statlige. Tallene viser midlertidighet i ulike stillingskategorier fordelt på finansieringskilder.

Historisk sett har universiteter og høyskoler hatt langt større innslag av midlertidige ansettelser enn arbeidslivet samlet sett. Det har vært et mål for skiftende regjeringer å redusere bruken av midlertidige ansettelsesforhold og å bringe praksisen mer på linje med arbeidslivet ellers.

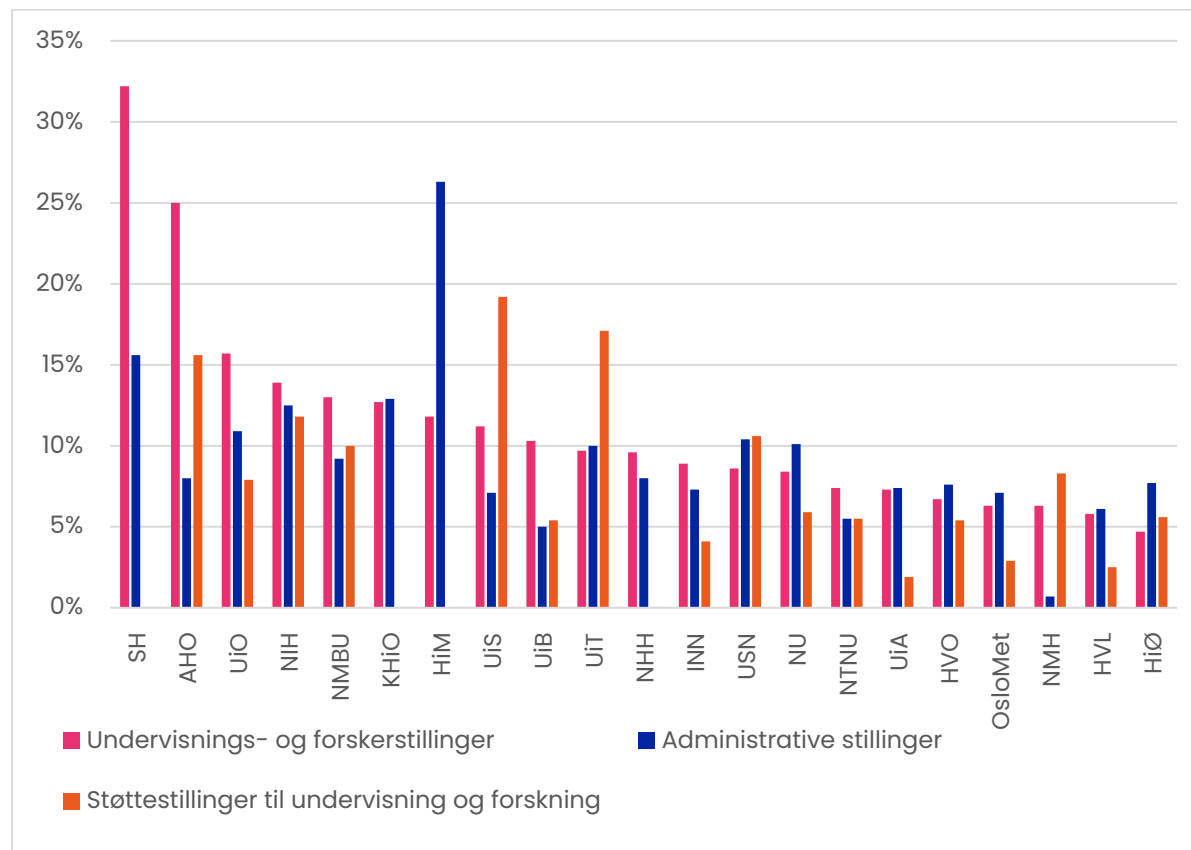
Beregningen av midlertidighet i DBH er basert på anbefalingene fra en arbeidsgruppe Kunnskapsdepartementet nedsatte i 2020. Bakgrunnen var at Forskerforbundet tok initiativ overfor departementet om en endring av måten midlertidighetsstatistikken for UH-sektoren presenteres på (Dyrkorn, Sonja m.fl., 2020). Statistikken skiller mellom hovedkategoriene undervisnings- og forskerstillinger, administrative stillinger og støttestillinger til undervisning og forskning. Det er derfor ikke *alle* stillinger som er med i grunnlaget for beregningen. Doktorgradskandidater og postdoktorer samt andre i ulike åremålsstillinger er holdt utenfor i beregningen av midlertidighet.²⁵

Gitt dette utvalget har andelen midlertidig ansatte ved universiteter og høyskoler gått mye ned de siste ti årene. I 2024 beregnes andelen midlertidige årsverk til å ligge på 8,9 prosent for stillingene samlet sett. Det var en nedgang fra 15 prosent i 2016. I norsk arbeidsliv var 7,7 prosent av de ansatte i midlertidige stillinger i fjerde kvartal 2024.²⁶ Figur 21.1 viser omfanget av midlertidighet i de tre stillingskategoriene per institusjon.

²⁵ Se: <https://dbh.hkdir.no/tall-og-statistikk/statistikk-meny/tilsatte/statistikk-side/11.1>

²⁶ <https://www.ssb.no/statbank/table/07205>

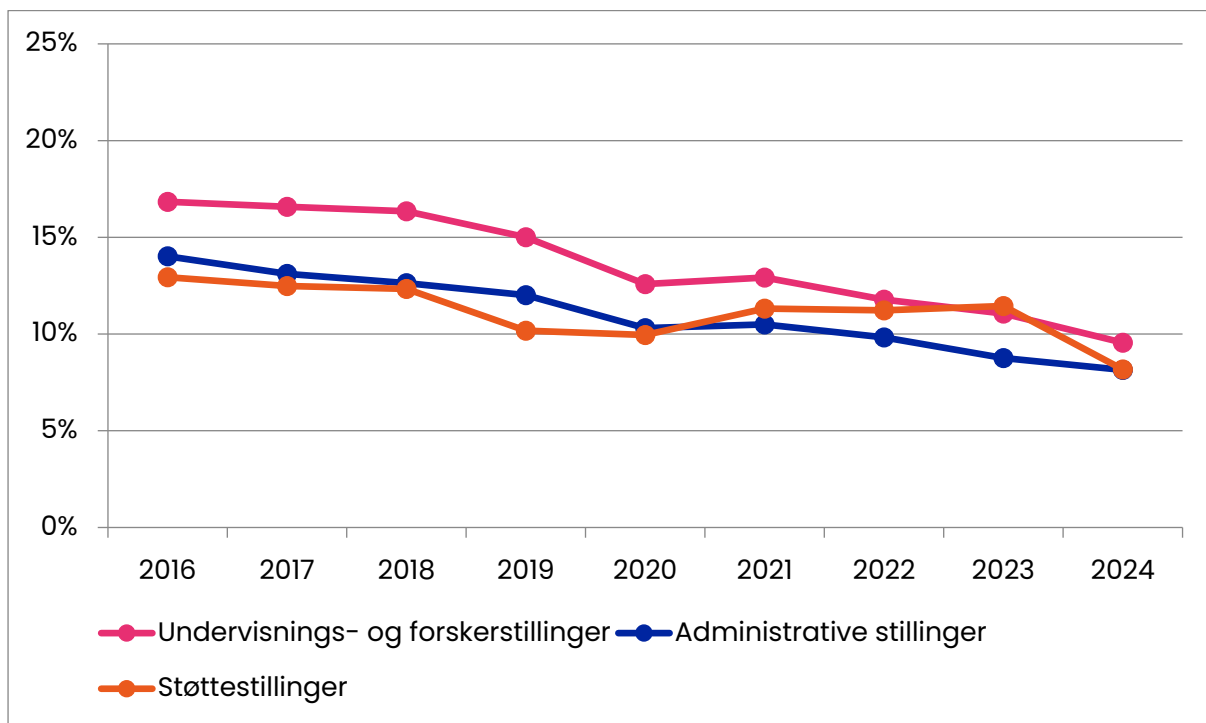
Figur 21.1 Andel midlertidige årsverk i undervisnings- og forskerstillinger, administrative stillinger og støttestillinger til undervisning og forskning, per institusjon 2024. Statlige institusjoner. Prosent

Merknad: Beregningen inkluderer stillingskoder i kategoriene UN1, AD2, ST1, ST2 og ST3 (nyeste inndeling). Kun statlige institusjoner. Bistillinger holdes utenfor. Noen undervisnings- og forskerstillinger er på åremål, jf. lov om universiteter og høyskoler § 6-4 første ledd bokstav i og j. Dette utgjør i 2024 170 årsverk. Disse holdes også utenfor.

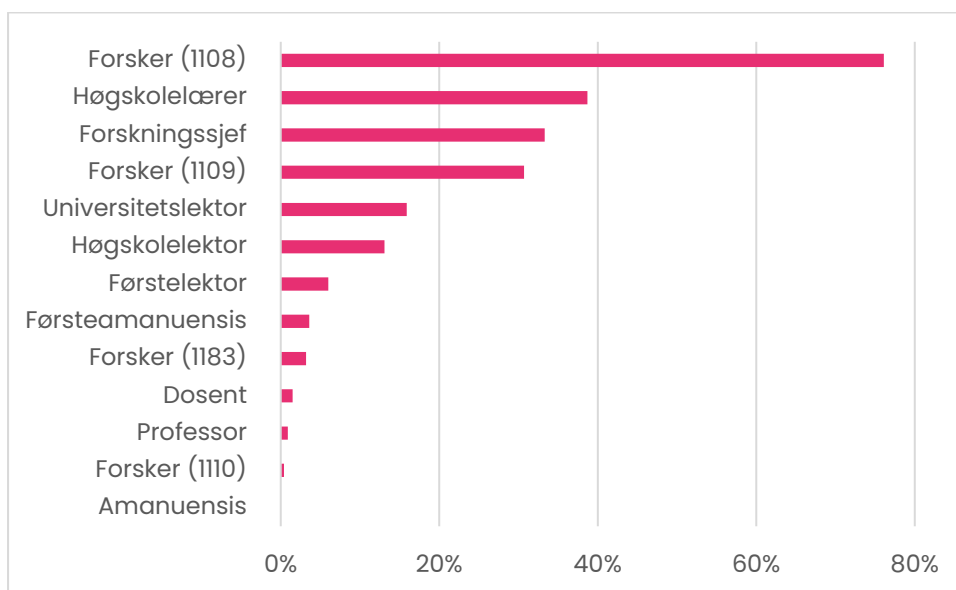
Kilde: HK-dir/DBH

Andelen midlertidige årsverk har siste ti år sunket for alle hovedkategoriene, og i 2024 var det bare mindre forskjeller mellom dem (Figur 21.2). Det store skillet i forekomsten av midlertidige årsverk går mellom stillinger finansiert over grunnbudsjettet og eksternt finansierte stillinger (Figur 21.4). Av årsverk i undervisnings- og forskerstillinger finansiert over grunnbudsjettet, var 6,8 prosent midlertidige stillinger. For eksternt finansierte stillinger i samme kategori var andelen 31 prosent. Likevel er omfanget av midlertidighet også i eksternt finansierte stillinger betydelig redusert siste ti år. For undervisnings- og forskerstillinger er andelen halvert siden 2016. Figur 21.3 viser hvilke undervisnings- og forskerstillinger som har den høyeste midlertidigheten. Tilstandsrapporten for 2024 viste at det kan være betydelige forskjeller mellom institusjonene i valg av ansettelsesform (HK-dir, 2024b).

Figur 21.2 Midlertidige årsverk i ulike stillingsgrupper, statlige institusjoner 2016–24. Andel

Merknad: Se merknad til Figur 21.1

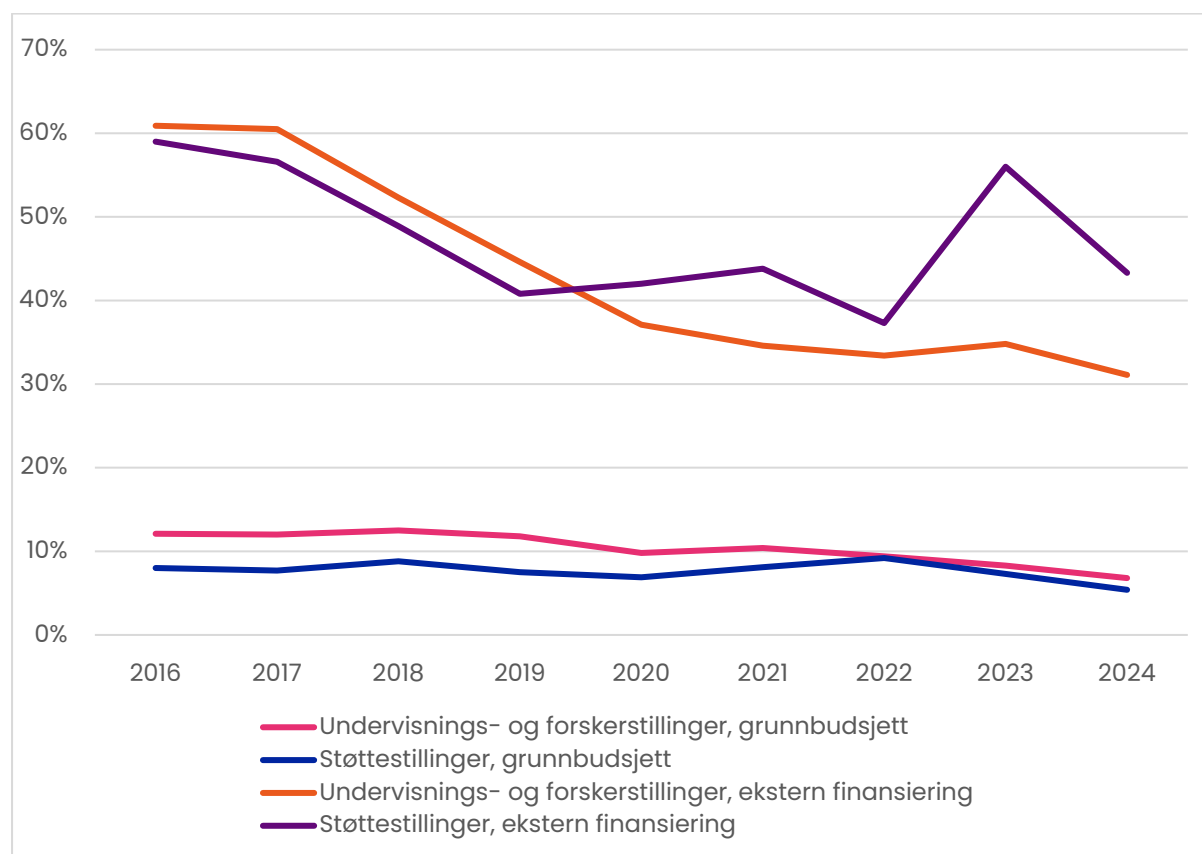
Kilde: HK-dir, DBH

Figur 21.3 Andel midlertidige årsverk i undervisnings- og forskerstillinger 2024 per stillingstype. Prosent

Merknad: Se merknad til Figur 21.1

Kilde: HK-dir/DBH

Figur 21.4 Andel midlertidige årsverk etter stillingskategori og finansieringskilde, statlige institusjoner, 2016–24

Kilde: HK-dir/DBH

Vedleggstabeller:

[V21.1 Andel midlertidige årsverk i undervisnings- og forskerstillinger, per institusjon 2016–24. Prosent](#)

[V21.2 Andel midlertidige årsverk i administrative stillinger, per institusjon 2016–24. Prosent](#)

[V21.3 Andel midlertidige årsverk i støttestillinger til undervisning og forskning, per institusjon 2016–24. Prosent](#)

[V21.4 Andel midlertidige årsverk i underv.- og forskerstillinger, adm. stillinger og støttest. til undervisning og forskning, per institusjon 2016–24. Prosent](#)

[V21.5 Andel midlertidige årsverk etter finansieringskilde og stillingsgrupper, statlige institusjoner 2016–24](#)

[V21.6 Midlertidige årsverk i underv.- og forskerstillinger, adm. stillinger og støttest. til undervisning og forskning, per stilling 2016–24. Prosent og antall](#)

Sektorbildet i tall

	2019	2020	2023	2024
Høyere utdanningsinstitusjoner med finansiering fra KD				
Statlige institusjoner	21	21	21	21
Private institusjoner	15	15	15	15
Søking til høyere utdanning				
Antall førstevalgssøkere	135 161	147 603	132 504	138 869
Antall kvalifiserte førstevalgssøkere	112 709	127 797	114 537	119 255
Kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass	1,9	2,1	1,8	1,9
Antall studenter				
Antall registrerte studenter (egenfinansiert, KD)	261 411	273 175	276 693	282 357
Antall studenter alle inst. (inkl. ikke finansiert av KD)	281 702	292 834	299 062	301 879
Ph.d.-studenter	11 046	11 204	12 176	12 151
Mastergradsstudenter	48 041	51 654	56 451	58 769
Studenter på integrert master og lange profesjonsutd.	37 717	41 220	42 718	42 267
Bachelorstudenter	129 434	134 384	130 361	131 643
Studenter på årskurs	24 028	25 069	23 157	23 545
Studenter på korte programmer	21 112	19 721	23 064	25 360
Andre	1 080	1 126	942	773
Innvandrere i høyere utdanning	29 308	33 152	37 185	37 397
Andel studenter på fleksible (inkl. deltid) studieprogram (%)	25,1	25,6	26,7	27,6
Gjennomstrømming				
Nye studiepoeng per heltidsstudent	46,1	47,2	46,5	46,2
Gjennomføring iht. utdanningsplan (%)	86,7	88,3	86,8	86,8
Mastergradsstudenter gj.ført på normert tid (%)	55,7	53,9	55,9	59,6
Bachelorgradsstudenter gj.ført på normert tid (%)	49,8	51,7	53,5	52,0
Master, gj.ført normert tid + ett år (%)	71,4	72,5	71,6	71,7
Bachelor, gj.ført normert tid + ett år (%)	60,8	62,4	67,2	64,7
Uteksaminerte kandidater				
Antall uteksaminerte kandidater	48 333	50 727	55 044	54 697
Sykepleierutdanning	4 119	4 174	4 398	3 852
Grunnskolelærerutdanning (1–7 og 5–10)	2 156	2 074	2 212	2 250
Ingeniørutdanning	2 746	2 609	2 595	2 487
Karakterer				
A og B (%)	40,3	42,6	41,2	41,8
Stryk (%)	7,1	5,8	7,4	7,5
Doktorgrader				
Antall avlagte doktorgrader	1 583	1 634	1 612	1 850
Andel kvinnelige doktorander (%)	49,9	50,6	53,8	53,5

	2019	2020	2023	2024
Stipendiater i kunstnerisk utviklingsarbeid				
Antall stipendiater	106	107	130	136
Fullførte kandidater (delvis overlapp med doktorgrader)	12	14	19	20
Vitenskapelig publisering				
Antall publiseringspoeng	27 667	29 386	29 719	28 341
Publiseringspoeng per faglige årsverk	1,18	1,23	1,16	1,14
Andel publisering på nivå 2 (%)	23,0	23,9	24,3	23,4
Finansiering av forskning (i kroner)				
Finansiering fra EU, jf. note 1 årsregnskap	691 mill.	714 mill.	1,24 mrd.	1,49 mrd.
EU-tildeling per faglige årsverk	29 400	29 800	48 300	60 100
Tildeling fra Forskningsrådet og Regionale forskningsfond (RFF)	3,66 mrd.	3,38 mrd.	4,40 mrd.	4,17 mrd.
Tildeling Forskningsrådet per faglige årsverk (inkl. RFF)	155 400	141 100	171 300	167 700
Bidrag- og oppdrag utenom EU, Forskningsrådet og RFF	3,72 mrd.	3,75 mrd.	5,40 mrd.	5,38 mrd.
Bidrag- og oppdrag utenom EU, Forskningsrådet og RFF per faglige årsverk	158 200	156 400	210 300	216 400
Kommersialisering av forskning				
Mottatte forretningsideer	784	515	491	578
Inngåtte lisensieringskontrakter	66	56	38	54
Nye foretak etablert	21	8	9	12
Antall patentsøknader	167	161	164	130
Internasjonalisering				
Fremmedspråklige emner	6 298	6 476	7 503	7 736
Internasjonale fellesgrader	40	40	52	47
Norske gradsstudenter i utlandet	15 952	15 366	13 641	13 499
Utreisende utvekslingsstudenter (tre måneder)	7 422	3 810	7 912	7 832
Utreisende utvekslingsstudenter (én til tre måneder)	1 066	523	871	1 132
Innreisende utvekslingsstudenter (tre måneder)	8 767	4 602	10 494	11 006
Utenlandske statsborgere blant doktorander (%)	40	40	44	42
Antall ansatte, statlige og private institusjoner (årsverk)				
Totalt antall ansatte	39 519	40 428	43 314	42 246
Faglig ansatte (ekskl. utdanningsstillinger)	18 644	18 970	20 392	19 837
Utdanningsstillinger (stipendiat, vit.ass., spes. kandidat)	6 217	6 331	6 636	6 334
Administrativt ansatte	9 400	9 757	10 629	10 620
Øvrige stillingsgrupper	5 258	5 368	5 658	5 455
Midlertidighet (statlige institusjoner)				
Midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger (%)	15,0	12,6	11,1	9,6
Midlertidig ansatte i administrative stillinger (%)	12,0	10,3	8,8	8,1
Midlertidig ansatte i støttest. til undervisning og forskning (%)	10,2	10,0	11,4	8,2
Likestilling (kvinner/menn)				
Andel kvinner/menn % studenter	59,2/40,8	59,6/40,4	60,2/39,8	60,4/39,6
Andel kvinner/menn % alle ansatte	53,9/46,1	54,1/45,9	55,4/44,6	55,5/44,5
Faglig ansatte (ekskl. utd.still.) (% kvinner/menn)	48,0/52,0	48,2/51,8	50,4/49,6	50,7/49,3
Dosent- og professorstillinger (% kvinner/menn)	32,2/67,8	33,5/66,5	37,4/62,6	38,3/61,7
Stipendiatstillinger (% kvinner/menn)	53,7/46,3	54,0/46,0	55,6/44,4	55,3/44,7

	2019	2020	2023	2024
Stillingsstruktur blant faglig ansatte				
Professorer %	23,3	23,8	23,9	24,7
Førstestillinger (de fire toppstillingene) %	59,0	59,4	60,3	61,5
Førstestillingskompetanse %	74,9	75,5	76,6	77,6
Stipendiater % (av faglig ansatte inkl. stipendiater)	23,9	23,9	23,8	23,5
Styre- og ledelsesmodell				
Statlige institusjoner med valgt rektor	11	11	8	8
Statlige institusjoner med ansatt rektor og ekstern styreleder	10	10	13	13
Private institusjoner med statstilskudd, ekstern styreleder	15	15	15	15
Finansielle ressurser (i mrd. kroner)				
Statlige institusjoner				
Bevilgning	35,8	37,8	42,5	43,8
Sum driftsinntekter	45,9	47,5	55,4	56,9
Private institusjoner				
Statstilskudd	1,6	1,7	2,3	2,3
Sum driftsinntekter	3,7	4,1	5,2	5,4

Figurliste

Figur 2.1 Søkere 2015–2024, statlige og private institusjoner.....	16
Figur 2.2 Kvalifiserte førstevalgssøkere til grunnutdanninger gjennom Samordna opptak per fagfelt, 2015–2024.....	17
Figur 2.3 Prosentvis endring i antall kvalifiserte førstevalgssøkere 2019–2024.....	18
Figur 2.4 Kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass 2024. Antall	19
Figur 3.1 Opptatte studenter på gradsutdanninger 2015–2024. Antall	20
Figur 3.2 Opptatte studenter på gradsutdanninger i 2024 etter institusjon. Antall	21
Figur 3.3 Møtte studenter på grunnutdanninger 2024 per institusjon gruppert etter karakterpoeng. Antall.....	22
Figur 3.4 Opptatte studenter på grunnutdanninger per fagfelt, 2015–2024. Antall	23
Figur 3.5 Opptatte studenter på masterutdanninger per fagfelt, 2015–2024. Antall	24
Figur 3.6 Opptatte studenter på grunnutdanninger i 2024 etter fagfelt og institusjonens eierskap.....	25
Figur 4.1 Antall registrerte studenter etter gradsnivå. 2015–2024.....	26
Figur 4.2 Studenter 2015–2024 etter type studium. Antall og heltidsekvivalenter.....	27
Figur 4.3 Antall gradsstudenter per fagfelt 2015–24.....	29
Figur 4.4 Studenter på korte, ikke-gradsgivende programmer per fagfelt 2015–2024. Antall.....	30
Figur 4.5 Studenter etter institusjon og gradsnivå 2024. Antall.....	31
Figur 4.6 Endring i antall studenter etter institusjon og gradsnivå 2015–2024.....	32
Figur 4.7 Studenter etter institusjon og sammenslåtte fagfelt 2024. Andel.....	33
Figur 5.1 Studenter på fleksible studieprogram 2015–24. Antall.....	35
Figur 5.2 Registrerte studenter etter organisering av studieprogrammet 2015–2024. Andel	36
Figur 5.3 Studenter tatt opp på fleksible studieprogram per gradsnivå 2015 og 2024. Andel	37
Figur 5.4 Studenter på fleksible studieprogram per institusjon, gradsgivende og ikke-gradsgivende programmer. Andel	38
Figur 5.5 Fordeling av studenter på gradsgivende og ikke-gradsgivende, ordinære og fleksible utdanninger. Andel	39
Figur 5.6 Studenter på fleksible studieprogram etter studieprogrammets omfang i studiepoeng 2024. Andel	40
Figur 5.7 Studenter på toårige mastergradsprogrammer 2024. Andel studenter på fleksible studieprogram, per fagfelt	40
Figur 5.8 Registrerte studenter 2019 og 2024 på nettbaserte studieprogram. Andel av studenter på fagfeltet.....	41
Figur 5.9 Opptatte studenter på nettbaserte studieprogram, grunnutdanninger. Andel av opptatte studenter på fagfeltet 2019 og 2024	42
Figur 5.10 Opptatte studenter på nettbaserte studieprogram, grunnutdanninger 2024, fordelt på institusjon.....	43
Figur 6.1 Gjennomføring på normert tid for heltidsstudenter 2015–24 etter gradsnivå. Andel.....	45
Figur 6.2 Gjennomføring på normert tid, 3-årig bachelorgrad etter fagfelt. Andel.....	46
Figur 6.3 Gjennomføring etter normert tid + 2 år for kull med normert gjennomføringsår 2022. 3-årige bachelorgrader etter fagfelt. Andel.....	47
Figur 6.4 Frafall etter normert tid. 3-årig bachelorgrad etter fagfelt, 2015–24. Andel.....	48
Figur 6.5 Gjennomføring på normert tid på fire store bachelorutdanninger. Andel.....	50
Figur 6.6 Gjennomføring på normert tid. 5-årige mastergrader og 4-årige lærerutdanninger etter studium. Andel	51
Figur 7.1 Fullførte på grunnutdanninger etter fagfelt 2015–2024. Antall	53
Figur 7.2 Fullførte på 1,5- og 2-årige mastergrader. 2015–2024. Antall.....	54

Figur 7.3 Uteksaminerte med fullført utdanning etter institusjon og gradsnivå 2024. Antall	55
Figur 8.1 Utvekslingsstudenter til og fra Norge 2015–24. Antall	57
Figur 8.2 Andel uteksaminerte med gjennomført utveksling 2019–24, totalt og per utdanningstype..	58
Figur 8.3 Uteksaminerte studenter med utveksling, per institusjon 2024. Andel	59
Figur 8.4 Andel helgradsstudenter på utveksling fra Norge per fagområde, 2024	60
Figur 8.5 Utreisende utvekslingsstudenter per land 2024. Antall	61
Figur 8.6 Utreisende utvekslingsstudenter 2015–24, land med flest studenter. Antall.....	62
Figur 8.7 Utveksling fra Norge per avtaletype 2015–2024. Antall studenter.....	63
Figur 8.8 Innreisende utvekslingsstudenter 2015–24, land med flest studenter. Antall.....	64
Figur 8.9 Sektorandel innreisende, utreisende og registrerte gradsstudenter pr institusjon, gruppert. 2024.....	65
Figur 9.1 Antall internasjonale fellesgrader per institusjon 2024.....	68
Figur 9.2 Deltakelse i Erasmus+ Samarbeidsprosjekt 2021–24. Antall prosjekt	69
Figur 9.3 Deltakelse i Erasmus+ sentraliserte tiltak 2021–24, per oktober 2024. Antall prosjekt	70
Figur 10.1 Fordeling av Internasjonale studenter i Norge etter region 2024. Andel	71
Figur 10.2 Internasjonale studenter i Norge, sju største opprinnelsesland 2015–2024. Antall	73
Figur 10.3 Internasjonale studenter i Norge per landgruppe, 2015–2024. Antall	74
Figur 10.4 Internasjonale studenter i Norge per fagområde 2015–2024. Antall.....	75
Figur 10.5 Betalingsstudenter per land, 2024	76
Figur 10.6 Gradsstudenter i utlandet siste ti år. Antall.....	77
Figur 10.7 Gradsstudenter i utlandet, mest populære land siste ti år. Antall.....	78
Figur 10.8 Norske gradsstudenter i utlandet, fordelt på land	79
Figur 10.9 Fordeling av gradsstudenter i utlandet på fagområder studieåret 2023/24. Andel.....	80
Figur 12.1 Planlagt undervisningsspråk i emner per fagområde 2015, 2019 og 2024. Antall studenter ..	83
Figur 13.1 Avlagte doktorgrader 2015–24, fordelt på kjønn. Antall.....	85
Figur 13.2 Nye doktorgradsavtaler 2015–2023. Antall	86
Figur 13.3 Avlagte doktorgrader 2024 per institusjon. Antall.....	87
Figur 13.4 Avlagte doktorgrader per fagområde 2015–24. Antall.....	88
Figur 13.5 Avlagte doktorgrader per fagområde og statsborgerskap 2024. Antall.....	89
Figur 13.6 Doktorgrader avlagt av utenlandske statsborgere per institusjon 2022–24. Andel.....	89
Figur 14.1 Publiseringspoeng per faglig årsverk 2015–24. Antall	93
Figur 14.2 Publiseringspoeng per faglig årsverk per institusjon 2024. Antall	94
Figur 14.3 Endring i publiseringspoeng per faglig årsverk per institusjon 2015–24. Prosent.....	95
Figur 14.4 Åpen publisering i UH-sektoren 2015–2024. Andel av alle publikasjoner	96
Figur 15.1 Driftsutgifter til FoU i universitets- og høyskolesektoren etter fagområde og år. Millioner kr.	98
Figur 15.2 FoU-årsverk per fagområde 2023, per institusjon. Antall.....	99
Figur 15.3 Forskningsinnsats i MNT-fag i 2023. Andel av samlet FoU	100
Figur 16.1 Driftsutgifter til FoU i universitets- og høyskolesektoren. Andel finansiering fra Forskningsrådet og EU	101
Figur 16.2 Inntekter fra Forskningsrådet og regionale forskningsfond per faglig årsverk 2024. 1000 kr	102
Figur 16.3 Andel av samlede driftsmidler til FoU finansiert av Forskningsrådet, per institusjon. 2023. Prosent	103
Figur 16.4 Forskningsmidler fra EU 2015–24. 1000 kr. Justert til 2024-kroner etter konsumprisindeks ...	103
Figur 16.5 Inntekter fra EU per faglig årsverk, 2024. 1000 kr.	104
Figur 16.6 Andel av samlede driftsutgifter til FoU finansiert av EU 2023 per institusjon. Prosent	105
Figur 17.1 Finansielle ressurser universiteter og høyskoler 2015–24. 1000 kr (justert til 2024-kroner)....	109

Figur 17.2 Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk 2024, statlige institusjoner. 1000 kr	110
Figur 17.3 Andre BOA-inntekter 2015–24 fordelt på kilde. Statlige institusjoner (nominelle beløp)	111
Figur 18.1 Årsverk totalt i alle stillinger per institusjon 2015–24. Antall	113
Figur 18.2 Faglig ansatte fordelt på stillinger 2015–24. Antall årsverk	114
Figur 18.3 Antall årsverk i stipendiatstilling 2015–24	115
Figur 18.4 Årsverk i faglige stillinger fordelt på kompetansenivå 2024. Andel av faglige årsverk	116
Figur 18.5 Årsverk i faglige stillinger som andel av totalt antall årsverk per institusjon 2016 og 2024. Institusjoner med minst 100 årsverk totalt	117
Figur 19.1 Studiepoeng per faglig årsverk 2015–24. Antall	119
Figur 19.2 Studiepoeng per faglig årsverk, per institusjon 2024. Statlige institusjoner. Antall	120
Figur 19.3 Endring i antall studiepoeng per faglig årsverk per institusjon 2015–2024. Statlige institusjoner. Prosent	121
Figur 19.4 Studiepoeng per faglig årsverk, per institusjon 2024. Private institusjoner. Antall	122
Figur 20.1 Kvinneandel per stillingsgruppe 2016–2024. Prosentandel av årsverk	123
Figur 20.2 Kvinner og menn i ulike faglige stillinger 2024. Andel av årsverk	124
Figur 20.3 Nye professorer 2015–2024 fordelt på kjønn. Andel	125
Figur 20.4 Kjønnfordeling i dosent- og professorstillinger 2024. Andel	126
Figur 20.5 Kvinneandel blant nye professorer per fagområde. Prosent	126
Figur 21.1 Andel midlertidige årsverk i undervisnings- og forskerstillinger, administrative stillinger og støttestillinger til undervisning og forskning, per institusjon 2024. Statlige institusjoner. Prosent	129
Figur 21.2 Midlertidige årsverk i ulike stillingsgrupper, statlige institusjoner 2016–24. Andel	130
Figur 21.3 Andel midlertidige årsverk i undervisnings- og forskerstillinger 2024 per stillingstype. Prosent	130
Figur 21.4 Andel midlertidige årsverk etter stillingskategori og finansieringskilde, statlige institusjoner, 2016–24	131

Tabelliste

Tabell 13.1 Doktorgrader avlagt av utenlandske statsborgere 2015–24. Andel av alle avlagte doktorgrader	88
Tabell 13.2 Avlagte doktorgrader 2024 per fagområde og opprinnelsesregion. Andel	90
Tabell 13.3 Andel disputerte av kandidater opptatt på doktorgradsprogram seks år tidligere, 2019–24. Sortert etter antall tatt opp i 2018	91
Tabell 13.4 Gjennomsnittlig gjennomføringstid for avlagte ph.d-grader	91
Tabell 20.1 Tilsatte med førstestillingskompetanse ved statlige og private institusjoner fordelt på kjønn. Andel	124

Referanser

Dyrkorn, Sonja m.fl. (2020). Om midlertidighetsstatistikken i UH-sektoren. Rapport fra arbeidsgruppen som har sett på mulige endringer/forbedringer i midlertidighetsstatistikken for UH-sektoren.
https://dbh.hkdir.no/static/files/dokumenter/arbeidsgrupper/personaldata/rapport_arbeidsgruppe_2020.pdf

HK-dir. (2022). Tilstandsrapport for høyere utdanning 2022. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. <https://hkdir.no/rapportar/tilstandsrapport-for-hoeyere-utdanning-2022>

HK-dir. (2024a). Framtidige kompetansebehov Kunnskapsgrunnlag for kompetansepolitikken 2023 (Nr. 03/2024). <https://hkdir.no/rapporter-undersokelser-og-statistikk/framtidige-kompetansebehov-kunnskapsgrunnlag-for-kompetansepolitikken-2023>

HK-dir. (2024b). Tilstandsrapport for høyere utdanning (Nr. 06). <https://hkdir.no/rapporter-undersokelser-og-statistikk/tilstandsrapport-for-hoyere-utdanning-2024>

KD. (2022). Finansiering av universiteter og høyskoler – Rapport til Kunnskapsdepartementet 17. mars 2022 fra et utvalg nedsatt 9. september 2021. Kunnskapsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/6c4c7be66d5c4a028d86686d701a3a96/f-4475-finansiering-av-universiteter-og-hoyskoler.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2021). Panorama. Regjeringens strategi for forsknings- og høyere utdanningssamarbeid med Brasil, Canada, India, Japan, Kina, Russland, Sør-Afrika, Sør-Korea og USA (2021–2027) [Strategi]. Kunnskapsdepartementet.
https://www.regjeringen.no/contentassets/13e7862e6c064321af97fe0c58a8f7cb/f-4462-b_panorama_strategi.pdf

Meld. St. 16 (2016–2017). (2017). Kultur for kvalitet i høyere utdanning.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/>

SiN. (2023). STADIGE FORSINKELSER OG VEDVARENDE USIKKERHET BLANT STIPENDIATER». PRESSEMELDING FRA STIPENDIATORGANISASJONENE I NORGE.
<https://stipendiat.no/2023/01/16-12-22-pressemelding-fra-stipendiatorganisasjonene-i-norge-sin/>

Solberg, E., Hovdhaugen, E., Gulbrandsen, M., Scordato, L., Svartefoss, S. M. & Eide, T. (2021). Et akademisk annerledesår: Konsekvenser og håndtering av koronapandemien ved norske universiteter og høyskoler (NIFU-rapport 2021:9; Nummer NIFU-rapport 2021:9). NIFU. <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/handle/11250/2737339>

